

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA GÜNCEL
OLAYLARIN KULLANIMI

KADER VEZİROĞLU

DANIŞMAN
DOÇ. DR. TALİP ÖZTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2022

ETİK BEYANI

Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada; bütün bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu çalışmanın herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışma olarak sunmadığımı beyan ederim.

Kader VEZİROĞLU

ONAY SAYFASI

Kader Veziroğlu tarafından hazırlanan “*Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kullanımı*” başlıklı bu çalışma, **19.01.2022** tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. İlker DERE
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Üye Doç. Dr. Erhan YAYLAK
Ordu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Üye Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK
Ordu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

ÖNSÖZ

Dünyaya gelmiş her bireyin toplumla uyumlu ve topluma faydalı bir birey olarak yetiştirilebilmesinin temel kriterlerinden biri Sosyal Bilgiler eğitimidir. Sosyal Bilgiler eğitiminde özellikle güncel olay öğretimi bireyin uyumlu ve faydalı olması hususunda büyük önem arz etmektedir.

Sosyal bilgiler öğretiminde genel olarak teorik halde aktarılan bilgilerin güncel olaylarla günlük hayatı yansıtacak şekilde aktarılması, bireyin yaşamı süresince karşılaştacağı günlük problemlerden haberdar olmasını ve probleme çözüm üretmesini sağlamaktadır. Bundan dolayı okulda öğrenilen bilgiler ile gerçek yaşam arasında bağlantı sağlanmış olmaktadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de kendi yaşam ortamı ve dünyadaki güncel olaylardan haberdar olup analizini yapabilen, kitle iletişim araçlarına hâkim, etkili ve yararlı kullanabilen nesiller yetiştirmek oldukça büyük bir öneme sahiptir.

Güncel olay öğretimi bu denli büyük bir önem taşıyorsa ülkemizde hem akademik anlamda, hemde ders kitaplarında öğrencilere aktarım anlamında yeteri kadar üzerinde durulmamaktadır.

Güncel olayların ders kitaplarında kullanım durumu üzerine yapılmış olan bu çalışmanın belirtilmiş problemlerin çözümünde ve ileride yapılacak benzer çalışmalar için fayda sağlaması umulmaktadır.

Çalışmalarım süresince desteğini esirgemeyen bilgi ve tecrübelerini aktararak çalışmayı yönlendiren danışman hocam Sayın Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK'e, teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim sırasında maddi ve manevi her konuda destekleriyle yanımda olan eşim Yusuf VEZİROĞLU'na, yorulduğumda enerjileriyle beni azimlendiren çocuklarım Orkun Kağan VEZİROĞLU ve Elif Yaren VEZİROĞLU'na çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMADA PROBLEM DURUMU	1
1.1.1. Problem Cümlesi	5
1.1.2. Alt Problemler	5
1.2. ARAŞTIRMADA AMAÇ.....	5
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1.4. VARSAYIMLAR (SAYILTILAR)	7
1.5. SINIRLILIKLAR	7
1.6. TANIMLAR.....	8
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. SOSYAL BİLİMLER.....	9
2.2. SOSYAL BİLGİLER	11
2.3. SOSYAL BİLİMLER İLE SOSYAL BİLGİLERİN İLİŞKİ.....	15
2.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TEMEL AMAÇLAR.....	16
2.5. GÜNCEL OLAYLAR.....	16
2.5.1. Güncel Olayların Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yeri ve Önemi	17
2.5.2. Güncel Olayların Seçimi.....	18
2.5.3. Güncel Olayların Öğretimi	19
2.5.4. Güncel Olay Öğretiminde Yöntemler.....	19
2.6. GÜNCEL OLAY ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIMLAR.....	21
3. YÖNTEM.....	25
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ (DESENİ).....	25
3.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	25
3.3. VERİ ANALİZİ	26
4. BULGULAR.....	29

4.1. PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR.....	29
4.2. BİRİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR	32
4.3. İKİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR.....	37
4.4. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR	41
5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	46
5.1. SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	46
5.1.1 Problem Cümlesine Ait Sonuçlar	46
5.1.2 Birinci Problem Cümlesine Ait Sonuçlar	47
5.1.3 İkinci Problem Cümlesine Ait Sonuçlar	47
5.1.4 Üçüncü Problem Cümlesine Ait Sonuçlar.....	47
5.2. ÖNERİLER	50
KAYNAKLAR	53
EKLER.....	61
ÖZGEÇMİŞ	95

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA GÜNCEL OLAYLARIN KULLANIMI

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretimi; derse ek öğretim, ders kitabını tamamlayıcı veya pekiştirici öğretim ve ders kitabında öğrenme alanı temelli öğretim olmak üzere üç farklı yaklaşımla yapılabilir. Belirtilmiş öğretim yollarından ders kitabında öğrenme alanına eklenmiş olarak öğretilmesi en çok tercih edilen yoldur. Bu araştırmada güncel olayların ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarında kullanımının incelenmesi amaçlanmaktadır. Nitel bir araştırma yöntemi olan doküman inceleme metodu ile ortaokul sosyal bilgiler ders kitapları incelenmiştir. Araştırma veri kaynağı seçkisi olarak 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kullanılmış beşinci, altıncı ve yedinci sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları tercih edilmiştir. Seçkide üç adet beşinci sınıf, iki adet altıncı sınıf ve üç adet yedinci sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı bulunmaktadır. Bu kaynaklar Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından ders kitabı olarak kabul görüp, güncel olarak kullanıldığından seçilmiştir. Ders kitaplarında yer alan güncel olaylar sınıf, öğrenme alanı ve konu temelli sınıflandırılarak tablolar halinde analiz amacıyla hazırlanmıştır. Analiz sonucunda güncel olayların sınıf, öğrenme alanı ve konu dağılımının eşit olmadığı ayrıca öğrenme alanlarından bazılarında ise güncel olay kullanımına yer verilmediği tespit edilmiştir. Analizi yapılmış ders kitaplarında güncel olay kaynağı olarak %66,36'lık oranla en fazla genel ağ haberine, %3,43'lük oranla en az dergi haberine yer verilmiştir. Ders kitaplarının bazılarında kullanım süresi beş yıl olarak belirtilmişken bazılarında ise kullanım süresi belirtilmemiştir. Bu durum bazı güncel haberlerin kitapların kullanım sürecinde güncelliklerini yitirmesi anlamı taşımaktadır. Bundan dolayı ders kitaplarının özellikle güncel olay kaynakları açısından her yıl güncellenerek yeniden basılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler dersi, ders kitabı, güncel olaylar

ABSTRACT

USE OF CURRENT EVENTS IN SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS

The teaching of current events in the Social Studies course can be done with three different approaches: supplementary teaching, complementary or reinforcement teaching in the course book, and teaching the learning area in the course book. It is the most preferred way to be taught by adding it to the learning area in the textbook among the specified teaching paths. In this research, it is aimed to examine the use of current events in secondary school Social Studies textbooks. Secondary school textbooks were examined with the document analysis method, which is a qualitative research method. As the research data source selection, the fifth, sixth and seventh grade Social Studies textbooks used in the 2020-2021 academic year were preferred. There are three fifth grade, two sixth grade and three seventh grade Social Studies textbooks in the selection. These textbooks have been chosen as they are accepted as textbooks by the Ministry of National Education and are used up-to-date. Current events in the textbooks have been prepared for analysis in tables by classifying them on the basis of class, learning area and subject. As a result of the analysis, it has been determined that the class, learning area and subject distribution of current events are not equal, and current events are not used in some of the learning areas. In the analyzed textbooks, the most general network news with 66.36% and the least magazine news with 3.43% were included as current events source. In some of the textbooks, the term of use is specified as five years, while in some of them the term of use is not specified. This means that some current news are out of date during the use of the books. For this reason, it has been suggested that the textbooks should be updated and reprinted every year, especially in terms of current events sources.

Keywords: Social Studies, Social Studies course, textbook, current events

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
NCSS	: Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (The National Council for the Social Studies)
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
ed.	: Editör.
f	: Frekans
%	: Yüzde
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
GA	: genel ağ haberi
GH	: gazete haberi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
DH	: dergi haberi
Af	: afiş
5s1k	: Beşinci sınıf birinci ders kitabı
5s2k	: Beşinci sınıf ikinci ders kitabı
5s3k	: Beşinci sınıf üçüncü ders kitabı
6s1k	: Altıncı sınıf birinci ders kitabı
6s2k	: Altıncı sınıf ikinci ders kitabı
7s1k	: Yedinci sınıf birinci ders kitabı
7s2k	: Yedinci sınıf ikinci ders kitabı
7s3k	: Yedinci sınıf üçüncü ders kitabı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Sosyal Bilgilerin Üç Temel Yaklaşımının Amaç, Yöntem ve İçerik Analizi.....	15
Tablo 2. Ders Kitaplarında Güncel Konuların Kullanım Sıklığı ve Kitapların Geçerlilik Süresi.....	29
Tablo 3. Güncel Olayların Kaynağına Göre Kullanım Sıklığı.....	30
Tablo 4. 5.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	34
Tablo 6. 5.Sınıf 3. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	36
Tablo 7. 6.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	39
Tablo 8. 6.Sınıf 2. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	40
Tablo 9. 7.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	43
Tablo 10. 7.Sınıf 2. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	44
Tablo 11. 7.Sınıf 3. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı	45

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Sosyal Bilimlerin Sosyal Bilgiler Disiplinleri	11
Şekil 2. Sosyal Bilgileri Oluşturan Temel Kaynaklar.....	12
Şekil 3. Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler Dilim Dağılımı	31
Şekil 4. Kaynağın Türüne Göre Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler Dilim Dağılımı	31
Şekil 5. 5.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler dilimleri.....	33
Şekil 6. 5.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler dilimleri	33
Şekil 7. 6.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler dilimleri.....	37
Şekil 8. 6.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler dilimleri	38
Şekil 9. 7.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler dilimleri.....	42
Şekil 10. 7.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler dilimleri	42

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Giriş bölümünde araştırmada problem, araştırmada amaç, problem ve alt problemler, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar alt başlıklar halinde ayrı ayrı ele alınarak açıklanmıştır.

1.1. ARAŞTIRMADA PROBLEM DURUMU

Dünya genelinde insanların toplum içerisinde toplumla uyumlu şekilde yaşayabilmeleri için gerekli bilgiler sistematik olarak okullarda eğitim yoluyla sunulmaktadır. Eğitimin en temel gayesi ferdi topluma faydalı biri olarak yetiştirmektir (Küçükahmet, 2001, s.2). Bireyin eğitim sürecinden geçmiş olması kişilik değişimi yaşamasını ve gelişmesini sağlar. Kişilik değişimi ile gelişmişlik eğitimin bireye sunmuş olduğu bilgi, beceri, tutum ve değerler gibi kazanımlar sayesinde gerçekleşir (Fidan ve Erden, 1998, akt. Gündoğan Bayır, 2016). Eğitim sayesinde elde edilmiş bu kazanımlar okullarda hazırlanmış öğretim ile sistematik olarak öğrencilere aktarılmaktadır.

Kişiye herhangi bir kavramı, olguyu veya durumu öğretmeyi sağlamak için hazırlanan ya da uygulanan tüm faaliyetlere öğretim denilmektedir. Bu faaliyetlerin ulaşılmak istenilen hedeflere yönelik, sistematik bir program çerçevesinde planlı ve programlı olacak şekilde kontrol edilerek düzenlenmesi ve uygulanmasına öğretim denilmektedir (Fidan ve Erden, 1998, akt. Gündoğan Bayır, 2016). Daha açık bir tanımlama ile kısacası öğretim, eğitimin okullarda planlı ve programlı olmak şartıyla profesyonel kişiler tarafından öğrencilere verilen bölümdür. Okul hayatı başlamış bir öğrenciye hedefleri belirli, planlanmış bir program çerçevesinde neyin ne zaman, hangi şekilde, ne kadar sürede, hangi ortamda, ne tür araçlarla ve kim tarafından öğretileceği yazılı program doğrultusunda aktarılır. Öğretim süresince kazanımları belirlenmiş bu plan ve programın çizgisinden ayrılmamak gerekir. Eğitim sayesinde elde edilmiş bu kazanımlar bireyi toplum için faydalı ve nitelikli yapacağından, nitelikli bir toplum oluşturmada temel kriterlerden biri de şüphesizki etkili bir sosyal bilgiler eğitimi uygulamaktır. Gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi yaşadığımız ülkede de nitelikli topluma uyumlu ve faydalı bireylerin

yetiştirilmesinde sosyal bilgiler eğitiminin katkısı oldukça yüksektir (Yaylak, 2019).

Sosyal bilgiler eğitiminin katkısı genel olarak güncel olayların kullanımı ile bireyin geçmiş, günümüz ve gelecek arası bağ kurabilme yeteneği kazanması şeklindedir. Kazanılan bu yetenek bireyin hayatı boyunca yaşanılacak olaylarda uygun davranışı sergilemesini sağlar (Öztürk ve Veziroğlu, 2020, s.181). Bundan dolayı, Gündoğan Bayır (2016), ideal bir sosyal bilgiler öğretiminde güncel olayların yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca gelişen teknoloji eğitim ortamını değiştirdiğinden, eğitmenin çağa ayak uydurarak kendisini 21. yüzyıl kriterlerine göre revize etmesi gerekmektedir. Dolayısıyla öğreticinin çağımız kriterlerine uygun becerilere sahip olması gerekmektedir (Yaylak, 2019, s.16). Böylelikle çağın teknolojisine hâkim güncel olayları takip eden ve bunu sosyal bilgiler eğitimi ile öğrencilerine aktaran bir öğretmen profili ortaya çıkar. Çağa uyum sağlamış nitelikli öğretmenin yanısıra çağın ihtiyaçlarını karşılayacak bir sosyal bilgiler eğitimine ihtiyaç vardır. Çağın ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olabilmesi için sosyal bilgiler eğitiminin, eleştirel düşünen, analiz yapabilen, karar verebilen, problem çözebilen ve medya okuryazarı olan bireyler yetiştirebilmesi bir gerekliliktir (Öztürk ve Veziroğlu, 2020, s.181). Bu gerekliliğin tam pekişmesi için güncel olayların sosyal bilgiler eğitiminde yeri ve önemi çok büyüktür. Bu doğrultuda yapılan değerlendirmeler göz önüne alınırsa sosyal bilgiler dersi, hayatı ve dünyayı anlayan öğrencilerin toplumda yerlerini bilmelerine olanak sağlar (Zayimoğlu Öztürk, 2018, s.25).

Ayrıca Sosyal Bilgiler dersleri ile öğrenciye yaşadığı dünyada gerçekleşen olgular ve olaylar, gelişmeler ve değişimler arası bir bağ kurarak gerçek hayatı algılama ve uyum becerisi kazandırılmak istendiğinden, ders kitabının güncel olaylara bu bağı pekiştirici olması gerekir. Bu nedenle Erden'in de belirttiği üzere “Güncel olayların derslerde, özellikle de sosyal bilgiler derslerinde kullanılması, öğrencinin okulda öğrendiği bilgi ile gerçek hayat arasında bağlantı kurmasını, edindiği bilgiyi gerçek hayatta uygulamasını, yaşadığı yerdeki ve ülkedeki güncel olayları daha bilinçli takip etmesini sağlar” (Erden, t.y. akt. Taşkın ve Memişoğlu, 2019).

Yaşamın değişken ve dinamik bir süreç olduğu düşünülürse bireyin uzak veya yakın çevresinde sürekli yenilenen olaylar meydana gelir. Meydana gelen bu yeni olaylardan birey, toplum ve insanlığa etkisi olan ve etkisi kişiden kişiye göre farklılık gösteren yeni olaylara ‘güncel olay’ denilmektedir (Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Görsel veya yazınsal medya kullanılarak güncel olaylar (TV, internet, gazete, dergi vb.) topluma iletilir. Olayın güncel olay olarak kabul görmesi için tek şart henüz gerçekleşmiş olması değildir, medyada sürekliliği olan olaylar da güncel olay olarak değerlendirilir (Gedik, 2010, s.109). Güncel olayların sosyal bilgiler öğretimine dahil edilmesi ve aktif olarak kullanılması öğrencilerin geçmiş ve günümüz arası bağ kurmalarını ve günümüz sorunlarını algılayarak uygun davranışta bulunmalarına olanak sağlar. Bu yüzden güncel olayların sosyal bilgiler ders kitabında kullanılmasının büyük önem taşıdığı Deveci ve Arın (2008) dahil birçok araştırmacı tarafından dile getirilmiştir.

Güncel olayların öğretimi sosyal bilgiler dersinde üç farklı yaklaşımla verilebilir (Kiriş Avaroğulları, 2018, s.213; Zayımoğlu Öztürk, 2018, s.20).

Güncel olayların derse ek öğretimi: Bu yaklaşım her ders gününde dersin ilk kısmının haber haritaları düzenleme, haber defterleri haberlerini tartışma, bülten tahtası kullanma gibi etkinlikleri içermektedir.

Güncel olayların ders kitabında tamamlayıcı veya pekiştirici öğretimi: Bu yaklaşım konu içeriğine bağlı olarak konuyu tamamlayıcı veya pekiştirici güncel olayların ders kitabına eklenmesiyle öğrenciye aktarılmasını içerir.

Güncel olayların ders kitabında ünite temeli olarak öğretimi: Bu yaklaşımda konu güncel olay çerçevesinde şekillenir ve öğrenciye aktarımı sağlanır. Teknolojik gelişmelerin veya çevre sorunlarının konu olarak işlenmesi bu yaklaşıma örnek verilebilir.

Öğrenme faktörü öğrenci sorumluluğu olduğundan güncel olay öğretiminde yaklaşımın hangisi olduğu çok önemli değildir. Fakat derslerde güncel olaylarla yapılan pekiştirmeler öğrencileri düşünebilen, sorgulayabilen, araştırmacı, farkındalığı olan ve farklı perspektiften görebilen bireyler haline getirmektedir.

Güncel olay literatürü incelendiğinde, güncel olay çalışmalarının çoğunluğunun, güncel olay konularının derste nasıl ele alınacağına ilişkin teorik öneriler olduğu gözlemlenmiştir. (Journell, 2010, s.111). Journell’in araştırmasının

sonrasında güncel olay öğretimi ile ilgili çalışma sayısının her geçen gün arttığı tespit edilmiştir. Haas ve Laughlin ayrıca Wilson ve arkadaşları güncel olayların sosyal bilgilerde yeri ve varlığı ile ilgili çalışmalar yapmışken, Anderman ve Johnston güncel olayların sosyal bilgilerde olmasının öğrenci alışkanlıkları üzerine etkilerini incelemiştir (Anderman ve Johnston, 1994; Haas ve Laughlin, 2000; Wilson ve ark., 1999; akt. Taşkın ve Memişoğlu, 2019).

Ayrıca güncel olayların ders kitaplarında kullanılması ile ilgili öğretmen ve öğrencilerin görüş ve önerilerden oluşturulmuş nitel ve deneysel çalışmalar mevcuttur. Yapılan bu çalışmalar neticesinde güncel konulardan faydalanılarak zenginleştirilen sosyal bilgiler dersinin öğrencilerde; derse ilginin artması ve derslerin daha zevkli işlenmesi (Kaltsounis, 1987; Smith, 1963; akt. Deveci ve Arın, 2008) akademik başarısının artması ve daha kalıcı öğrenme açılarından (Akengin ve İbrahimoglu, 2010; Bayır, 2010; Deveci, 2007; Deveci ve Arın, 2008; Ünlüer, 2008;), ayrıca sosyal problemlere farkındalık becerisi (Dinç ve Acun, 2017; Eryılmaz ve Köse, 2017; Kabapınar ve Baysal, 2004) kazandırma açısından olumlu etkileri tespit edilmiştir.

Araştırmalardan bazılarında ise sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesinin öğretmenler ve araştırma ekibi tarafından faydalı bulunduğu fakat yeterli miktarda olmadığı (Akdağ, Oğuz, Tatar ve Subaşı, 2014; Gedik, 2010; Memişoğlu ve Güçin, 2017) ve konulara göre güncel olay dağılımının eşit olmadığı (Taşkın ve Memişoğlu, 2019) belirtilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, ders kitaplarında ve ders uygulamalarında güncel olay eksikliğine vurgu yapılmakta ve güncel olay sayısının artırılması ihtiyacı belirtilmektedir (Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Bunun yanı sıra ders kitaplarında kullanılan güncel olaylar, kitapların kullanım süreçlerinin uzun tutulmasından dolayı güncelliklerini yitirdikleri belirtilerek, ders kitaplarının daha kısa sürelerde güncellenmeleri gerektiği dile getirilmiştir (Öztürk ve Veziroğlu, 2020).

Araştırmada çalışma alanındaki dile getirilmiş sorunlar tekrar incelenmiş, eksikliklerin giderilip giderilmediği karşılaştırmalı olarak araştırılmıştır. Yapılan çalışma ile elde edilmiş sonuçların çalışma alan yazına katkı sağlayacağı düşünüülerek okuyucuya sunulmuştur.

1.1.1. Problem Cümlesi

2020-2021 eğitim-öğretim yılı ortaokul beş, altı ve yedinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında kullanılan güncel konulara sınıf, kitap ve öğrenme alanı bazında yer verilme durumu nasıldır?

1.1.2. Alt Problemler

1. Ortaokul beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konuların sınıf, kitap ve öğrenme alanı temelinde kullanım durumu nedir?

2. Ortaokul altıncı sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konuların sınıf, kitap ve öğrenme alanı temelinde kullanım durumu nedir?

3. Ortaokul yedinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konuların sınıf, kitap ve öğrenme alanı temelinde kullanım durumu nedir?

1.2. ARAŞTIRMADA AMAÇ

İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan güncel olayların kullanım durumunu araştırmak amacıyla yapılmış olan bu çalışmada, ders kitaplarındaki güncel olayların kullanım durumu yıl, sınıf ve öğrenme alanı temelinde incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kullanılmış olan Sosyal Bilgiler ders kitapları kaynak kitaplar olarak belirlenmiş, kitaplar ayrı ayrı incelenmiş ve güncel konular tek tek yıl, sınıf ve öğrenme alanına göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler belirtilmiş sınıflandırmaya göre karşılaştırmalı olacak şekilde örnek alıntılar sunularak, güncel olayların analizi hedeflenmiştir. Bu çalışmada ortaokul düzeyi sosyal bilgiler ders kitapları incelendiğinden 4. sınıf sosyal bilgiler ders kitabına yer verilmemiştir.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüz toplumu teknolojideki hızlı gelişim ile doğrudan bağlantılı olarak zaman ve süreklilik ekseninde hızlı bir devrim ile değişir ve kendini yeniler. Bu hızlı değişim ve yenilenmeye ayak uydurmak ve toplumu incelemek sosyal bilgiler alanına girmektedir. Bu alanda bireyi topluma uyumlu yetiştirmek ilk öğretim çağında Sosyal Bilgiler dersi ile okulda yapılmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi temelde; çocukluk evresi sayılan ilk öğretim çağından itibaren bireyi hak ve sorumluluklarının farkında olan, kendisi ve ailesi dahil

çevresi ve ülkesine faydalı ve uyumlu bir vatandaş olacak şekilde yetişmesini sağlayacak kazanımları edinmesini amaçlamaktadır (Sözer, 1998).

Sosyal bilgiler öğretimi ile öğrenci; güncel dünyadan haberdar, karşılaşılabilecek olaylar karşısında muhakeme ve mukayese yapma kabiliyetine sahip, toplumla uyumlu ve topluma faydalı yetiştirmek hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda Sosyal Bilgiler ders kitaplarında güncel olay kullanımı elzem bir durumdur.

Bununla ilgili Otto yaptığı çalışmada etkili yurttaşlık eğitiminde Sosyal Bilgiler dersinde günlük yaşamdaki problemlere yoğunlaşmanın mecburiyetini belirtmiştir (Otto, 1957; akt. Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Benzer bir araştırmada iyi ve etkili vatandaş yetiştirmek için Sosyal Bilgiler ders kitaplarında öğrencilerin dün, bugün ve gelecek arası bağ kurmalarını sağlayan güncel olayların kullanımının gerekliliği belirtilmiştir (Deveci, 2007). Ayrıca Deveci ve Arın (2008), öğrencilerin geçmiş ve günümüz arası bağlar kurup geçmişte yaşanmış olaylardan ders alarak günümüz sorunlarını algılayıp uygun reaksiyon göstermede güncel olayların eğitim ve öğretime dâhil edilmesinin büyük önem taşıdığını belirtmiştir.

Güncel olayların öğretimde kullanımının öneminden bahseden Taşkın ve Memişoğlu (2019) farklı kitap ve öğrenme alanlarına göre güncel olay dağılımının eşit olmadığı vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin güncel konulara ilgilerini arttırmak için ders kitaplarında daha fazla güncel olay kullanımına dair ihtiyaç olduğunu dile getirmişlerdir. Buna ek olarak, nitelikli toplum ve nitelikli bireyler yetiştirmeyi amaçlayan sosyal bilgiler eğitiminde; dünyanın ve ülkemizin güncel gündemi daha sık periyotlarda yenilenerek ders kitaplarında yer almalıdır (Öztürk ve Veziroğlu, 2020).

Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olayların yer alması hususunda yapılan çalışmalarda derslerin daha verimli geçtiği ve etkili öğrenmenin güncel olayların kullanımıyla daha iyi sağlandığı tespit edilmiştir (Akengin ve İbrahimioğlu, 2010; Bayır, 2010; Ünlüer ve Yaşar, 2012).

Genel olarak teoride kalan sosyal bilgiler öğretiminin yaşamın içinden somut güncel olaylar kullanılarak pekiştirilmesi ile, öğrencilerin dersi daha rahat öğrenmesi sağlamaktadır. Bu durum öğrenmede hem kalıcılığı sağlamakta hem de birçok kazanımın elde edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu alandaki

araştırmaların neredeyse tamamında ¼lkemizde bu alandaki çalışmaların yeterli olmadığı dile getirilmekte ve araştırmacılar konuyla ilgili daha çok çalışma yapılması gerektiği hususunda hem fikirdirler (Taşkın ve Memişoğlu, 2019; ¼zt¼rk ve Veziroğlu, 2020).

Bu alışmayla Sosyal Bilgiler ders kitaplarında g¼ncel olayların kullanım durumu ve kitapların kullanımları s¼resince içerdikleri g¼ncel olayları g¼ncelliklerinin koruyup korumadığı ile ilgili araştırma yapılmak istenmektedir. B¼ylece çalışmada ders kitaplarında yer alan konuları somutlaştırarak aktarma ¼nemine sahip g¼ncel olayların yeterli olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

Araştırma sonuçlarının g¼ncel olayların kullanımına ilişkin olarak ¼đretim çalışmalarına rehberlik edebileceği, MEB'in Sosyal Bilgiler ders kitabı hazırlama çalışmalarına ve gelecekte yapılacak diğer araştırmalara katkı sağlaması gibi hususlar bu araştırmayı ¼nemli kılan diğer sebeplerdir.

1.4. VARSAYIMLAR (SAYILTILAR)

Bu çalışmada incelenen kaynak kitapların eğitim-¼đretim programı amaç ve hedefleri doğrultusunda hazırlandığı varsayılmaktadır.

Ders kitaplarında g¼ncel olay olarak belirlenmiş haberler g¼n¼m¼zde g¼ncelliklerini yitirmiş olsalar da araştırmada g¼ncel olay olarak varsayılmışlardır.

Ayrıca veri toplama araçlarının, çalışmanın amaç ve konusuna uygun olduğu d¼ř¼n¼lmektedir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu alışma 2020-2021 eğitim-¼đretim yılında MEB tarafından ders kitabı olarak belirlenmiş ve hali hazırda kullanılan beş, altı ve yedinci sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarından oluşan bir seçki ile sınırlandırılmıştır. Bu seçki Sosyal Bilgiler alan uzmanlarının g¼r¼ř¼ alınıarak, MEB talim terbiye kurulunun g¼ncel olay kriterleri g¼z ¼n¼nde bulundurulup g¼ncel olay tanımına uygun g¼ncel olayların analizi ile sınırlandırılmıştır. Belirtilmiş seçkide g¼ncel olaylar, g¼ncel haberler ve g¼ncel veriler içeren genel ağ, gazete, dergi, kitap ve afiş haberleri ile g¼ncel T¼rkiye İstatistik Kurumu verileri araştırmanın temel sınırlılığı kabul edilmiştir.

1.6. TANIMLAR

Sosyal Bilgiler: İnsanı ve insanın yaşadığı toplumu inceleyerek ele alan ve yaşanan çağın gereksinimleri doğrultusunda ideal yurttaş yetiştirmeyi amaçlayan bilgiler bütünüdür (Kabapınar, 2009, s.3). Sosyal bilgiler için farklı kaynaklarda farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Fakat 2005 yılında Sosyal Bilgiler programının hazırlanmasından sorumlu komisyon en kapsamlı tanımı yapmıştır.

Bu tanım;

(...ferdin varoluşunu meydana getirmesine katkı maksadıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimler ve yurttaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema etrafında birleştirilmesini içeren; insanın toplumsal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle meydana getirilmiş bir ilköğretim dersidir.), şeklindedir (MEB, 2005, s.45).

Güncel Olaylar: Birçok kaynakta farklı farklı tanımlanan “güncel olaylar” kavramı, ana hatlarıyla ele alınarak incelendiğinde; birey, toplum ve insanlık üzerine etkisi olan ve etkisi bireye göre farklılık gösteren yeni olaylar olarak tanımlanabilir (Taşkın ve Memişoğlu, 2019, s.601)

Genel Ağ: Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağı, internet (TDK, 2021).

Gazete: Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın ve bu yayının yönetildiği, hazırlandığı, basıldığı yer şeklinde iki tanımı verilmiştir (TDK, 2021).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler kavramlarının tarihsel gelişimleri ve içerikleri ile Güncel Olaylar ile ilgili kavramlar, yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. SOSYAL BİLİMLER

İnsan dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren çevresi (doğa) ve çevresinde olanlar (insan ve toplum) ile etkileşim içine girer. Bu etkileşimler sonucu ortaya çıkan çaba ile insan bilimi geliştirilmiştir. İnsanın çevresi ile yaşamış olduğu etkileşim sonucunda fiziki çevresi ve doğaya egemen olma isteği insanın fen bilimlerini geliştirmesini sağlamışken, çevresinde olan insanlar ve toplum ile etkileşimi ise insanın sosyal bilimleri geliştirmesine olanak sunmuştur.

“Bilim, nedensellik, merak ve amaç besleyen, olguları ve iddiaları deney, gözlem ve düşünce aracılığıyla sistematik bir şekilde inceleyen entelektüel ve pratik disiplinler bütünüdür” (Oxford Dictionary, 2003). Bilim temelde fen bilimleri ve sosyal bilimler olmak üzere iki kısım olarak sınıflandırılmaktadır.

“Fen bilimleri; insanların maddesel çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği teknolojik bilgileri kapsayan akademik disiplinler grubudur” (Oxford Dictionary, 2003). Sosyal bilimler ise; insanın çevresindeki insanlar ve yaşadığı toplumla etkileşimini inceleyen disiplinler bütünü olarak tanımlanmıştır (Sözer, 1998, s.3).

Bir toplumda yer alan bireylerin düşünsel veya kültürel bilgi türünden ele alınan faaliyetleri sosyal bilimler olarak tanımlanabileceği gibi, insan ve içinde bulunduğu toplumla ilgili bilgilerin araştırılması, araştırma verilerinin analiz edilip sınıflandırılması olarak tanımlanabilir. (Moffat, 1957; akt. Kabapınar, 2009). Bu tanımlamaların yanısıra bir araştırmacı, ferdin toplum içerisinde daha iyi şartlarda ve çok daha mutlu bir yaşam sürmesini sağlayacak sistematik ve yöntemli bir inceleme dalı olarak sosyal bilimleri tanımlamıştır (İnan, 2014, s.4).

Sosyal bilimler, insan temelli ve insan tarafından var edilmiş gerçeklerle ilgilenmektedir. İnsan kaynaklı bu gerçekler yine insanın çevresiyle etkileşimi

sonucunda toplumsal ve doğaya bağlı olgular olarak meydana gelmektedir. Sosyal bilimler insan temelli bilgiyi ortaya çıkaran disiplinler bütünü olduğundan, bu bütün içindeki her bir bilim disiplini kendi alanıyla ilgili kısmı araştırır, bilimsel verileri kaydeder ve kendini geliştirir. Bu yüzden diğer bilimlere benzer şekilde sosyal bilimlerde de temel amaç bilginin arttırılması ve geliştirilmesidir (Sözer, 1998, s.8).

Sosyal bilimler, insanı fiziksel ve biyolojik yönü ile değil davranışsal yönü ile ele almaktadır. Bu yüzden sosyal bilimlerin anlaşılması insan davranışının anlaşılması anlamı taşır. İnançlar, değerler, istekler, eğitim, kültürel normlar, fiziksel ve sosyal ihtiyaçlar, alışkanlıklar gibi genel unsurlar insan davranışlarını belirler. Bundan dolayı sosyal bilimler, belirtilmiş unsurların insan davranışlarını ne şekilde yönlendirdiğini veya nasıl etkilendiğini anlamaya yönelik bir çalışma olarak görülebilir (Bilgili, 2013, s.18).

Farklı kaynaklarda sosyal bilimlerin farklı tanımlamaları yapılırken, sosyal bilimlerin farklı bölümlenmeleri de göze çarpmaktadır. Bundan dolayı sosyal bilimlerin içerdiği alanları birbirinden tamamen ayırmak ve farklı kategorilerde değerlendirmek oldukça güçtür. Dolayısıyla sosyal bilimler ile ilgili yapılmış olan bölümlenmeler genellikle birbirlerinden farklılıklar göstermektedir.

Sosyal bilimlerin kapsamında yer alan disiplinler farklı yazarlar ve farklı kurumlar tarafından kendi görüş ve değerlendirmeleri doğrultusunda farklı biçimlerde bölümlenmiştir. UNESCO (2021) sosyal bilim alanlarını; Sosyoloji, Psikoloji, Kültürel Antropoloji, Uluslararası İlişkiler, Siyasal Bilimler, Ekonomi, Hukuk, Suçbilim (Kriminoloji) ve İstatistik olarak sınıflandırmıştır.

OECD (2021) ise, sosyal bilim alanlarını Sosyoloji, Psikoloji, Ekonomi, Siyasal Bilimler, Nüfusbilimi (Demografya), Sosyal Antropoloji ve Hukukun, Tarihin ve Coğrafyanın sosyal yönleri şeklinde bölümlenmiştir.

Sosyal bilimlerin disiplinleri ve inceleme alanları Doğanay tarafından 2008 yılında yapılan çalışmada Şekil 1’de verildiği gibidir.

- Antropoloji: *İnsan ve kültür*
- Sosyoloji: *İnsan ve toplum*
- Siyaset Bilimi: *İnsan ve yönetim*
- Coğrafya: *İnsan ve yer*
- Tarih: *İnsan ve geçmiş zaman*

- Ekonomi: *İnsan ve kaynakların paylaşımı*
- Psikoloji: *İnsan ve davranışı* (Martorella, 1998; akt. Doğanay, 2008, s.85)

Şekil 1. Sosyal Bilimlerin Sosyal Bilimler Disiplinleri

Sosyal bilimler, kapsamaları içerisinde yer alan konulardan ve araştırma alanlarından dolayı evrensel bir genellemeye tabi tutulamazlar. Buna bağlı olarak sosyal bilimlerde genelleme yapmak neredeyse imkansızdır. Genellik ilkesi Max Weber'in de belirttiği üzere sadece doğa bilimleri için arzu edilen bir özelliktir. Sosyal bilimlerde bilimsel bir çalışmanın veya ifadenin genellik taşıması o ölçüde içerikten yoksun olması anlamı taşır. Çünkü her sosyal grup ayrı bir gerçekliktir. Dolayısıyla bir sosyal grupta elde edilen bulgular daha çok o gruba ait gerçekliklerdir (Weber, 1949; akt. Kabapınar, 2009)

2.2. SOSYAL BİLGİLER

Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerdeki farklı disiplinlerin bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Temelini sosyal bilimlerden alarak disiplinler arası kurduğu köprüler ile sosyal bilim alanlarını birleştiren sosyal bilgiler dersi, toplum için faydalı ve etkin vatandaşı yetiştirmeyi amaçlar. Ayrıca bu ders öğrencilere geçmiş ve günümüz arası bağlar oluşturarak gelecekte değişime ayak uydurmalarını sağlamaktadır. Şekil 2'de sosyal bilgilere kaynaklık eden temel bileşenler Martorello (1998) tarafından yapılmış çalışmadan faydalanılarak belirtilmiştir.

Şekil 2. Sosyal Bilgileri Oluşturan Temel Kaynaklar

Günümüzde ilgili alan yazını incelendiğinde sosyal bilgiler için ortak karara varılarak net bir tanımlama yapılamadığı görülmektedir. Tanımlamalar genel olarak birbirlerinin eksiklerini tamamlamak amacıyla yapılmıştır (Çetinoğlu, 2013, s.1). Tanımlar hususunda ortak bir görüş ortaya çıkmadığı gibi, sosyal bilgiler öğretiminde kapsam (yöntem, amaç ve içerik) ile ilgili uzun bir süre ortak bir uzlaşma oluşturulamamıştır (Öztürk, 2009). Bundan dolayı sosyal bilgiler için birçok tanım söz konusudur. Bu tanımlar;

“Sosyal Bilgiler, pedagojik amaçlarla basitleştirilmiş sosyal bilimlerdir.” (Wesley, 1950’den akt. Açıkalin, 2018, s.16).

“Sosyal Bilgiler terimi; sosyal bilim alanlarını, insan şeref ve haysiyetini korumak amacıyla oluşturulan demokratik bir toplumda bireyin rolünü inceleyen, sosyal olayları ve insan ilişkilerini irdeleyen faaliyet alanlarını kapsamaktadır.” (Evans ve Brueckner, 1990, akt. Öztürk, Keskin ve Otluoğlu, 2012, s.1).

“Sosyal Bilgiler, kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beşerî bilimler kavramlarının disiplinlerarası bir yaklaşımla kaynaştırılmasıdır” (Barth, 1991’den akt. Öztürk, 2012, s.3).

Bilgili bir çalışmasında sosyal bilgilerin, öğrencileri etkin birer yurttaş olarak yetiştirme teşebbüsü olduğunu belirtmiştir (Bilgili, 2013, s.4).

Alan yazında çalışmaları olan İnan Sosyal bilgiler; öğrencilerin kavrayış düzeylerine bağlı olarak sosyal bilimlerin yaşam ve toplumla bağlantılı konularının ele alındığı bir ders olduğunu dile getirmiştir (İnan, 2014, s.14).

Akdağ'a (2009, s.18) göre Sosyal Bilgileri;

(... sosyal bilgilerin temel kaynağı sosyal bilimlerdir. Tarih, coğrafya, ekonomi, hukuk, felsefe, psikoloji, sosyoloji, vb. sosyal içerikli ve başlı başına bir ilim olan bu alanların belli konularından da sosyal bilgiler oluşmaktadır. Kısaca sosyal bilgiler öğretim amacıyla sosyal bilimlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konular ve bilgiler bütünüdür.)

Doğanay (2005, s.20) Sosyal Bilgiler'i;

(... sosyal çevre ve insanla ilgili diğer bilimlerin içerik ve yöntemlerinden yararlanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içerisinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, düşünen ve becerili demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanı.), şeklinde tanımlamıştır.

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS, 1993, s.213) Sosyal Bilgiler'i;

(... sosyal bilgiler, vatandaşlık özelliklerini öğretmek için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasi bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eş güdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, dünya çapında, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.), şeklinde tanımlamıştır.

2005 Sosyal Bilgiler öğretim programında sosyal bilgilerin tanımı;

(... sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi), şeklindedir (MEB, 2005, s.51).

Tanımlamalar incelendiğinde sosyal bilgiler eğitimi temelinde etkili olan iki kavram “sosyalleşme” ve “etkin vatandaşlık” belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu iki kavram ışığında bilgili ve becerikli, sorumluluk sahibi, kendini ifade edebilen, geçmişini ve değerlerini bilip sahip çıkan, yaşadığı topluma uyumlu ve faydalı, nitelik sahibi, özgür, katılımcı ve topluma yararlı bireyler yetişmesi sosyal bilgiler ve sosyal bilimler birlikteliğinin birkaç kazanımıdır (Bektaş Öztaşkın, 2016, s.27).

Sosyal bilgiler için yapılan tanımlamalar incelendiğinde araştırmacılar arasında tam olarak fikir ya da görüş birliği olmadığı görülmektedir. Fakat tanımlardan; sosyal bilgiler eğitiminin temel amacının vatandaşlık eğitimi olduğu, vatandaşlık eğitiminde bilgi, bilgi işleme becerileri, demokratik değer ve inançlar ile sosyal katılım becerileri gibi dört temel kavramın olmazsa olmazlar olduğu ve son olarak ta sosyal bilgiler eğitiminde bilgi kaynağının insan ve sosyal bilimler ile ilgili tarihsel evrede, çevre ile etkileşim sonucu ortaya çıkmış tüm bilgiler olduğu sonuçlarına varılabilir (Doğanay, 2008, s.80).

Bunun yanısıra sosyal bilgiler dersinin öğretiminde dersin doğası ile uyumlu ve genel anlamda kabul gören üç yaklaşım Barr ve arkadaşları tarafından belirtilerek ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır (Barr, Barth ve Shermis 1977, s.67; akt. Bektaş Öztaşkın, 2016). Bu yaklaşımlar;

Vatandaşlık Bilgisi Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler; sosyal bilgiler öğretimi yaklaşımlarının en eskisi kabul edilir. Özellikle vatandaşlıkla ilgili temel verilerin ve geçmişe dayalı birikimin öğrencilere öğretmenler aracılığı ile aktarılması temeline dayanmaktadır. Bu yöntemle iyi, etkin ve topluma uyumlu bir vatandaş yetiştirme hedeflenir.

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler; bu yöntemde daha çok sosyal bilimlerin kapsadığı disiplinlerin sahip olduğu bilgi, beceri ve değerlerin öğrenciye aktarılması temeline dayanmaktadır.

Yansıtıcı İnceleme Problem Çözme Olarak Sosyal Bilgiler; bu yaklaşımda amaç öğrencilerin hayatları boyunca karşılaşılabilecekleri sosyal, politik veya kişisel sorunları doğru analiz edip, sorunların çözümü için doğru karar almalarını sağlamaktır.

Sosyal bilgiler dersinin doğası ile yakından bağlantılı olarak belirtilmiş üç yaklaşım temelde sosyal bilgiler öğretiminin genel amaçlarına kaynaklık etmektedir. Bu üç yaklaşım amaç, yöntem ve içerik temellerinde Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgilerin Üç Temel Yaklaşımının Amaç, Yöntem ve İçerik Analizi

	Vatandaşlık Bilgisi Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi
Amaç	Vatandaşlık eğitiminde en iyi yöntem, doğru değerlerin kazandırılması ile yapılır.	Vatandaşlık eğitiminde en iyi yöntem, sosyal bilim kavram, süreç ve sorunlarının kazandırılması ile yapılır.	Vatandaşlık eğitiminde en iyi yöntem, bireyin gereksinim duyduğu bilgileri kendisinin araştırarak bulması yoluyla yapılır.
Yöntem	Ders materyali kullanma, ezberletme, aktarım, soru-cevap gibi tekniklere kavram ve değerlerin aktarımı yapılır.	Sosyal bilimlerde bilgiye ulaşma ve kanıtlama yolları bilim dalına özeldir ve keşfi buluş yoluyla öğrenciye bırakılarak yapılır.	Yansıtıcı Araştırma-İnceleme ile sorun tanımlama ve çözüm hedefleme mantığı ile yapılır.
İçerik	Otorite tarafından belirlenir, değer ve tutumları yorumlayan öğretmen tarafından öğrenciye aktarılır.	Bir bütün olarak sosyal bilimler ve alt başlıklarına ait yapı, kavram, sorun ve süreçlerdir.	Öğrenciler tarafından belirlenen problemleri temel alan, bireylerin ilgi ve gereksinimlerini oluşturan değerlerin analizini içerir.

Kaynak: (Barr, Barth, Shermis, 1979; Naylor ve Diem, 1987; Chapin ve Messick, 1999, Akt.: Öztürk, 2012; Doğanay, 2005; Batti, 2016)

2.3. SOSYAL BİLİMLER İLE SOSYAL BİLGİLERİN İLİŞKİ

Sosyal bilimler ile sosyal bilgiler birbiri ile yakından ilişkili olmalarına rağmen, temelde farklı iki alan olarak kabul görmektedir (Akhan ve Şimşek Çetin, 2015). İki alanı kesin bir şekilde birbirinden ayırmanın mümkünatı olmasada; içerik, amaç ve metot temeline değerlendirme yapıldığında sosyal bilimler ve sosyal bilgiler alanları farklı özelliktedir.

Sosyal bilimler tarih, coğrafya, yurttaşlık, siyaset bilimi ve ekonomi gibi konuları içeren bir konu alanı iken; sosyal bilgiler ise önceden planlanıp hazırlanmış bir okul öğretim programı olup, ilköğretim düzeyinde öğrencileri

sosyal davranış bilgilerine ağırlık vererek etkin vatandaş olarak yetiştirmeyi hedefleyen bir derstir (Koyuncu, 2015, s.9).

2.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TEMEL AMAÇLAR

Sosyal bilgiler öğretiminde temel amaç bireylere toplumsal bilinç aşılacak ve kazandırmaktır. Bunun bireye kazandırılmış olmasının en belirgin göstergesi de topluma faydalı, bilinçli, görev ve sorumluluklarının farkında iyi bir yurttaş olmaktır. İyi bir yurttaş yetiştirmede sosyal bilgiler dersi öğrencilere; kendisine, ailesi ve çevresindeki insanlara karşı, yaşadığı toplumda kanunlar ve devlete karşı görev ve sorumluluklarının neler olduğunu ve toplumda uyumlu ve faydalı bir birey nasıl olunacağını öğretir. Sosyal bilgiler öğretiminde her biri birer kazanıma dönüşecek dört temel amaçtan bahsetmek mümkündür. Bunlar;

- Öğrencide eleştireci, yapıcı ve yaratıcı düşünme yetenekleri gelişir ve bu kazanımlar öğrencinin sorun çözme yetilerini geliştirir,
- Öğrenci iletişim, iş birliği ve sorumluluk bilinci kazanarak gelişir,
- Öğrenci yurttaşlığın temel hak ve sorumluluklarını kavrayarak anayasal hak ve ödevlerini bilerek gelişir,
- Öğrenci ekonomi yapma yetisi kazanır ve gereksinimleri doğrultusunda doğru seçimler yapma alışkanlığı gelişir (Batti, 2016, s.13).

2.5. GÜNCEL OLAYLAR

Güncel olay kavramının tanımlanabilmesi için öncelikle, güncel kavramının anlamı bilinmelidir. TDK (2021) güncel kelimesini; “günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.)” şeklinde belirtmiştir. Güncel olay kavramı ise güncel kavramı temel alınarak birçok araştırmacı tarafından farklı farklı tanımlanmıştır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir;

Otto (1957, s.426) güncel olayları; yakın zaman çerçevesinde meydana gelmiş olaylar ya da geçmişte gerçekleşmiş fakat etkisi halen devam eden olaylar olarak tanımlamıştır (akt. Bektaş Öztaşkın, 2016).

Erden (t.y., s.160) yaptığı bir çalışmada güncel olaylar “bireyin yakın çevresinde cereyan eden, birey ve toplum için önem arz eden yeni olaylar” olarak tanımlamıştır.

Farklı bir araştırmada güncel olaylar, “şu anda gelişmekte olan ve haber olma niteliği devam eden vakalardır” şeklinde tanımlanmıştır (Smith, 1963, akt: Gedik, 2010, s.102).

Daha kapsayıcı bir tanımlama ile; bulunduğumuz çevrede, ülkede veya dünyada gerçekleşen, toplum ve/veya insanlığı etkisi altına alan yeni gerçekleşmiş veya geçmişte gerçekleşmiş olsada etkileri devam eden, televizyon, internet, gazete, dergi veya radyo gibi kitle iletişim araçları ile duyurulan haberler güncel olaylar olarak tanımlanmaktadır (Demirkaya Gedik, 2008, s.15).

Tanımlar incelendiğinde güncel olay kavramının ya yakın zamanda gerçekleşmiş olması gereken olay (haber nitelikli) olması gerekir ya da geçmişte olsa dahi etkilerinin günümüzde dahi devam ediyor olması gereken bir olay (haber nitelikli) olması gerekir. Örneğin şu anda dünyanın herhangi bir yerinde gerçekleşmiş olan bir araç kazası güncel haber olabileceği gibi yıllar önce Arap Baharı olarak Libya’da başlamış olan ve halen iç savaş olarak etkisini sürdüren olaylarda güncel haber olarak sayılabilir.

2.5.1. Güncel Olayların Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yeri ve nemi

İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı yapısında beceri, kavram, değer ve genel amaç bileşenlerini bulundurarak öğrencilere hem ulusal hem de evrensel düzeyde çeşitli kazanımları kazandırmayı amaçlamaktadır. Program eleştirel düşünme, sorgulama, problem çözme, akıcı ve doğru Türkçe konuşma gibi becerileri, ulaşım, yönetim, laiklik, medya gibi kavramları ve barış, bilimsellik, bağımsızlık, adalet, misafirperverlik gibi çeşitli değerleri içermektedir (MEB, 2005, s.6).

Programda yer alan bu çoklu bileşenlerin öğrencilere kazandırılmasında içerikteki konuların doyurucu bir şekilde seçilmesi ve düzenlenmesi çok önemlidir. Ancak Sosyal Bilgiler dersinin içeriğinde yer alan kavram ve ilkeler bu dersin ezbere dayalı olarak görülmesine neden olmaktadır. Bu nedenle farklı yaklaşım, yöntem, teknik, ekipman ve kaynakların kullanılması gerekmektedir. Farklı kaynaklardan biri güncel olaylardır.

Güncel olaylar, öğrencilerin yaşadıkları toplumda ve ülkelerindeki güncel olayları ve gelişmeleri takip etmelerini ve edindikleri bilgileri gerçek yaşam problemlerine uygulamalarını sağlayan sosyal kaynaklardır. Öğrenciler okulda

öğrendikleri bilgileri güncel olaylar aracılığıyla gerçek hayata bağlayabilirler (Erden, t.y.). Ayrıca sosyal ve kültürel alanda, bilim ve teknolojiye yaşanan bazı gelişmeler ve bu gelişmelerin insan yaşamına etkileri, insanların sık sık göç etmesi, bazı bölgelerin bağımsızlığını kazanması, siyasi alandaki değişimler, derslerde güncel olayların kullanılmasını zorunlu kılmaktadır (Paykoç, 1989; akt. Gedik, 2010).

Bunun yanı sıra güncel olaylar çok çeşitli konuları kapsarlar ve sosyal bilgiler müfredatının neredeyse tüm alanlarıyla bağlantılıdır. Güncel haberlerin derslerde öğretimi ile öğrencilerde dil gelişimi, kelime bilgisi, okuduğunu anlama, eleştirel düşünme, problem çözme, sözlü ifade ve dinleme gibi beceriler gelişir. Güncel olayları incelemek, öğrencilerin haberlerdeki kişilerin, olayların ve konuların önemini anlamalarına yardımcı olur; öğrencileri haberleri keşfetmeye ve daha fazla bilgi edinmeye, okul dışında gördükleri ve duydukları haberlere dikkat etmeye teşvik eder.

Güncel olayların kullanımı öğrenci ve veliler arasındaki iletişimi güçlendirir. Öğrenciler genellikle ebeveynlerinin haber alıntılama davranışlarını taklit etmeye heveslidir. Bu yüzden haberler hakkında konuşmak, ebeveynlerin çocukları yetişkinlerle sohbete dahil etmesinin bir yoludur. Ayrıca güncel olaylar, iş birliğine dayalı grup eğitimi, sınıf tartışmaları ve münazaraları, amaçlı takip yazma ve çok daha fazlası için ideal fırsatlar sunar.

Yukarıda belirtilen bütün bu sebeplerden dolayı güncel olaylar sosyal bilgiler öğretiminde hedeflenen kazanımların öğrencilere aktarılması, öğrencilerde kalıcı olması ve öğrencinin bu kazanımları hayatlarına uygulaması için teoride kalan öğretimin güncel hayatla bağının kurulması ve pekişmesi anlamı taşımaktadır.

2.5.2. Güncel Olayların Seçimi

Çağımız teknolojisinin sunduğu imkanlar dahilinde öğrenciler her gün haddinden fazla güncel olay ile karşılaşır. Kitle iletişim araçları sayesinde karşılaşılan güncel olaylar öğrenciler üzerinde çok etkili olsada, bu güncel olaylardan çok azı öğrencilerin eğitimi ile bağlantılıdır. Böyle bir durumda güncel olayların seçimi hususunda öğrenciler için uygun, ders için ilgi uyandırıcı ve sosyal algılamayı sürekli diri tutabilecek güncel olayların seçimi elzem bir durumdur. Bu

seçimin yapılması hususunda öğretmenlerin rolü çok büyük bir önem arz etmektedir (Michaelis ve Garcia, 1996; akt Gedik, 2010).

Güncel olayların seçimi için birtakım kriterler benimsenmiştir. Bu kriterler; güncellik, uygunluk, güvenilirlik, eğitimsel değer, ilgililik, yeterli zaman, olanak, yararlılık, süreklilik, yenilik, faaliyet alanı, önem, saygınlık ve aciliyet olarak sıralanabilir (Erden, t.y., s.161).

Derslerde öğretmen tarafından konu ile ilintili olan belirtilmiş kriterlere uygun şekilde seçilmiş güncel olaylar yanı sıra öğrenciler de günlük hayatlarında karşılaştıkları veya kitle iletişim araçları ile ulaştıkları haberlerin belirtilmiş kriterlere uygun olanlarını seçip, kriterlere uygun olmayanlarını elemelidir.

2.5.3. Güncel Olayların Öğretimi

Güncel olaylar soyut tarihsel, sosyal, ekonomik ve politik kavramların çağdaş örneklerini sağlamak veya sosyal konuların zaman içinde ve farklı kültürel alanlardaki sürekliliğini göstermek için güncel olayları kullanarak mevcut sosyal bilgiler öğretimini güncellik vurgularıyla ilişkilendirmektedir. Ayrıca güncel olayların öğretimi, öğrencileri demokratik geleneklerde eğitme ve sosyalleştirme konusundaki mesleki yükümlülüklerinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir.

Güncel olayların öğretimi, bilgili vatandaşlar yetiştirmeye yardımcı olmak için önemlidir ve daha geniş eğitim topluluğuna ve ötesine genişletilmelidir. Bu yüzden sosyal bilgiler öğretmenleri ve diğer eğitimciler, güncel olayların öğretilmesiyle ilgili okul sistemleri için gerektiği şekilde yazılı politikaların oluşturulmasına veya gözden geçirilmesine öncülük etmelidir (Haas ve Laughlin, 2000).

Etkin yurttaş yetiştirilmesinde son derece önemli olan sosyal bilgiler dersinde ferdin çağın gereksinimlerine uygun yapıda olabilmesi için güncel olay öğretimi son derece önemlidir. Birey güncel olayların takibiyle yaşadığı toplum ve çağın gerektirdiği gereksinimlere sahip hale girmektedir.

2.5.4. Güncel Olay Öğretiminde Yöntemler

Genel anlamda teoride kalan sosyal bilgiler dersini öğrenciler için daha akıcı, ilgi çekici, zevkli işlenir olması için, ayrıca aktarılacak istenilen bilginin öğrencide kalıcı olması ve öğrencinin almış olduğu vatandaşlık eğitimini hayatına

uygulayabilmesi için sosyal bilgiler dersi güncel olaylarla zenginleştirilip pekiştirilmelidir. Dersin konusu ile ilgili güncel olayın derse eklenmesi, öğrencide teoride kalan verilerin yaşam ile bütünleşmesini ve öğrencinin bu kazanımını hayatının ilerleyen kısımlarında benzer durumlarla karşılaşması halinde kendi sorununun çözümünde uygulaması becerisi kazandırır.

Ayrıca sosyal bilgiler dersinin sıkıcı ve verimsiz olmaması amacıyla ders öğretmeni dersin içeriğini güncel olaylarla zenginleştirerek kalıcı ve etkin öğrenme için alan yazında belirtilmiş yöntemleri kullanmalıdır.

Bu bağlamda güncel olaylar öğretimi sosyal bilgiler dersi için çok önemlidir ve güncel olay öğretiminde birçok yöntem mevcuttur. Bu yöntemler alt başlıklar halinde açıklamaları ile şu şekildedir:

Haber Konularının Günlük Olarak İşlenmesi: Dünyanın, ülkenin ve yaşanan toplumun gündemini meşgul eden günlük haberler öğrencilerin de ilgisini çekebileceğinden, derslerde haber konularının günlük olarak işlenmesi öğrencilerin gündemle ilgili konularda farkındalık kazanmalarını sağlayabilir. Bu yüzden derslerde bu durum için ortam oluşturulmalıdır. Gürkan (2009) yüksek lisans çalışmasında, “İlk dersin belli bir süresini günlük olayların konuşulmasına ayırmak en yaygın uygulamadır” açıklama cümlesinin aktarımını yapmıştır.

Tartışmalı Güncel Olayların Kullanılması: Bu yöntem öğrencilerin dersi kavramaları için tartışmaya katılım sağlayarak fikir beyan etmeleri ve farklı fikirlerle muhattap olmaları anlamına gelse de her güncel olayın tartışılır olması durumu söz konusu değildir. Örneğin okullarda sabahçı ve öğlenci kavramının tartışılması hakkında çok bilgi olmamakla beraber uzun süreli tartışılması mümkün görünmemektedir. Ancak sosyal içerikli güncel olayların tartışılmasıyla, seviyesi ne olursa olsun hemen hemen her öğrenciye az ya da çok katkı sağladığı düşünülmektedir.

Demirel ve arkadaşları (2012, s.96) yaptıkları çalışmada tartışmayı, “bir konu üzerine öğrencileri düşünmeye yönlendirmek, iyi anlaşılmayan noktaları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanan bir yöntemdir.” diye açıklamıştır. Bu tanımlama ışığında tartışmalı güncel olayların kullanılması ile konu hakkında eksik bilgilerin tartışma esnasında tamamlanması, öğrenciyi konu

hakkında düşünür yapması ve konu hakkındaki bilgileri pekiştirici nitelik taşımasından dolayı güncel olay öğretiminde önemli bir yöntemdir.

Tartışmalı güncel olaylarda uygulama: olayın tüm gerçekliğiyle ifadelendirilmesi, tartışma konusunun içeriğinin açılması, problemdeki anahtar sorunun belirlenmesi, problemdeki alternatif çözümlerin belirlenmesi, her bir alternatif üzerinde düşünülmesi, ortak karar alınması ve son olarakta paylaşılması olmak üzere toplamda yedi adımda gerçekleştirilir.

Haber Bültenleri Tahtasının Kullanılması: Haber bülteni tahtası öğrencilerin ilgisini çekecek ilginç güncel haber resmi veya ilginç haber metni ile oluşturulur ve öğrencilerin en fazla kullandıkları alanda sergilenir.

Haber Haritalarının Kullanılması: Tahtaya asılan büyük dünya haritası etrafına güncel olaylar, gerçekleştikleri yerle ilişkilendirilerek dikkat çekici renklendirmeler ile tahtaya yapıştırılır. Bu yöntem ile hem güncel olayların öğretimi yapılır hemde öğrencinin harita bilgisi geliştirilir.

Güncel Olayları İçeren Süreli Yayınların Kullanılması: Güncel olayların öğretiminde süreli yayınların kullanılması öğrencinin yakın ve uzak çevresinden haberdar olmasını sağladığı gibi gündemden haberdar süreli yayın takibi yapan okuma alışkanlığı kazanmış bireylerin yetişmesini de sağlamaktadır (Deveci, 2005). Süreli yayın takibi öğretmenler tarafından düzenli bir şekilde haftalık periyotlarda gerçekleştirilir. Bu durum aynı zamanda toplumsal olaylara duyarlı, sorumlu ve bilinçli bireylerin yetişmesinde önemli bir role sahiptir.

Haber Bülteni Hazırlanması ve Sunulması: Öğrencilerin güncel olayların öğretiminde haber bülteni hazırlamaları araştırmacı yönlerini geliştirebileceği gibi sunmaları ise toplum karşısında kendini ifade edebilir duruma gelmelerini sağlar.

Bu yöntemler dışında; televizyon izletisi, radyo dinletisi, yuvarlak masa tartışması, rapor sunma, haberlerle ilgili karikatürler çizme, afiş ve duvar resimleri hazırlama gibi yöntemler güncel olay öğretiminde kullanılan diğer yöntemlerdir.

2.6. GÜNCEL OLAY ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIMLAR

Sosyal bilgiler dersi içerik, amaç ve ulaşılmak istenen hedef (etkin yurttaşlık) anlamında düşünüldüğünde güncel olayların kullanımı için en ideal derslerden biri olduğu görülmektedir. Bu alanda çalışma yapan uzmanlar uzun

yıllar alan tecrübeler ve çalışmalar ışığında sosyal bilgilerde güncel olayların öğretiminde farklı yaklaşımlar olduğunu belirlemiştir.

Alan yazındaki araştırmalar incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimi temelde üç farklı yaklaşımla verilmiştir (Deveci ve Arın, 2008; Gedik, 2010; Kiriş Avaroğulları, 2018; Michaelis ve Garcia, 1996; Paykoç, 1989; akt., Zayimoğlu Öztürk ve Demir, 2018). Bunlar aşağıdaki alt başlıklarda verilmiştir:

Güncel olayların derse ek öğretimi: Bu yaklaşım her ders gününde dersin ilk kısmının haber haritaları düzenleme, haber defterleri haberlerini tartışma, bülten tahtası kullanma gibi etkinlikleri içermektedir. Örneğin dersin ilk kısmında ülke gündeminde olan yeni haberler öğrencilere aktarılabilir. Bu aktarım sonucunda öğrenciler ülke gündeminden ve yaşanan gelişmelerden haberdar olurlar.

Güncel olayların ders kitabında tamamlayıcı veya pekiştirici öğretimi: Bu yaklaşım konu içeriğine bağlı olarak konuyu tamamlayıcı veya pekiştirici güncel olayların ders kitabına eklenmesiyle öğrenciye aktarılmasını içerir. Örneğin deprem ile ilgili konu işlenirken ülkemiz ve dünyada gerçekleşen depremlerin işlenmesi, konu üzerinde tartışılması öğrenciler için hem dersi pekiştirici bir durum ortaya çıkaracaktır, hem de deprem farkındalığı yaratacaktır.

Güncel olayların ders kitabında ünite temeli olarak öğretimi: Bu yaklaşımda konu güncel olay çerçevesinde şekillenir ve öğrenciye aktarımı sağlanır. Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin veya kuraklık, doğal afetler gibi çevre sorunlarının konu olarak işlenmesi bu yaklaşıma örnek verilebilir.

Öğrenme faktörü öğrenci sorumluluğu olduğundan güncel olay öğretiminde yaklaşımın hangisi olduğu çok önemli değildir. Fakat derslerde güncel olaylarla yapılan pekiştirmeler öğrencileri düşünebilen, sorgulayabilen, araştırmacı, farkındalığı olan ve farklı perspektiften görebilen bireyler haline getirmektedir.

Derste güncel olayların kullanımı ile öğrenciler gerçek yaşam ile teorik veriler arasında bağlantı kurarak çevrelerinde ve dünyada gerçekleşen gelişmeleri takip etme bilinci kazanırlar. Ayrıca toplumsal değerlerin ve toplumun önemli kurum ve kuruluşları ile ilgili belirli periyotlarda tekrarlanan güncel olaylarla öğrenci toplumsal değerleri takip etme ve farkına varma bilinci kazanır (Kiriş Avaroğulları, 2018).

Michaelis ve Garcia (1996) yaptıkları çalışmada sosyal bilgiler programında öğrencinin günlük hayatında yer alması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencinin hayatına dair kavram ve olguların derste yer alması öğrencinin derse ilgisi kolayca arttırır.

Güncel olayların öğretiminde bütün yaklaşımlarda ortak amaç öğrencilerin araştırmacı, çözüm odaklı, farkındalık sahibi, eleştirel ve farklı bakış açısına sahip bireylere dönüşmesini sağlamaktır. Bundan dolayı öğrencilerde güncel olay kullanımını veya takibi belirtilen yetkinliklerin bazılarının direkt olarak kazanılmasını sağlar (Deveci ve Arın, 2008)

Gedik (2010) yaptığı bir çalışmada, güncel olayların derse ek öğretiminde gazete, dergi ve afiş gibi öğretim materyallerinin öğretmenler tarafından tercih edildiği ve faydalı bulunduğunu dile getirmiştir.

Bayır (2010) yılında yaptığı “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Bilgilerden Yararlanmanın Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine Etkisi” adlı araştırmasında güncel olay kullanılan deney grubunda eleştirel düşünme becerilerinin, güncel olay kullanılmayan kontrol grubuna göre farklı olduğunu tespit edip paylaşmıştır.

9, 10 ve 11. Sınıf öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada Pashkevich (2011), bu yaş grubu öğrencilerin sosyal problemler karşısındaki tutumlarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda 404 öğrenciye uygulanmış anket sonuçları nicel araştırma yöntemi kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal problemlere karşı duyarsız olduğu ve bencil bir tavırla hareket ettiği tespit edilmiştir. Geriye kalan kısmın ise sosyal problemler karşısında duyarlı olduğu tespit edilmiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri” başlıklı araştırmada Ünlüer ve Yaşar (2012), deney ve kontrol grupları arasında gazete kullanımından dolayı okuma ve okuduğunu anlama ve ayrıca derse karşı otumlu yaklaşım sergileme gibi anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Derslerde güncel olay kullanımının öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisini araştıran Eryılmaz (2017), çalışmanın neticesinde güncel olay kullanılarak yapılan öğretimde deney grubu öğrencilerinin, güncel olay

kullanılmadan yapılan öğretimle kontrol grubu öğrencilerinden sosyal problemlere duyarlılıkları hususunda belirgin bir fark olduğu tespit etmiştir.

Dinç ve Acun (2017) yaptıkları araştırma sonucunda güncel olay öğretiminde ders kitaplarının olmazsa olmaz bir öğretim aracı olduğunu belirtmiştir.

Benzer bir araştırmada öğretmenler güncel konuların öğretiminde yaşanan sorunları belirterek, çözüm olarak ders kitaplarının güncellenmesi gerektiğini dile getirmiştir (Memişoğlu ve Güçin, 2017).

Taşkın ve Memişoğlu (2019) yaptıkları araştırmada güncel olayların derse ek öğretiminde, ders kitapları ve ders uygulamalarında kullanılan güncel olay sayısının yetersiz olduğu ve sayısının artırılması gerektiğini belirtmiştir.

Alan yazında diğer bir çalışmada teknolojinin ve yaşamın hızlı deviniminden bahsedilerek ders kitaplarında güncel olayların bu hızlı değişime ayak uyduramadığı belirtilmiştir. Güncel olayların derse ek öğretiminin etkili ve kalıcı olması için ders kitaplarının daha sık periyotlarda güncel olay hususunda güncellenmesi gerektiği dile getirilmiştir (Öztürk ve Veziroğlu, 2020).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Çalışmanın yöntem bölümünde, araştırmanın deseni, veri toplama araçları ve verilerin analizi alt başlıkları yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ (DESENİ)

Bilimsel çalışmalarda araştırmanın hedeflediği amaca ulaşması ve elde edilen bulguların güvenilirliğinin olması için işlem basamaklarının belirli bir sıralaması olmalıdır. Belirtilen sıralamada araştırmanın başlangıcı ve sonucu aralığında devam eden süreçte uygulanan basamaklar araştırma modelinde oluşturulur. Araştırma modeli (deseni), araştırmacı tarafından geliştirilen araştırmanın sorularına yanıt bulmak veya hipotezlerini test etmek amacıyla kurulmuş sistematik bir plandır. (Büyüköztürk, 2018, s.13).

Bu çalışmada veri toplama işlemi nitel araştırma modeli kullanılarak yapılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2014).

Nitel araştırma metodolojisine göre araştırılacak konuyla ilgili mevcut kitaplar, günlükler, biyografiler, dergiler, mektuplar, arşiv kayıtları, filmler, radyo ve televizyon programları gibi birbirinden farklı yazılı ve görsel materyal incelenmektedir (Karasar, 2008). Çalışmanın amacına uygunluğundan ve ders kitaplarının incelenmesi, araştırılması ve analizinde kolaylık sağladığından, araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi ile yapılmıştır (Creswell, 2014).

3.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Yapılacak olan çalışmada ne tür dokümanların önem arz ettiği ve veri kaynağı niteliği taşıdığı araştırma problemi ile yakından ilgilidir. Eğitim alanının veri kaynağı niteliğindeki veya veri kaynağı alabilecek dokümanları; eğitimle ilgili resmî belgeler, ders ve ünite planları, öğrenci ve öğretmen el kitapları, program (müfredat) yönergeleri, ders kitapları, öğretmen dosyaları, öğrenci kayıtları,

toplantı tutanakları, öğrenci rehberlik kayıt ve dosyaları, öğrenci ders ödevleri ve sınavlarından oluşabilir. (Boğdan ve Biklen 1992).

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2020-2021 eğitim-öğretim yılında beşinci, altıncı ve yedinci sınıf ortaokul öğrencilerine ücretsiz olarak sağlanmış olan sosyal bilgiler ders kitaplarından oluşan bir seçki araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Bu seçkiyi oluşturan kitaplar halihazırda 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kullanılan ders kitaplarıdır. Toplamda sekiz adet ders kitabından oluşan seçkide üç adet beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitabı, iki adet altıncı sınıf sosyal bilgiler ders kitabı ve üç adet yedinci sınıf sosyal bilgiler ders kitabı bulunmaktadır.

Bu seçkiyi oluşturan kitaplarda güncel olayların analizinin tercih edilme sebebi özellikle kitapların hitap ettikleri öğrenci yaş grubu ile ilişkilendirilmiştir. Ortaokul çağı öğrencilerde sosyal çevre ile etkileşimin arttığı ve öğrencinin çocukluktan birey olmaya doğru yol aldığı düşünülmektedir. Kısacası öğrencinin topluma adapte olduğu bu yaş diliminde derslerde teoride kalan bilginin kitaplarda güncel olayların kullanımı ile öğrenciyi gerçek yaşama ve sosyal çevreye taşıması önem arz ettiğinden belirtilen kitap seçkisi tercih edilmiştir (Öztürk ve Veziroğlu 2020).

3.3. VERİ ANALİZİ

Veri kaynağı olarak ders kitapları seçildiğinden, kitaplara doküman analizi yapılmıştır. Doküman analizi sırasında literatürde en çok yer alan ölçütler kapsamında değerlendirme yapılmıştır. Yıldırım ve ark. (2013) ile Zayimoğlu Öztürk ve ark. (2018) bu ölçütleri doküman eldesi, özgünlük kontrolü, dokümanların anlaşılması, verilerin analizi ve kullanımı olarak belirtmişlerdir.

Araştırma literatürde belirtilmiş dört temel ilke göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Bu amaçla ilk olarak araştırmada analiz edilecek kaynak kitaplar belirlenmiş ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından dijital ortamda temin edilmiştir. Temin edilmiş olan kitapların araştırmanın sonraki aşaması olan özgünlük kontrolü yapılmıştır. Özgünlük kontrolünden sonra sekiz adet ders kitabının (üçer adet beş ve yedinci sınıf ile iki adet altıncı sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı) derinlemesine analiz yapılmış ve güncel olay nitelikli bütün güncel haberler tespit edildikten sonra kayıt altına alınmıştır.

Analiz sonrası kaydedilen bütün güncel olaylar buldukları kitap, kitapta kaynak türü, öğrenme alanı ve yer aldıkları konuya göre sınıflandırılmıştır. Belirtilen sınıflandırma; Taşkın ve Memişoğlu'nun 2019 yılında, Öztürk ve Veziroğlu'nun 2020 yılında yapmış oldukları çalışmalarda kullandıkları sınıflandırmaya benzer şekilde yapılmıştır. Haber kaynağı türüne göre yapılmış bu sınıflandırmada genel ağ haberi (GA), dergi haberi (DH), gazete haberi (GH), Türkiye İstatistik Kurumu araştırma verileri (TÜİK) ve afiş haberler (Af) şeklinde tanımlama yapılmış ve elde edilen veriler belirlenmiş kodlamaya uygun şekilde tablolara dökülmüştür. Ayrıca ders kitaplarının isimleri sürekli tekrarlanacağından kolaylık sağlaması açısından kodlanarak çalışmada kullanılmıştır. Bu kodlamada sınıf düzeyine göre ders kitapları numaralandırılmış ve dört simgeden oluşan bir kod isim verilmiştir. Dört simgenin ilki sınıf seviyesini, ikincisi sınıf sözcüğünü, üçüncüsü o sınıf seviyesinde kaçınca kitap olduğunu ve son olarak dördüncüsü ise kitap sözcüğünü ifade etmektedir. Bu kod isimler; 5. sınıf 1. kitap (5s1k), 5. sınıf 2. kitap (5s2k), 5. sınıf 3. kitap (5s3k), 6. sınıf 1. kitap (6s1k), 6. sınıf 2. kitap (6s2k), 7. sınıf 1. kitap (7s1k), 7. sınıf 2. kitap (7s2k) ve 7. sınıf 3. kitap (7s3k) şeklindedir.

Kitaplarda güncel haber niteliği taşıyıp analiz için seçilen güncel olayların güncellik tanımına uyup uymadığı ve güncelliğin korunup korunmadığı hususu göz önünde bulundurularak sadece görseli ile verilmiş, tanıma uygun ve güncel olan güncel haberlere yer verilmiştir. Çalışmada analiz, sınıflandırma ve tablolama esnasında haber kaynağı belli olmayan güncel olaylara yer verilmemiştir.

Araştırmada, betimsel analiz tekniği kullanılarak döküman analizi yapılmış ve elde edilen veriler düzenlenerek, yorumlanarak okuyucuya sunulmuştur. Betimsel analiz tekniğinde analiz sonucunda elde edilen veriler belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bundan dolayı analiz edilen bulgular için neden-sonuç ilişkisi tesis edilir ve çıktı verileri ışığında olgular arasında kıyaslamalar yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Buna bağlı olarak çalışmada belirtilmiş sınıflandırmaya göre tablolar halinde sunulmuş veriler için tespitler veya pekiştirmeler yapılmıştır.

Araştırmanın güvenilirlik kontrolü Miles ve Huberman'a (1994) göre yapılmıştır. Çalışmanın güvenilirliğini belirlemek için analiz sonucunda kaynak

kitaplardan haber niteliğinde belirlenmiş güncel olaylar araştırmacıya ek olarak üç araştırmacı tarafından eş zamanlı olarak analiz edilmiştir. Bu inceleme ile görüş ayrılığı ve görüş birliği bağlamında güncel haberlerin sayıları belirlenmiştir. Daha sonra Miles ve Huberman (1994)'ın belirttikleri formül (Güvenirlik = (Görüş Birliği / Görüş Birliği) + Görüş Ayrılığı) ile araştırmanın güvenilirliği hesaplanmıştır. İşlem sonucunda güvenilirlik %86 olarak hesaplanmış ve araştırmanın analizinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Araştırmanın güvenilir olarak kabul edilmesi için Miles ve Huberman'a (1994), göre güvenilirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması gerekmektedir.

Çalışmada ayrıca güncel haberlerden doğrudan alıntılara da yer verilmiş ve bulgular tartışma ve sonuç kısmında yapılan alıntılama ile doğrudan desteklenmeye çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde, çalışmanın problem cümlelerinde belirtilmiş incelemeler doğrultusunda kitapların kullanım başlangıç yılı, geçerlik süresi, kitapta yer alan güncel olay sayısı ve güncel olayların kaynak türleri sınıflandırması konu ve öğrenme alanı dağılımı göz önüne alınarak analiz edilmiş ve veriler tablolar halinde çalışmaya eklenmiştir. Ayrıca güncel olayların kaynağına göre kullanım sıklığı (frekans) ve yüzdelik oranları toplam güncel olay dağılımları ve ayrı ayrı kitap bazında dağılımları tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR

Araştırmanın problem cümlesi doğrultusunda incelenen kitapların kullanım süresi, geçerlik süresi ve kitapta yer alan güncel olay sayısı ele alınmış ve inceleme sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Araştırmada üç adet beşinci sınıf, iki adet altıncı sınıf ve üç adet yedinci sınıf ders kitabı veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Tablo 2. Ders Kitaplarında Güncel Konuların Kullanım Sıklığı ve Kitapların Geçerlilik Süresi

Sınıf	Kitap	Kullanım Başlangıç Yılı	Geçerlilik Süresi	Güncel Konu Sayısı
5.sınıf	1.kitap	2018-2019	5 yıl	30 adet
	2.kitap	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	59 adet
	3.kitap	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	38 adet
6.sınıf	1.kitap	2019-2020	Belirtilmemiş	40 adet
	2.kitap	2020-2021	5 yıl	32 adet
7.sınıf	1.kitap	2019-2020	5 yıl	53 adet
	2.kitap	2019-2020	Belirtilmemiş	35 adet
	3.kitap	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	34 adet

Tablo 2’deki veriler incelendiğinde 5.sınıf 1. kitap (5s1k), 6.sınıf 2. kitap (6s2k) ve 7.sınıf 1. kitap (7s1k) için kullanıma başlangıç eğitim-öğretim yılı ve kitapların 5 yıllık geçerlilik süreleri belirtilmiş fakat 6.sınıf 1. kitap (6s1k) ve 7.sınıf 2. kitap (7s2k) için kullanıma başlangıç eğitim-öğretim yılı belirtilmiş olsada geçerlilik süreleri belirtilmemiştir. Ayrıca 5.sınıf 2. kitap (5s2k), 5.sınıf 3. kitap (5s3k) ve 7.sınıf 3. kitap (7s3k) için hem kullanıma başlangıç eğitim-öğretim yılı hemde geçerlilik süreleri belirtilmemiştir.

Tablo 2’de güncel konu sayısı bakımından kitaplar karşılaştırıldığında büyükten küçüğe doğru sırasıyla 5s2k elli dokuz adet güncel haber, 7s1k elli üç adet güncel haber, 6s1k kırk adet güncel haber, 5s3k otuz sekiz adet güncel haber, 7s2k otuz beş adet güncel haber, 7s3k otuz dört adet güncel haber, 6s2k otuz iki adet güncel haber ve 5s1k otuz adet güncel haber içerdikleri görülmektedir. Bu karşılaştırmada en fazla güncel haber elli dokuz adet ile 5s2k’ta, en az güncel haber ise otuz adet ile 5s1k’ta tespit edilmiştir.

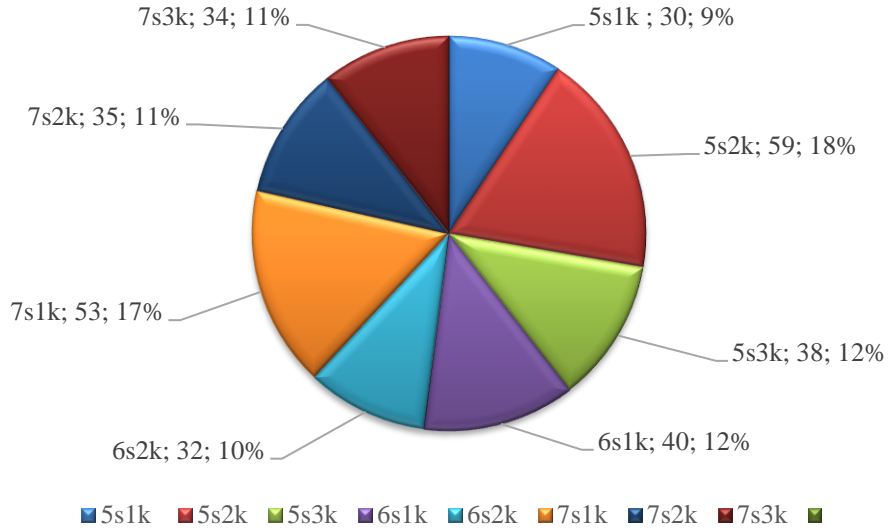
Tablo 3. Güncel Olayların Kaynağına Göre Kullanım Sıklığı

Güncel Olay Kaynak	<i>f</i>	%
Genel Ağ Haberi (GA)	213	66,36
Afişler (Af)	22	6,85
Türkiye İstatistik Kurumu Araştırma Verileri (TÜİK)	33	10,28
Gazete Haberi (GH)	42	13,08
Dergi Haberi (DH)	11	3,43
Toplam	321	100

Tablo 3’teki veriler kitaplarda yer alan güncel haberlerin, güncel olay kaynağına, toplam güncel olay arasında güncel olay kaynağı türünün sayısına (frekans) ve toplam güncel olay sayısında güncel olay kaynak türlerinin yüzdelik dilimlerine göre sınıflandırma yapılmıştır.

Analizi yapılan kitaplarda toplamda üç yüz yirmi bir adet güncel olay tespit edilmiştir. Bunlardan iki yüz on üç adetinin Genel Ağ Haberi (GA), kırk iki adetinin Gazete Haberi (GH), otuz üç adetinin Türkiye İstatistik Kurumu Araştırma Verileri (TÜİK), yirmi iki adetinin Afiş haberleri (Af) ve on bir adetinin de Dergi Haberi (DH) olduğu tespit edilmiştir.

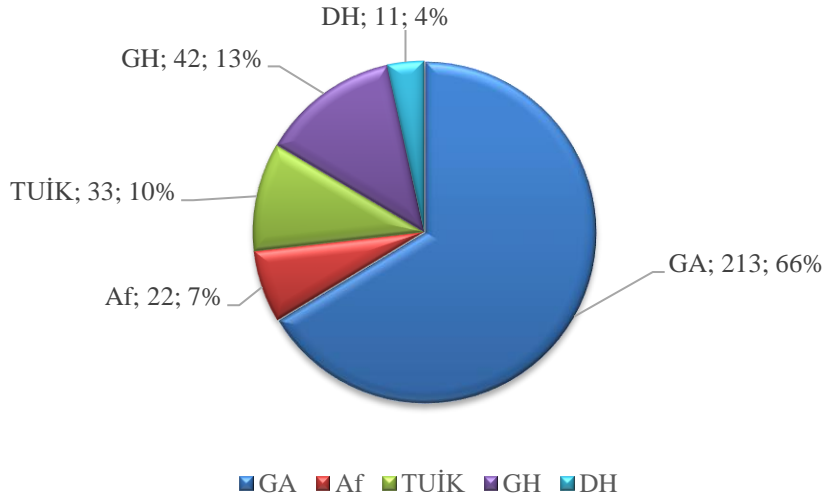
Kitaplardaki Güncel Olay Sayı Dağılımı ve Yüzdesi

Şekil 3. Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler Dilim Dağılımı

Ayrıca toplam güncel olay sayısında güncel olay kaynak türlerinin yüzdeler dilimleri göz önüne alındığında en büyük yüzdeler dilimin %66,36'lık bir değer ile Genel Ağ Haberlerine ve en küçük yüzdeler dilimin %3,43'lik bir değer ile Dergi Haberine ait olduğu tespit edilmiştir. Belirtilmiş güncel olay sayıları ve bu sayıların toplam güncel olay sayısı arasındaki yüzdeler dilim dağılımları Şekil 3'te pasta dilimi grafiğinde sunulmuştur.

Kaynak Türüne Göre Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler Dilimi

Şekil 4. Kaynağın Türüne Göre Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler Dilim Dağılımı

Güncel olay sayısında güncel olay kaynak türlerinin yüzdelerinin belirlenmesi için yüzde hesaplama işlemi haber kaynağı türüne göre tek tek hesaplanarak Tablo 3'te ve Şekil 4'teki grafiğe analizlerde kullanılmak amacıyla eklenmiştir.

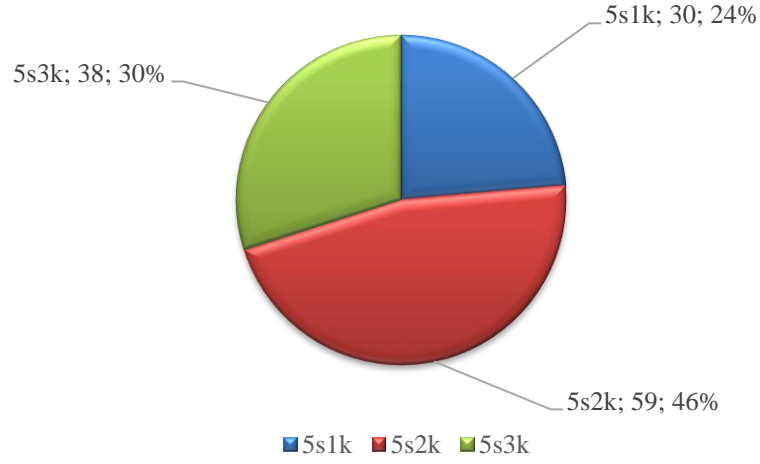
4.2. BİRİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR

Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da birinci alt problem cümlesine uygun olarak veriler her ders kitabı için ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir. Bir ders kitabı ele alındığında kitapta bulunan toplam güncel haber sayısı belirlenerek öğrenme alanı içinde konulara göre haber kaynağı türü belirtilerek sınıflandırılıp tablolandırılmıştır. Ayrıca konulara göre haber kaynağı dağılımlarının frekansı belirlenerek, bir kitaptaki toplam güncel haber içerisindeki yüzdeler hesaplanmış ve tabloya eklenmiştir.

Bunun yanı sıra beşinci sınıf ders kitaplarının analizi için içerdikleri toplam güncel haber sayıları tespit edildikten sonra, her bir kitabın güncel haber sayısının toplamdaki güncel haber sayısındaki yüzdeler hesaplanmış ve pasta dilimi grafiği olarak verilmiştir.

Örneğin 5s1k'ta 1. öğrenme alanında yer alan çocuk hakları konusunda iki adet güncel haber kullanılmıştır. Bu ders kitabının Çocuk Hakları başlıklı konusunda kullanılmış olan güncel haber kaynaklarının ilki genel ağ haberi olarak, ikincisi ise gazete haberi olarak seçilmiştir. Yapılan incelemede belirtilmiş konuda genel ağ ve gazete haberi kullanım sıklığının değer olarak ayrı ayrı bire eşit olduğu ve kitaptaki toplam güncel olay sayısı içerisinde her birinin yüzdeler dilimlerinin ayrı ayrı %3,3 olduğu hesaplanmıştır. Çalışmada analizlerin tamamı belirtilmiş örnekte olduğu gibi yapılarak tablolama yapılmıştır.

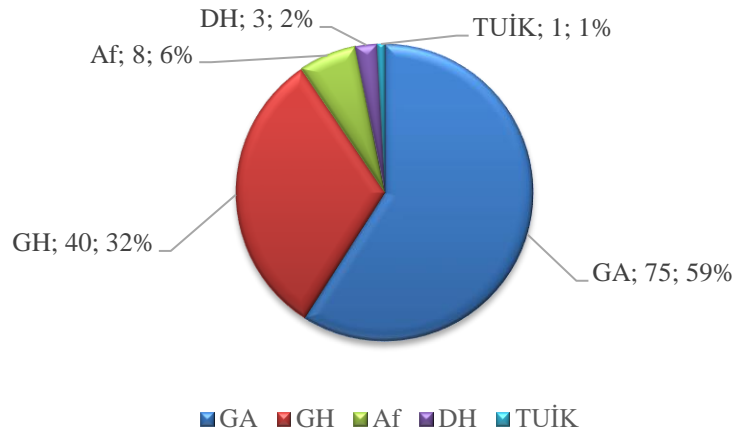
Beşinci Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 5. 5.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler

Beşinci sınıf ders kitaplarında toplamda yüz yirmi yedi adet güncel olayın öğrenme alanı içerisinde konulara göre dağılımı yapıldığı tespit edilmiştir. Bu güncel olaylardan otuz tanesi 5s1k'ta, elli dokuz tanesi 5s2k'ta ve otuz sekiz tanesi ise 5s3k'ta yer almaktadır. Beşinci sınıf ders kitaplarında yer alan güncel olayların kitaplar bazında yüzdeler hesaplamasında 5s1k'nın %24'lük bir dilime, 5s2k'nın %46'luk bir dilime ve 5s3k'nın %30'luk bir dilime sahip olduğu tespit edilmiş ve Şekil 5'te verilmiştir.

Beşinci Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 6. 5.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Kitaplarda kullanılan güncel olaylar haber kaynağı türünden sınıflandırıldığında yetmiş beş adet genel ağ (GA), kırk adet gazete haberi (GH), sekiz adet afiş haberi (Af), üç adet dergi haberi (DH), ve bir adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi (TÜİK) olduğu belirlenmiş ve pasta dilimi grafiğinde toplam güncel olay içindeki yüzdelik dilimleri hesaplanarak Şekil 6'da verilmiştir.

Tablo 4. 5.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Birey ve Toplum	Hak ve Sorumluluklar	GA	1	3,3
	Çocuk Hakları	GA	1	3,3
		GH	1	3,3
Kültür ve Miras	Uygarlıkları Öğreniyorum	GA	1	3,3
	Kültürümüzü Tanıyalım	GA	1	3,3
	Geçmişten Günümüze Kültür	GA	1	3,3
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkisi	GH	5	16,6
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Doğru ve Güvenilir Bilgi	TÜİK	1	3,3
	Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri	GA	4	13,3
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Yeni Fikirler Geliştirelim	GH	1	3,3
		GA	1	3,3
Etkin Vatandaşlık	Halka Hizmet Veren Kurumlar	Af	7	23,3
	Bayrağımız ve İstiklal Marşı	GA	2	6,6
Küresel Bağlantılar	Yaşadığımız Yerin Ülke Ekonomisine Katkısı	GH	2	6,6
	Turizm ve Uluslararası İlişkiler	GA	1	3,3
Toplam			30	100

Tablo 4'ün verileri 5s2k'da yer alan güncel olay analiz verilerini içermektedir. Kitapta toplam otuz adet güncel haber ders kitabının konu içeriği ile bağlantılı olarak uygun yerlerde kullanılmıştır. Otuz adet güncel haberden on üç adeti genel ağ haberi (GA), dokuz adeti gazete haberi (GH), bir adeti Türkiye İstatistik Kurumu verisi ve yedi adeti ise afiş (Af) haberden oluşmuştur. Bu ders kitabında dergi haberine (DH) yer verilmemiştir.

Öğrenme alanına göre güncel haber dağılımları incelendiğinde birinci, ikinci ve yedinci öğrenme alanlarında üçer adet, üçüncü ve dördüncü öğrenme alanlarında beşer adet, beşinci öğrenme alanında iki adet ve altıncı öğrenme alanında ise dokuz adet güncel habere yer verilmiştir. Buna göre en fazla güncel haber altıncı en az güncel haber ise beşinci öğrenme alanında yer almaktadır.

Tablo 5. 5.Sınıf 2. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Bir Bütünün Parçasıyız	Hak ve Sorumluluklar	GA	1	1,69
	Çocuk Hakları	GA	2	3,39
		GH	3	5,08
Geçmişe Yolculuk	Ortak Değerlerimiz	GH	1	1,69
	Geçmişten Günümüze Kültürümüz	GA	1	1,69
İnsan ve Çevre	İklimin Yaşamımıza Etkisi	GA	3	5,08
	Neden oldu?	GA	2	3,39
		GH	4	6,78
	Yaşamımızda Bilim ve Teknoloji	Cebimizdeki Kütüphane	GA	2
GH			1	1,69
Ekonomi ve İnsan Yaşamı	Önce Güvenlik	GA	2	3,39
		DH	3	5,08
	Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri	GA	3	5,08
		GA	3	5,08
Etkin ve Sorumluyum	Yaşadığımız Yer ve Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler	GA	1	1,69
		GH	3	5,08
	Yeni fikirler Geliştiriyoruz	GA	4	6,78
		GH	2	3,39
Bu Dünya Hepimizin	Topluma Hizmet Edenler	GA	2	3,39
	Yaşadığımız Yerde Yönetim	GA	3	5,08
	Temel Haklarımız	GH	1	1,69
Toplam	Ekonomiye Katkımız	GA	5	8,47
		GH	1	1,69
	İletişim ve Ulaşımın Ticarete Etkisi	GH	1	1,69
		GA	1	1,69
	Barışa Giden Yolculuk	GA	1	1,69
		GH	2	3,39
	Ortak Miras	GA	4	6,78
Toplam			59	100

5s2k analizine ait veriler Tablo 5’te verilmiştir. Toplamda elli dokuz adet güncel haber içeren kitapta, otuz yedi adet genel ağ haberi (GA), on dokuz adet gazete haberi (GH) ve üç adet dergi haberini (DH) bulunmaktadır. Fakat Türkiye İstatistik Kurumu verisi ve afiş (Af) haber bulunmamaktadır.

Öğrenme alanı güncel haber dağılımları birinci ve altıncı öğrenme alanlarında altışar adet, ikinci öğrenme alanında iki adet, üçüncü öğrenme alanında dokuz adet, dördüncü öğrenme alanında on bir adet, beşinci öğrenme alanında on adet ve yedinci öğrenme alanında ise on beş adet güncel haber olacak şekildedir. Buna göre en fazla güncel haber on beş adet ile yedinci, en az güncel haber ise iki adet ile ikinci öğrenme alanında kullanılmıştır.

Tablo 5. 5.Sınıf 3. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Toplum İçinde Ben	Olaylar ve Sonuçları	GA	2	5,26
	Haklarımı ve sorumluluklarımı Biliyorum	Af	1	2,63
	Çocuk Hakları Heryerde	GA	2	5,26
Ülkem, Kültürüm ve Tarihim	Tarihe Yolculuk	GH	1	2,63
	Kültürel Özelliklerimiz	GA	1	2,63
	Geçmişten Günümüze	GA	2	5,26
Yaşadığımız Yer	İklim ve Yaşamım	GA	1	2,63
	Afetlerin İnsan Üzerinde Etkileri	GH	2	5,26
		GA	1	2,63
Teknoloji ve Yaşam	Teknoloji ve Toplum	GA	2	5,26
	Doğru Bilgiye Nasıl Ulaşırım?	GA	1	2,63
	Genel Ağ'ı Nasıl Kullanmalıyım?	GA	2	5,26
Üretimden Tüketime	Ekonomi ve Yaşamım	GA	1	2,63
	Ekonomi İçin Yeni Fikirler	GA	4	10,53
Toplum İçin Çalışanlar	Yaşadığım Yer ve Yönetimi	GH	4	10,53
	Yaşadığım Yerin Ekonomiye Katkısı	GH	5	13,16
Küresel Etkileşim	Ticaret ve Teknoloji	GA	2	5,26
	Turizm Ön Yargıları Değiştiriyor	GA	2	5,26
	İnsanlığın Ortak Mirası	GA	2	5,26
Toplam			38	100

Tablo 6 5s3k verilerinin analizi sonucunda oluşturulmuştur. Bu analize göre kitapta toplamda otuz sekiz adet güncel haber, içerikleri ile bağlantılı konularla ilgili olacak şekilde öğrenme alanlarında kullanılmıştır. Otuz sekiz adet güncel haberden yirmi beş tanesi genel ağ haberi (GA), on iki tanesi gazete haberi (GH) ve bir tanesi de afiş (Af) haberden meydana gelmektedir. Bu ders kitabında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verisine ve dergi haberine (DH) yer verilmemiştir.

Otuz sekiz güncel haberin öğrenme alanı sınıflandırması incelendiğinde, bir, dört ve beşinci öğrenme alanlarında beşer adet güncel habere, iki, üç ve altıncı öğrenme alanlarında dörder adet güncel habere ve yedinci öğrenme alanında on bir adet güncel habere yer verildiği görülmektedir.

4.3. İKİNCİ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR

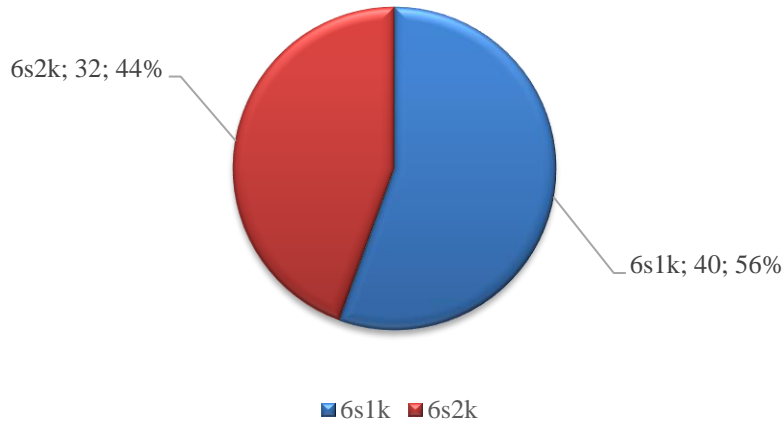
Tablo 7 ve Tablo 8’de ikinci alt problem cümlesine uygun olarak veriler her ders kitabı için ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir. Bir ders kitabı ele alındığında kitapta bulunan toplam güncel haber sayısı belirlenerek öğrenme alanı içinde konulara göre haber kaynağı türü belirtilerek sınıflandırılıp tablolanmıştır. Ayrıca konulara göre haber kaynağı dağılımlarının frekansı belirlenerek, bir kitaptaki toplam güncel haber içerisindeki yüzdeler hesaplanmış ve tabloya eklenmiştir.

Ayrıca iki adet altıncı sınıf ders kitabını kendi arasında kıyaslamalı analiz etmek amacıyla içerdikleri toplam güncel haber sayıları belirlenmiş, her bir kitabın güncel haber sayısının toplamdaki güncel haber sayısındaki yüzdeler hesaplanmış ve pasta dilimi grafiği olarak sunulmuştur.

Aynı zamanda üç adet ders kitabı için karşılaştırma ve kıyaslama yapılmak amacıyla içerdikleri toplam güncel haber sayıları belirlenmiş, her bir kitabın güncel haber sayısının toplamdaki güncel haber sayısındaki yüzdeler belirlenmiş ve pasta dilimi grafiği olarak dokümanete edilmiştir.

Analizi yapılan iki adet altıncı sınıf ders kitabında toplamda yetmiş iki adet güncel olayın öğrenme alanı ve konular içerisinde konu içeriğine göre dağılımı yapıldığı tespit edilmiştir. Analiz sonucu tespit edilmiş güncel olaylardan kırk tanesi 6s1k’da ve otuz iki tanesi 6s2k’da yer almaktadır.

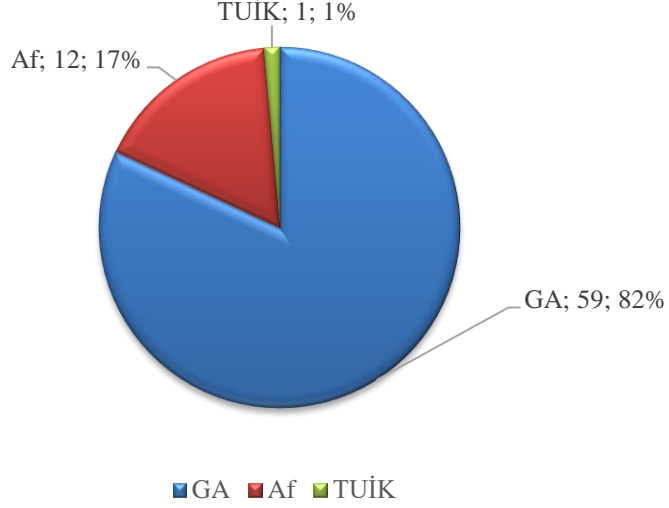
Altıncı Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 7. 6.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler

Altıncı sınıf ders kitaplarında yer alan güncel olaylar kitaplara göre yüzdeler hesaplamaya tabi tutulduğunda 6s1k'nın %56'lük bir dilime ve 6s2k'nın %44'lük bir dilime sahip olduğu tespit edilmiş ve Şekil 7'de verilmiştir.

Altıncı Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 8. 6.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Kitaplarda yer alan güncel olaylar haber kaynağı türünden sınıflandırıldığında %82'lik bir dilimle elli dokuz adet genel ağ (GA), %17'lik bir dilimle on iki adet afiş haberi (Af) ve %1'lik bir dilimle bir adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi (TÜİK) olduğu belirlenmiş ve pasta dilimi grafiğinde toplam güncel olay içindeki yüzdeler hesaplanarak Şekil 8'de verilmiştir.

Tablo 6. 6.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Biz ve Değerlerimiz	Toplumdaki Rollerim	Af	4	10
	Kır Çiçekleri Gibiyiz Rengârenk	GA	2	5
	Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var	GA	3	7,5
Tarihe Yolculuk	Türklerin Anayurdu Orta Asya	GA	2	5
	Tarihî Yollar	GA	1	2,5
Yeryüzünde Yaşam	-	-	-	-
Bilim ve Teknoloji Hayatımızda	Hayatımızdaki Sosyal Bilimler	GA	2	5
	Bilim ve Teknolojide Değişim	GA	2	5
	Emeğe Saygı Duyuyorum	GA	1	2,5
		Af	1	2,5
Üretiyorum, Tüketiyorum, Bilinçliyim	Ülkemizin Kaynakları ve Ekonomik Faaliyetleri	TÜİK	1	2,5
	Vergilerimiz Kazançlarımızdır	Af	2	5
	Nitelikli İnsan Gücü ve Gelişen Ekonomi	GA	1	2,5
	Karar Alma Sürecinde Ben de Varım	GA	5	12,5
Yönetime Katılıyorum	Demokrasi Her Yerde	GA	1	2,5
	Haklarımız ve Sorumluluklarımız	GA	1	2,5
	Güvencede	GA	1	2,5
	Dünden Bugüne Türk Kadını	GA	3	7,5
Uluslararası İlişkilerimiz	Millî Dış Politikamız	GA	4	10
	Dış Alım, Dış Satım	GA	1	2,5
	Türkiye Beklenilendir	GA	3	7,5
Toplam			40	100

Tablo 7 verileri 6s1k'da yer alan güncel olay analizine ait verileri içermektedir. Kitapta toplam kırk adet güncel haber ders kitabının öğrenme alanı içeriği ile bağlantılı olarak uygun yerlerde kullanılmıştır. Analizde elde edilen güncel haberden otuz iki adeti genel ağ haberi (GA), bir adeti Türkiye İstatistik Kurumu verisi ve yedi adeti ise afiş (Af) haberden oluşmuştur. Bu ders kitabında dergi haberi (DH) ve gazete haberine (GH) yer verilmemiştir.

Öğrenme alanına göre güncel haber dağılımları incelendiğinde birinci öğrenme alanında dokuz adet, ikinci öğrenme alanında üç adet, dördüncü öğrenme alanında altı adet, beşinci öğrenme alanında dört adet, altıncı öğrenme alanında on adet ve yedinci öğrenme alanında sekiz adet güncel habere yer verilmiştir. Buna göre en fazla güncel haber on adet ile altıncı en az güncel haber ise üç adet ile ikinci

öğrenme alanında yer almaktadır. Ayrıca üçüncü öğrenme alanında güncel haberlere yer verilmemiştir.

Tablo 7. 6.Sınıf 2. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Biz ve Değerlerimiz	Kültür ve Toplumsal Birliktelik	GA	2	6,25
	Farklılıklara Saygı Duyuyorum	GA	2	6,25
	Yardımlaşma ve Dayanışma	GA	3	9,38
Tarihe Yolculuk	-	-	-	-
Yeryüzünde Yaşam	Türkiye'nin Fiziki Coğrafya Özellikleri	GA	1	3,13
	Türkiye'nin Beşerî Coğrafya Özellikleri	GA	1	3,13
Bilim ve Teknoloji Hayatımızda	Sosyal Bilimlerin Toplum Hayatına Etkisi	GA	3	9,38
	Gelecekteki Yaşam	Af	1	3,13
	Telif ve Patent Hakkı	GA	2	6,25
		Af	1	3,13
Üretiyorum, Tüketiyorum, Bilinçliyim	Kaynakların Bilinçsiz Kullanımı	GA	1	3,13
		Af	1	3,13
	Yatırım ve Pazarlama	GA	1	3,13
	Vergimi Ödüyorum	Af	1	3,13
Yönetime Katılıyorum	Nitelikli İnsan Gücü	GA	1	3,13
	Anayasal Güvence Altındayız	GA	1	3,13
	Toplumsal Hayatta Kadının Yeri	GA	4	12,5
Af		1	3,13	
Uluslararası İlişkilerimiz	Türk Cumhuriyetleri ve Komşu Ülkelerle İlişkiler	GA	1	3,13
	Ülkemizin Ekonomik İlişkileri	GA	1	3,13
	Ülkemizin Üstlendiği Uluslararası Roller	GA	1	3,13
Toplam			32	100

6s2k'nın analizine ait veriler Tablo 8'de verilmiştir. Toplamda otuz iki adet güncel haber içeren kitapta, yirmi yedi adet genel ağ haberi (GA) ve beş adet afiş (Af) haberi bulunmaktadır. Buna karşın gazete haberi (GH), dergi haberi (DH) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verisi bu kitapta kullanılan güncel olaylar içerisinde bulunmamaktadır.

Öğrenme alanı güncel haber dağılımlarına göre birinci öğrenme alanında yedi adet, üçüncü öğrenme alanında iki adet, dördüncü öğrenme alanlarında dokuz adet, beşinci öğrenme alanında beş adet, altıncı öğrenme alanında altı adet ve

yedinci öğrenme alanında ise üç adet güncel haber yer almaktadır. Buna göre en fazla güncel haber dokuz adet ile dördüncü, en az güncel haber ise iki adet ile üçüncü öğrenme alanında kullanılmıştır. İkinci öğrenme alanında ise güncel haber kullanılmamıştır.

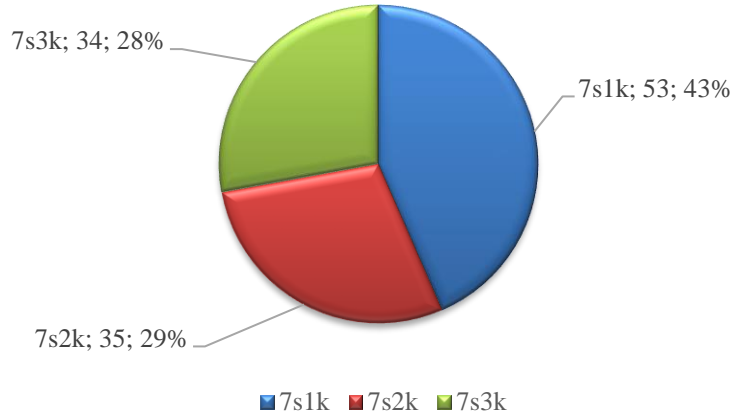
4.4. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEM CÜMLESİNE AİT BULGULAR

Üçüncü alt problem cümlesi doğrultusunda yedinci sınıf ders kitaplarının analizi sonucunda elde edilen veriler her ders kitabı için ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir. Tablo 9 yedinci sınıf 1. ders kitabı verilerini, Tablo 10 yedinci sınıf 2. ders kitabı verilerini ve Tablo 11 ise yedinci sınıf 3. ders kitabı verilerini içermektedir. Bir ders kitabının incelemesinde, kitapta bulunan toplam güncel haber sayısı belirlenerek öğrenme alanı içinde konulara göre haber kaynağı türü belirtilerek sınıflandırılıp tablolanmıştır. Ayrıca konulara göre haber kaynağı dağılımlarının frekansı belirlenerek, bir kitaptaki toplam güncel haber içersindeki yüzdeler hesaplanmış ve analiz amacıyla tabloya eklenmiştir.

Aynı zamanda üç adet ders kitabı için karşılaştırma ve kıyaslama yapılmak amacıyla içerdikleri toplam güncel haber sayıları belirlenmiş, her bir kitabın güncel haber sayısının toplamdaki güncel haber sayısındaki yüzdeler hesaplanarak pasta dilimi grafiği olarak dokümanete edilmiştir.

Yedinci sınıf ders kitaplarında toplamda yüz yirmi iki adet güncel haber farklı öğrenme alanları içerisinde, kendisi ile ilintili konuda yer almaktadır. Bu güncel olaylardan elli üç tanesi yedinci sınıf 1. ders kitabında, otuz beş tanesi yedinci sınıf 2. ders kitabında ve otuz dört tanesi ise yedinci sınıf 3. ders kitabında yer almaktadır.

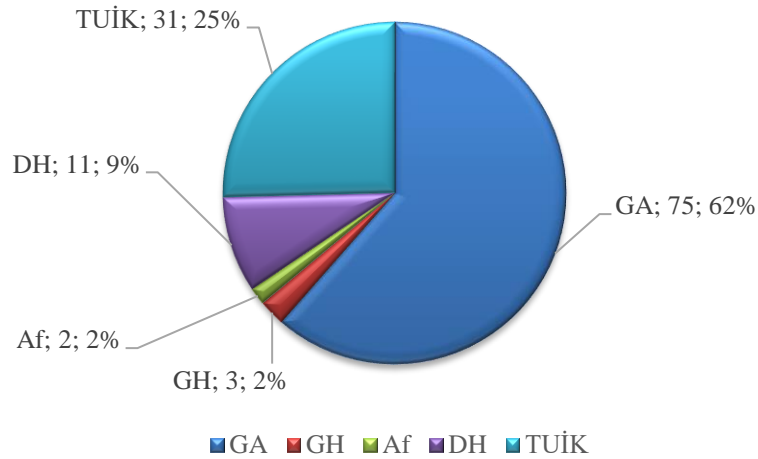
Yedinci Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 9. 7.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olay Sayısı ve Yüzdeler

Ders kitaplarında yer alan güncel olaylar kitaplar temelinde yüzdeler hesaplamaya tabi tutulduğunda 7s1k'nın %43'lük bir dilime, 7s2k'nın %29'luk bir dilime ve 7s3k'nın %28'lik bir dilime sahip olduğu tespit edilmiş ve Şekil 9'da verilmiştir.

Beşinci Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Şekil 10. 7.Sınıf Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kaynak Türü Dağılımı ve Yüzdeler

Kitaplarda kullanılan güncel olaylar haber kaynağı türünden sınıflandırıldığında yetmi beş adet genel ağ (GA), üç adet gazete haberi (GH), iki adet afiş haberi (Af), on bir adet dergi haberi (DH), ve otuz bir adet Türkiye

İstatistik Kurumu verisi (TÜİK) olduğu belirlenmiş ve pasta dilimi grafiğinde toplam güncel olay içindeki yüzdelik dilimleri hesaplanarak Şekil 10'da verilmiştir.

Tablo 8. 7.Sınıf 1. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
İletişim ve İnsan İlişkileri	İletişim Kurarak Anlaşırız	GA	1	1,89
	Medyanın Hayatımızdaki Yeri	GA	1	1,89
	Özgürüm, Sorumluluklarımın Olduğu Yere kadar	GA	4	7,55
Türk Tarihinde Yolculuk	Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu	GA	2	3,77
	Osmanlı Devleti'nde Islahat Hareketleri	GA Af	3 1	5,66 1,89
Ülkemizde Nüfus	Yeryüzünde Yaşam	GA	1	1,89
	Nüfusumuz	TÜİK	7	13,21
	Nedenleriyle ve Sonuçlarıyla Göç	GA	1	1,89
	Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü	GA	5	9,43
	Neler Yaptım? Neler Öğrendim?	TÜİK	1	1,89
Zaman İçinde Bilim	Özgür Düşüncenin Bilimsel Gelişmelere Katkısı	GA	1	1,89
	Geçmişten Günümüze Üretim Araçları	GA	1	1,89
Ekonomi ve Sosyal Hayat	Sosyal Hayatta Vakıfların Yeri	GA	1	1,89
	Meslek Edindiren Kurumlar	GA	1	1,89
	Yeni Meslekler	GA	1	1,89
	Dijital Dünya	GA	1	1,89
	Demokrasinin Serüveni	GA	1	1,89
Yaşayan Demokrasi	Anayasa'dan Gelen Güç	GA	7	13,21
	Daha Fazla Demokrasi	GA GH	1 1	1,89 1,89
	Yurtta barış, dünyada barış	GA	5	9,43
Ülkeler Arası Köprüler	Biz de varız	GA	3	5,66
	Biz konuksever bir milletiz	GA	1	1,89
	Dünyayı biz kurtaracağız	GA	1	1,89
	Toplam		53	100

7s1k'da yer alan güncel olay analiz verileri Tablo 9'da verilmiştir. Analiz sonucu tespit edilen toplam elli üç adet güncel haber ders kitabının konu içeriği ile bağlantılı olarak uygun konularda kullanılmıştır. Belirtilmiş güncel haberden kırk üç adeti genel ağ haberi (GA), bir adeti gazete haberi (GH), sekiz adeti Türkiye İstatistik Kurumu verisi ve bir adeti ise afiş (Af) haberinden oluşmuştur. Ders kitabında dergi haberine (DH) herhangi bir öğrenme alanında yer verilmemiştir.

Güncel haberlerin öğrenme alanına göre dağılımları incelendiğinde birinci ve ikinci öğrenme alanlarında altışar adet, üçüncü öğrenme alanında on beş adet, dördüncü öğrenme alanında bir adet, beşinci öğrenme alanında beş adet, altıncı ve yedinci öğrenme alanlarında ise onar adet güncel habere yer verilmiştir. Bu dağılımlar değerlendirildiğinde en fazla güncel haber üçüncü en az güncel haber ise dördüncü öğrenme alanında yer almaktadır.

Tablo 9. 7.Sınıf 2. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
İletişim ve İnsan İlişkileri	Çevremle İletişim Kurabiliyorum	DH	2	5,71
	Dünyayı Evimize Getiren Kutu: Televizyon	GA	1	2,86
Türk Tarihinde Yolculuk	-	-	-	-
Ülkemizde Nüfus	Geçmişten Günümüze İnsan Yerleşimi	DH	1	2,86
	Türkiye Nüfusunun Özellikleri	TÜİK	12	34,29
		GA	1	2,86
	Neden Göç Ediyoruz?	TÜİK	1	2,86
		GA	2	5,71
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğümü Kullanıyorum	GA	1	2,86	
Zaman İçinde Bilim	Karanlıktan Aydınlığa	DH	3	8,57
	Özgür Düşünce ve Bilim	GA	1	2,86
Ekonomi ve Sosyal Hayat	Yardımlaşma ve Dayanışma	GA	1	2,86
	Kültürümüz	GH	2	5,71
Yaşayan Demokrasi	Atatürk e Demokrasi	GA	1	2,86
	Türkiye Cumhuriyeti'nin Temel Nitelikleri	GA	1	2,86
	Huzur Demokrasi ile Gelir	GA	3	8,57
Ülkeler Arası Köprüler	Türkiye ve Dünya	GA	1	2,86
	Yanlış Bildiğimiz Doğrular	GA	1	2,86
	Günümüz Dünya Sorunlarına Çözümler	GA	1	2,86
Toplam			35	100

Tablo 10'da 7s2k'nın analizine ait veriler gösterilmiştir. Kitapta yer alan toplam otuz beş adet güncel haberden, on dört adet genel ağ haberi (GA), altı adet dergi haberi (DH), iki adet gazete haberi (GH) ve on üç adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi bulunmaktadır. Fakat afiş (Af) haberi bulunmamaktadır.

Güncel haberlerin öğrenme alanı dağılımları birinci ve yedinci öğrenme alanlarında üçer adet, üçüncü öğrenme alanında on sekiz adet, dördüncü öğrenme

alanında dört adet, beşinci öğrenme alanında bir adet ve altıncı öğrenme alanında ise altı adet güncel haber olacak şekildedir. Fakat ikinci öğrenme alanında güncel habere yer verilmemiştir. Bu durumda en fazla güncel haber on sekiz adet ile üçüncü, en az güncel haber ise bir adet ile beşinci öğrenme alanında kullanılmıştır.

Tablo 10. 7.Sınıf 3. Kitap Güncel Konuların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanı	Konular	Haber Kaynağı	f	%
Birey ve Toplum	İletişimin Gücü	DH	1	2,94
	Hızlı İletişim Güçlü Toplum	Af	1	2,94
	İletişim Özgürlüğü	GA	1	2,94
Kültür ve Miras	İnsanı Yaşat Ki Devlet Yaşasın	GA	1	2,94
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz	TÜİK	9	26,47
	Doğduğun Yer Mi, Doyduğun Yer Mi?	DH	1	2,94
	Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğüm Var	TÜİK	1	2,94
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Kil Tabletlerden Akıllı Tabletlere	GA	2	5,88
		GA	1	2,94
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Vakıf Demek, Medeniyet Demek	DH	3	8,82
	İşinin Ehli İnsan Yetiştirmek	GA	2	5,88
	Dijital Teknoloji Çağındayız	GA	3	8,82
Etkin Vatandaşlık	Cumhuriyetimi Seviyorum	GA	3	8,82
Küresel Bağlantılar	Ekonomiye Yön Veren Kuruluşlar	GA	1	2,94
	İnsanları Nasıl Tanıyoruz?	GA	1	2,94
	Küresel Sorunlara Çözüm Üretiyorum	GA	1	2,94
Toplam			34	100

Tablo 11 7s3k'nın verilerinin analizi sonucunda oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucunda kitapta toplamda otuz dört adet güncel haber, içerikleri ile bağlantılı konularla ilgili olacak şekilde öğrenme alanlarında kullanılmıştır. Otuz dört adet güncel haberden on sekiz tanesi genel ağ haberi (GA), beş tanesi dergi haberi (DH), bir tanesi de afiş (Af) haberi ve on tanesi ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verisinden oluşmaktadır. 7s3k'da gazete haberine (GA) yer verilmemiştir.

Ders kitabında güncel haberin öğrenme alanı sınıflandırmasına göre, birinci, altıncı ve yedinci öğrenme alanlarında üçer adet güncel habere, ikinci ve dördüncü öğrenme alanlarında birer adet güncel habere, üçüncü öğrenme alanında on üç adet ve beşinci öğrenme alanında on bir adet güncel habere yer verildiği görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırma bulgularına bağlı elde edilen sonuçlar bu bölümde okuyucuya sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurularak yapılacak yeni araştırma, çalışma ve uygulamalara yönelik önerilere yer verilerek sunulmuştur.

5.1. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu çalışmada ortaokul beş, altı ve yedinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olayların kullanım durumu sınıflar, kitaplar, öğrenme alanları ve konular temelinde incelenmiştir. Belirlenmiş güncel olaylar kaynak türüne göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Ayrıca kitaplarda kullanılan güncel olayların kitapların kullanım süresince güncelliklerini koruyup korumadıkları, güncel olayların kullanımının avantaj ve dezavantajları, güncel olayların sosyal bilgiler öğretimine katkıları, güncel olayların ders kitaplarında yer almasının ders kitabına katkıları ve güncel olayların ders kitaplarındaki oranları araştırılmıştır.

5.1.1 Problem Cümlesine Ait Sonuçlar

Toplamda 321 adet güncel olay belirlenerek kayıt altına alınmıştır. 321 adet toplam güncel olaydan 127 adet güncel olay 5. Sınıf ders kitaplarında, 72 adet güncel olay 6. Sınıf ders kitaplarında ve son olarak 122 adet güncel olay ise 7. Sınıf ders kitaplarında yer aldığı tespit edilmiştir. Bu değerler tablo 2.'de ayrıntılı şekilde verilmiştir. Ayrıca sekiz adet ders kitabında ayrı ayrı yer alan güncel olaylar tablo 2.'de verildiği üzere; 5s1k'ta 30 adet, 5s2k'ta 59 adet, 5s3k'ta 38 adet, 6s1k'ta 40 adet, 6s2k'ta 32 adet, 7s1k'ta 53 adet, 7s2k'ta 35 adet ve 7s3k'ta 34 adet güncel olaya yer verilmiştir.

Güncel olayların ders kitapları temelinde yüzdelerlik dilim dağılımları Şekil. 3'te verilmiştir. Buna göre 5s1k %9'luk, 5s2k %18'lik, 5s3k %12'lik, 6s1k %12'lik, 6s2k %10'luk, 7s1k %17'lik, 7s2k %11'lik ve 7s3k %11'lik yaklaşık değerlere sahiptir.

Tablo 3. verileri ışığında güncel olaylar haber kaynağı türüne göre ele alındığında; 213 adet güncel olay ile en fazla Genel Ağ haberine, 42 adet güncel olay ile Gazete Haberine, 33 adet güncel olay ile Türkiye İstatistik Kurumu araştırma verilerine, 22 adet güncel olay ile Afişlere ve 11 adet güncel olay ile en

az Dergi Haberlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Toplam güncel olay sayısı haber kaynağı türü temelinde yüzdeler dilimleri hesaplanarak Şekil 4.'te verilmiştir. Bu dağılıma göre; Genel Ağ haberleri %66'lık, Gazete Haberleri %13'lük, Türkiye İstatistik Kurumu araştırma verileri %10'luk, Afişler %7'lik ve Dergi Haberleri %4'lük yaklaşık değerlere sahiptir.

5.1.2 Birinci Problem Cümlesine Ait Sonuçlar

Beşinci sınıf ders kitaplarında toplam 127 adet güncel olayın kullanıldığı tespit edilmiş olup, bunlardan %24'lük bir dilimle 30 adeti 5s1k'ta, %46'luk bir dilimle 30 adeti 5s2k'ta ve %30'luk bir dilimle 38 adeti 5s3k'ta yer almaktadır. Bu değerlere ait bulgular Şekil 5.'te yer alan pasta dilimi grafiğinde verilmiştir. Buna ek olarak Şekil 6.'da güncel olayların kaynak türü dağılımı ve yüzdeler dilimleri; %59'luk bir dilimle 75 adet Genel Ağ haberi, %32'lik bir dilimle 40 adet Gazete haberi, %6'luk bir dilimle 8 adet Afiş, %2'lik bir dilimle 3 adet Dergi haberi ve %1'lik bir dilimle 1 adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi şeklindedir.

Ayrıca Tablo 4., 5. ve 6.'da üç adet ders kitabı içinde güncel konuların öğrenme alanı, konular, haber kaynağı türü ve frekans dağılımları ayrıntılı olarak sunulmuştur.

5.1.3 İkinci Problem Cümlesine Ait Sonuçlar

Altıncı sınıf ders kitaplarında toplam 72 adet güncel olayın kullanıldığı tespit edilmiş olup, bunlardan %56'lık bir dilimle 40 adeti 6s1k'ta ve %44'luk bir dilimle 32 adeti 6s2k'ta yer almaktadır. Bu verilere ait bulgular Şekil 7.'de yer alan pasta dilimi grafiğinde verilmiştir. Ayrıca Şekil 8.'de güncel olayların kaynak türü dağılımı ve yüzdeler dilimleri; %82'lik bir dilimle 59 adet Genel Ağ haberi, %17'lik bir dilimle 12 adet Afiş ve %1'lik bir dilimle 1 adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi şeklindedir.

Tablo 7. ve 8.'de iki adet ders kitabı içinde güncel konuların öğrenme alanı, konular, haber kaynağı türü ve frekans dağılımları ayrıntılı olarak sunulmuştur.

5.1.4 Üçüncü Problem Cümlesine Ait Sonuçlar

Yedinci sınıf ders kitaplarında toplam 122 adet güncel olayın kullanıldığı tespit edilmiş olup, bunlardan %43'lük bir dilimle 53 adeti 7s1k'ta, %29'luk bir dilimle 35 adeti 7s2k'ta ve %28'lik bir dilimle 34 adeti 7s3k'ta yer almaktadır. Bu

değerlere ait bulgular Şekil 9.'da yer alan pasta dilimi grafiğinde verilmiştir. Buna ek olarak Şekil 10.'da güncel olayların kaynak türü dağılımı ve yüzdelik dilimleri; %62'lik bir dilimle 75 adet Genel Ağ haberi, %2'lik bir dilimle 3 adet Gazete haberi, %2'lik bir dilimle 2 adet Afiş, %9'lik bir dilimle 11 adet Dergi haberi ve %25'lik bir dilimle 31 adet Türkiye İstatistik Kurumu verisi şeklindedir.

Ayrıca Tablo 9., 10. ve 11.'de üç adet ders kitabı içinde güncel konuların öğrenme alanı, konular, haber kaynağı türü ve frekans dağılımları ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Sonuçlar analiz edildiğinde ders kitaplarında güncel olay dağılımlarında hususunda belirli bir standart tespit edilememiştir. Bazı kitaplarda çok bazı kitaplarda az güncel olaya yer verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca güncel olayların kaynak türü dağılımı, öğrenme alanı dağılımı ve konu dağılımları için de bir standart bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun beşinci, altıncı ve yedinci sınıf ders kitaplarında aynı olduğu tespit edilmiştir. Tez çalışmasında belirtilmiş problem cümleleri göz önünde bulundurulduğunda güncel olay dağılımlarının hiçbir sınıf seviyesi için, öğrenme alanı için ve konu dağılımları için bir kritere tabi tutulmadığı tespit edilmiştir. Bu durum güncel olay dağılımının rastgele olduğunu göstermektedir. Hatta bazı öğrenme alanı ya da konularda güncel olaylara yer verilmediği tespit edilmiştir. Akdağ ve arkadaşlarının (2014) yapmış oldukları araştırmada, araştırma dahilinde yer alan öğretmenler ders kitaplarında güncel olayların yetersiz olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Benzer bir araştırmada yer alan öğretmenler sosyal bilgiler dersinin tamamlayıcısı olarak gördükleri güncel olayları derse ek kullandıkları ve ders kitaplarında güncel olayların yetersiz olduğunu belirtmişler (Memişoğlu ve Güçin, 2017). Ders kitaplarında bazı öğrenme alanlarında güncel olaylara yer verilmemiş olması bu görüşleri destekler niteliktedir. Örneğin 6.sınıf 1.kitapta 3.öğrenme alanında, 6.sınıf 2.kitapta 2.öğrenme alanında ve 7.sınıf 2.kitapta 2.öğrenme alanında güncel olaylara yer verilmemiştir.

Alan yazını incelendiğinde araştırmacılar; yaşadığı toplum ve dünyadan haberdar, çevresine duyarlı, empati sahibi, güncel gelişmeleri takip edebilen ve karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilen bireylerin yetişmesinin güncel olayların öğretimi ile gerçekleşmekte olduğunu belirtirler (Akengin ve İbrahimoglu, 2010; Akdaş, 2013; Batti, 2016; Deveci ve Arın, 2008; Deveci, 2007; Gündoğan Bayır,

2010a; Gündoğan Bayır, 2010b; Öztürk ve Veziroğlu, 2020; Ünlüer, 2008; Zemin 2013). Bu amaç doğrudusunda yetiştirilecek bireylerin çevresine ve ülkesine faydalı olması ve etkin yurttaşlık kriterlerine sahip olması sosyal bilgiler dersinin amacına ulaşmasına katkı sunabilir. Bu yüzden günlük yaşamda karşılaşılabilecek olayların ders kitaplarında güncel olay olarak öğrencilere aktarılması büyük bir önem taşır.

Analizi yapılmış ders kitaplarında ele alınan güncel olaylar incelendiğinde genel ağ haberi, gazete haberi, dergi haberi, afiş veya TÜİK veri örneklerinin gerçek yaşamla bağ kurdurularak öğrenciye verilmesi ile öğrencinin öğrendiği bilgi ile yaşadıkları olaylar arası bağ kurması olanağı sunacağından faydalı olduğu Taşkın ve Memişoğlu (2019) tarafından belirtilmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olay öğretimi ile ilgili araştırmalar ve yapılan çalışmalar incelendiğinde; güncel olayların, öğretimde yoğun bir şekilde kullanılması hususunda genel bir görüş birliği mevcuttur (Bekret, 2019; Deveci ve Arın, 2008; Dinç ve Acun, 2017; Eryılmaz, 2015; Eryılmaz ve Köse, 2017; Haas ve Laughlin, 2000; Kabapınar ve Baysal, 2004; Kaltsounis, 1987; Michaelis ve Garcia, 1996; Öztürk ve Veziroğlu, 2020; Smith, 1963; Taşkın ve Memişoğlu, 2019; Wilson ve diğerleri, 1999;). Araştırmacıların çoğunluğu okulu, hayatın bir parçası olarak görmektedir. Bundan dolayı güncel olay öğretimi ile öğrenci öğrendiklerini gerçek hayatta kullanarak yaşadığı çevreye ve dünyaya adapte olabilir. Ayrıca öğrendiği bilgiler gerçeklikle ve güncellikle pekiştiğinden bilginin kalıcılığı artmış olur. Bununla ilgili Öztürk ve Veziroğlu (2020) güncel olayların kullanımının sosyal bilgiler dersinde kalıcı öğrenmeyi sağladığını belirtmişlerdir.

Erden (t.y.) çalışmasında güncel olayların öğretimi ile; öğrencilerin okulda öğrendikleri bilgileri gerçek yaşamlarında karşılaştıkları problemlerin çözümünde uygulayarak, bilgiler ile gerçek yaşam arası bağ kurduklarını belirtmiştir. Erden’i destekler nitelikte Akınoğlu (2002) “güncel olayların kullanımı çocuğun yaşamla bağını güçlendirir” sözü ile konunun önemini vurgulamıştır. Dahası Durlu (1956) çalışmasında okulda öğrenilen bilgiler ile gerçek yaşam arasında bağ bulunmamasının öğrencileri günlük yaşamdan habersiz bireyler haline getirebildiğini belirtmiştir. Erden, Durlu ve Akınoğlu’nun açıklamaları araştırmalarda dile getirilenleri destekler niteliktedir.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olay öğretimi çok büyük bir önem arz etsede, öğrenme alanı konu dağılımının eşit olmadığı bazı çalışmalarda dile getirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin güncel konulara duyarlılığını arttırmak için ders kitaplarında daha fazla güncel olay kullanımı hususunda ilgili kurum olan MEB Talim ve Terbiye Kurumunun devreye girmesi gerektiği dile getirilmiştir. (Taşkın ve Memişoğlu, 2019; Öztürk ve Veziroğlu, 2020).

Günümüz dünyası hızlı bir devinim ile sürekli değişim gösterdiğinden güncel olayların güncellik kavramı tartışılır bir hal almaktadır. Bu konu ile ilgili Öztürk ve Veziroğlu (2020) yaptıkları araştırmada ders kitaplarının 5 yıllık veya daha uzun tutulan kullanım süreleri zarfında güncel olayların güncelliklerini yitirmesi hususunu dile getirmişlerdir. Bu sorunun çözülmesinde ders kitaplarının güncel olaylar çerçevesinde daha sık güncellenerek yeniden basılması tavsiyesinde bulunmuşlardır.

5.2. ÖNERİLER

Çalışmanın bu kısmında elde edilen veriler ışığında şu önerilerde bulunmak mümkündür:

- Günümüz teknolojisinin sunmuş olduğu imkanlar dahilinde farklı ders materyalleri olmasına rağmen, ders kitapları eğitim-öğretim programında temel materyal olmaya devam etmektedir. Temel materyal olarak kullanılan ders kitapları ile eğitim-öğretim programında yer alan ve öğrenciye aktarılmak istenen hedef davranışlar planlı ve programlı bir şekilde sunulmalıdır. Bundan dolayı ders kitapları eğitim-öğretim sisteminin amaç ve hedefleri ile doğru orantılı olacak şekilde hazırlanmalıdır.
- Belirtilmiş eğitim-öğretim sistemine uygun hazırlanmamış ders kitapları ile öğrenciye aktarılmak istenen kazanımların aktarılması beklenmemelidir. Kısacası eğitim-öğretim programında eksiklik bulunması hem hedeflenen kazanımların öğrenciye aktarımı hem de eğitim-öğretim sürecinin planlı devam etmesini engellemektedir. Açıklamalara göre, hazırlanan ders kitapları uzman kişiler tarafından dikkatli ve özverili bir şekilde eğitim-öğretim programında amaç ve hedefleri karşılar nitelikte olmalıdır.
- Sosyal bilgiler ders kitaplarının bir kısmında kullanım süreleri 5 yıl olarak belirtilmişken geriye kalanlarda belirtilmemiştir. Bu durum güncel olayın

güncelliğini yitirebileceği gerçeğini ortaya çıkardığından ders kitaplarının kullanım süresi gözden geçirilmeli ve güncellik kavramının tam anlamıyla yerini bulması için gerekirse kitaplar her yıl güncellenerek yenilenmelidir.

- Ders kitaplarında kullanılan güncel olayların sınıf temelinde karşılaştırması yapıldığında aynı sınıf seviyesi için basılmış kitaplarda dahi güncel olay dağılımlarının çok farklı ve yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple bu farklılık ve yetersizliğin giderilmesi için gerekli çalışmalar ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmalıdır.
- Kullanılan güncel olayların öğrenme alanı dağılımlarının da farklı ve yetersiz olduğu, hatta bazı öğrenme alanlarında güncel olaylara hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu durumun düzeltilmesi amacıyla ders kitaplarında güncel olayların öğrenme alanı dağılımları gözden geçirilerek, öğrenme alanlarında kullanılacak güncel olay sayıları ve dağılımları hususunda iyileştirmeler MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yapılabilir.
- Ders kitaplarında güncel olay sınıflandırmasına konu temelinde bakıldığında dağılımın eşit olmadığı ve bazı konularda güncel olaylara yer verilmediği görülmektedir. Bu durum konuya uygun güncel olay eklenmesi ile telafi edilmelidir.
- Ders kitaplarında kullanılan bazı güncel olayların sadece metinden ibaret olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda haber güncel ve ilgi çekici olsada öğrenci üzerine yeterli etkiyi oluşturmayacağı düşünülebilir. Bundan dolayı kullanılan güncel olaylar görsellere zenginleştirilip daha ilgi çekici hale getirilmelidir.
- Sosyal bilgiler derslerinde etkin yurttaş yetiştirme amaçlanmakta ve güncel olay öğretimi ile bu durum pekiştirilmektedir. Bu yüzden ders kitaplarında milli benlik ve milli bilinç kavramları içeren güncel haberlere daha fazla yer verilmelidir.
- Güncel olay öğretimi sadece ders kitaplarında yer alan güncel olaylar ile sınırlandırılmamalı derse ek olarak da verilmelidir.
- Güncel olay öğretimi, öğrencinin topluma faydalı olarak yetiştirilmesinde önemli bir rol edindiğinden ders öğretmenler güncel olay öğretimi için

yetiştirilmeli (kurslar, seminerler, kongreler vb.), güncel olay ğretiminde paylarının artması için öğretmenler teşvik edilmelidir.

- Ders kitaplarında yer alan güncel olayların büyük çoğunluğunu genel ağ haberleri oluşturmaktadır. Ders kitaplarının güncel olay bakımından zenginleştirilmesi amacıyla diğer haber kaynaklarına daha çok yer verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Açıkalin, M. (2018). *Araştırmaya dayalı sosyal bilgiler öğretimi*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, AM Sünbül ve H. Akdağ (Eds.). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-1* (1. baskı s. 2-21). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akdağ, H., Oğuz, R., Tatar, O. & Subaşı, Y. (2014). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarının güncel olaylar bağlamında öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 49–65.
- Akdaş, H. B. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Akengin, H. & İbrahimoglu, Z. (2010). Sosyal bilgiler dersinde karikatür kullanımının öğrencilerin akademik başarısına ve derse ilişkin görüşlerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 1–20.
- Akhan, N., E. & Şimşek Çetin, Ö. (2015). A study of the interest and views towards social studies education among preschool teacher candidates. *Journal of Theory and Practice in Education*, 11(2), 551-588.
- Akinoğlu, O. (2002). Hayat bilgisi öğretimi. C. Öztürk ve D. Dilek (Eds.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (2. baskı, s. 2-11). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Anderman, E. M., & Johnston, J. (1994). *Motivational Influences on Adolescents' Current Events Knowledge. Paper presented at the Annual Meeting of the Society for Research on Adolcence* (San Diego, CA, February 1994).
- Barr, R. D., Barth S. L. & Shermis S. S. (1997). *Defining the social studies bulletin 51*. Washington DC: National Council for the Social Studies.
- Barr, R., Barth, L. J. & Shermis, S. S. (2013). *Sosyal bilgilerin doğası*. (C. Dönmez, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Battı, Ö. (2016). *Güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve barış değer düzeylerinin gelişimine etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Bayır, Ö. G. (2010a). Current events in 4th and 5th grade primary education social studies program. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 9, 923–928. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.260>
- Bayır, Ö. G. (2010b). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Bekret, D. (2019). *Kanıt temelli güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımına yönelik bir eylem araştırması*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Bektaş Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. R. Turan ve T. Yıldırım (Eds.) *Sosyal bilgilerin temelleri* (3.baskı s. 1-34). Anı Yayıncılık.
- Bilgili, A. S. (2013). Geçmişten günümüze sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. AS Bilgili (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* (s. 4-25). Ankara: Pegem Yayınları.
- Boğdan, R.C. & Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Dede, Y. ve Demir, S. B. (Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çar, A. (2018). *Sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan gazete ve internet haberlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Aksaray Üniversitesi.
- Çetinoğlu, A. (2013). *Sosyal bilgiler eğitimi öğrencilerinin öğrenim gördükleri programa ilişkin algı ve beklentileri*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Demirel, F., Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak. E., Akgün, Ö. E., & Karadeniz, Ş. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri (11. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Deveci, H. & Arın, D. (2008). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (26), 170–185.
- Deveci, H. (2005). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*. 4(3), 159-166.
- Deveci, H. (2007). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (1), 417-451.
- Dinç, E. & Acun, A. (2017). Sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretiminde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 29-46.
- Doğanay, A. (2005). *Sosyal bilgiler öğretimi*, C. Öztürk & D. Dilek (Eds.). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (s. 17-52). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. (s.77-96). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2), 77-96.
- Durlu R., (1956). *Öğretimde Çevre-Aktüalite- Bütünlük*. Ankara: Maarif Basımevi, Öğretmen Kitapları.
- Engle, S. H. & Ochoa, A. (1988). *Education for democratic citizenship: Decision making in the social studies*. New York: Teacher College Press.
- Erden, M. (t.y.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Eryılmaz, Ö. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

- Eryılmaz, Ö. & Köse, T.Ç. (2017). Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (62), 985-1000. <https://doi.org/10.17755/esosder.288106>
- Fidan, N. & Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: İstanbul Alkım Yayınevi.
- Gedik, H. (2010). Güncel olayların ilköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 97-118.
- Gündoğan Bayır, Ö. (2010a). Current events in 4th and 5th grade primary education social studies program. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 9, 923-928. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.260>
- Gündoğan Bayır, Ö. (2010b). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Gündoğan Bayır, Ö. (2016). Nitelikli toplumları oluşturmada sosyal bilgiler dersinin rolü: sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*. 7 (4), 493-520. <https://doi.org/10.17569/tojqi.39722>
- Gürkan, B. (2009). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar: İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler eğitiminde güncel olayları ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Haas, M. E. & Laughlin, M. A. (2000). Teaching current events: Its status in social studies today. *Paper Presented at the Annual Meeting of the American Education Research Association* (New Orleans, LA, April 24-28, 2000).
- İnan, S. (2014). *Sosyal bilgiler eğitimi: nedir, ne zaman ve neden? Tanımlar, tarihi kökleri ve açıklamalar*. S. İnan (Ed.). *Sosyal bilgiler eğitime giriş (s. 1-21)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Journell, W. (2010). The influence of high-stakes testing on high school teachers' willingness to incorporate current political events into the curriculum. *The High School Journal*, 93 (3), 111-125. <https://doi.org/10.1353/hsj.0.0048>

- Kabapınar, Y. & Baysal, N. (2004). Reflecting life itself to social studies teaching in primary schools: design and evaluation of a teaching-learning sequence based on newspapers. *Educational Administration in Theory & Practice*, 39, 384–419.
- Kabapınar, Y. (2009). *İlköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Maya Akademi.
- Kaltsounis, T. (1987). *Teaching social studies in the elementary school: The basics for citizenship*. (2nd ed.) New Jersey: Prentice Hall.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kiriş Avaroğulları, A. (2018). *Güncel olaylar ve kamusal sorunlar*. (Çev. Ed. Zayımoğlu Öztürk, F. & Demir, S.B.) *İlkokul ve ortaokullarda sosyal bilgiler öğretimi içinde* (203-233). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Koyuncu, B. (2015). *Cumhuriyetten günümüze sosyal bilgiler programlarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
- Kuper, A. (1996). *New fetter lane*, The Social Science Encyclopedia, London and New York: Published by Routledge (2nd Ed., p. 923).
- Küçükahmet, L. (2001). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Martorella, P.H. (1998). *Social studies for children: Developing young citizens*, Second Edition, Upper Saddle River: Printice-Hall Inc.
- Mİlli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Sosyal bilgiler programı (6-7)*, Ankara: MEB Yayınları.
- Memişoğlu, H. & Güçin, G. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre güncel konuların öğretimi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(4), 1274-1295. <https://doi.org/10.24289/ijsser.321626>
- Michaelis, J. U. & Garcia, J. (1996). *Social studies for children a guide to basic instruction*. Eleventh Edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M., (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

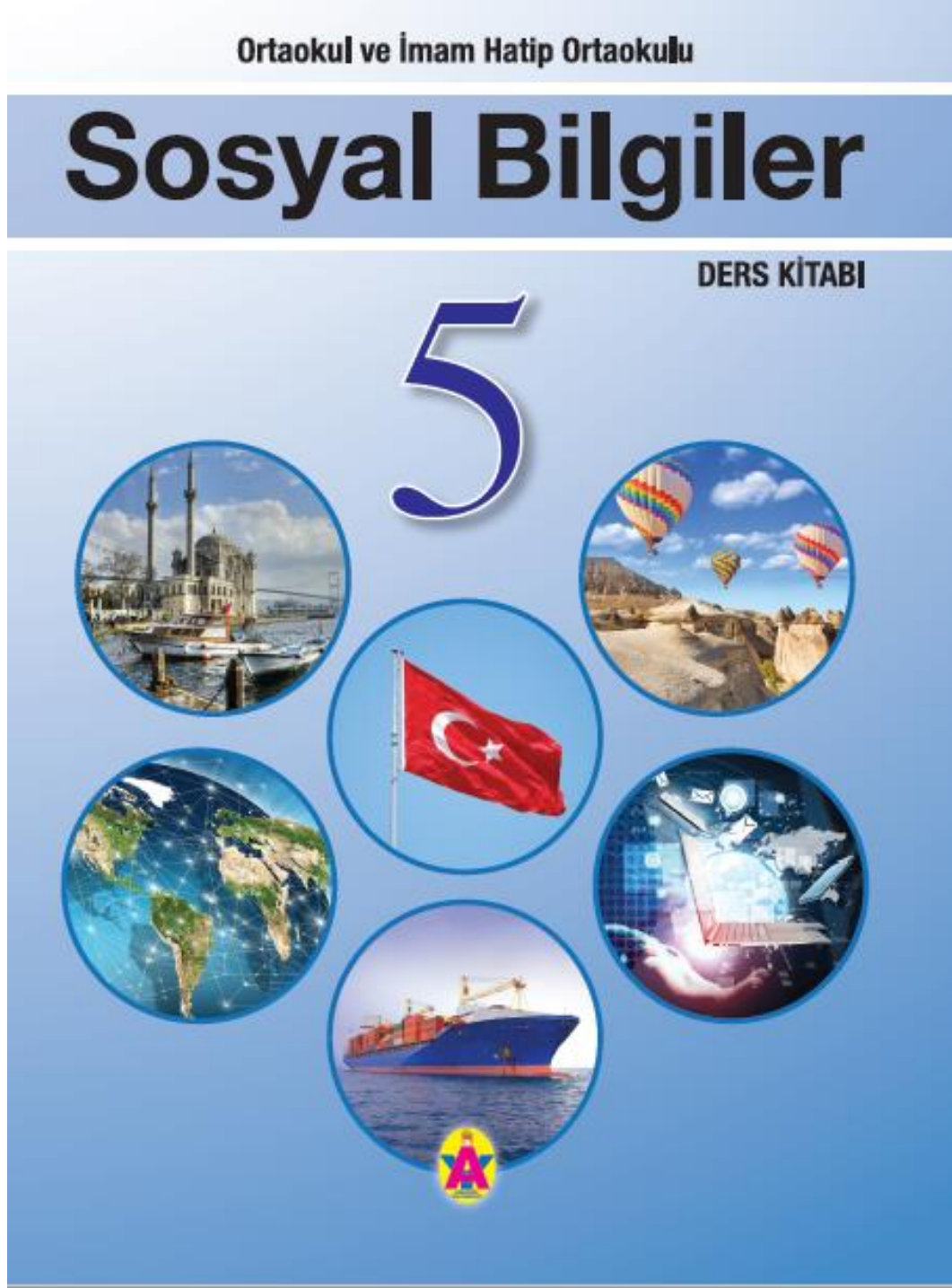
- Mİlli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı* (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6. ve 7. sınıflar). (1.bs.) Ankara: MEB Yayınları.
- Moffat, M. P. (1957). *Sosyal bilgiler öğretimi* (N. Oran, Çev.). İstanbul: Maarif Basımevi.
- NCSS, The Social Studies Professional (1993). *National Council For Social Studies*. Washington.
- OECD Küresel Erişim. (2021, 11 Ekim).
- Otto, H. J. (1957). Social education in elementary school.
- Oxford Dictionary of English, (2003). (2 ed). England: Oxford University Press.
- Öztürk, C. (2009). Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir yaklaşım. Öztürk C. (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi* (s. 43-45). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: *Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış*. Öztürk C. *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi*. (3. baskı s. 2-31). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C., Keskin C.S., & Otluoğlu, R. (2012). *Sosyal Bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, T. & Veziroğlu, K. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olayların kullanım durumu. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 180-193. <https://doi.org/10.47770/ukmead.793737>
- Pashkevich, A. V. (2011). Upper-grade students' attitudes toward social problems. *Russian Social Science Review*, 52(5), 25-33. <https://doi.org/10.1080/10611428.2011.11065446>
- Paykoç, F., (1989). Güncel olaylarla belirli gün ve haftaların öğretimi, B. Özer (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 45-56.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Smith, D. O. (1963). *Current events in the intermediate grades of a modern elementary school*, [MS Thesis, Kean University]. Fielding University Press.

- Sözer, E. (1998). *Sosyal bilimler kapsamında sosyal bilgilerin yeri ve önemi*, G. Can (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi*. (s.3–8) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sözer, E. (1998). *Sosyal bilgiler öğretiminde ilke, strateji, yöntem ve teknikleri* (s. 18). Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Taşkın, A. & Memişoğlu, H. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konulara yer verilme durumunun incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27, 599–610. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2609>
- Türk Dil Kurumu, (2009). *Türkçe Sözlük* (10. bs.). Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu, (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Bs.). Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu, (2021). *Türkçe Sözlük* (11. Bs.). Ankara: TDK Yayınları.
- TDK, (2021). Güncel Türkçe Sözlük. <http://sozluk.gov.tr>
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. (2021, 10 Ekim).
- Ünlüer, G. & Yaşar, Ş. (2012). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 43-57.
- Ünlüer, G. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi], Anadolu Üniversitesi.
- Weber, M., (1949). *The methodology of the social sciences*. New York: Free Press.
- Wilson, E., Sunal, C., Haas, M. & Laughlin, M. (1999). Teachers' perspectives on incorporating current controversial issues into the curriculum. *Paper presented at the Annual Meeting of the National Council for the Social Studies* (79th, Orlando, FL, November 19-21, 1999).
- Yaylak, E. (2019). *Öğretim teknolojileri bağlamında eğitimde sosyal medya araçlarının kullanımı*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

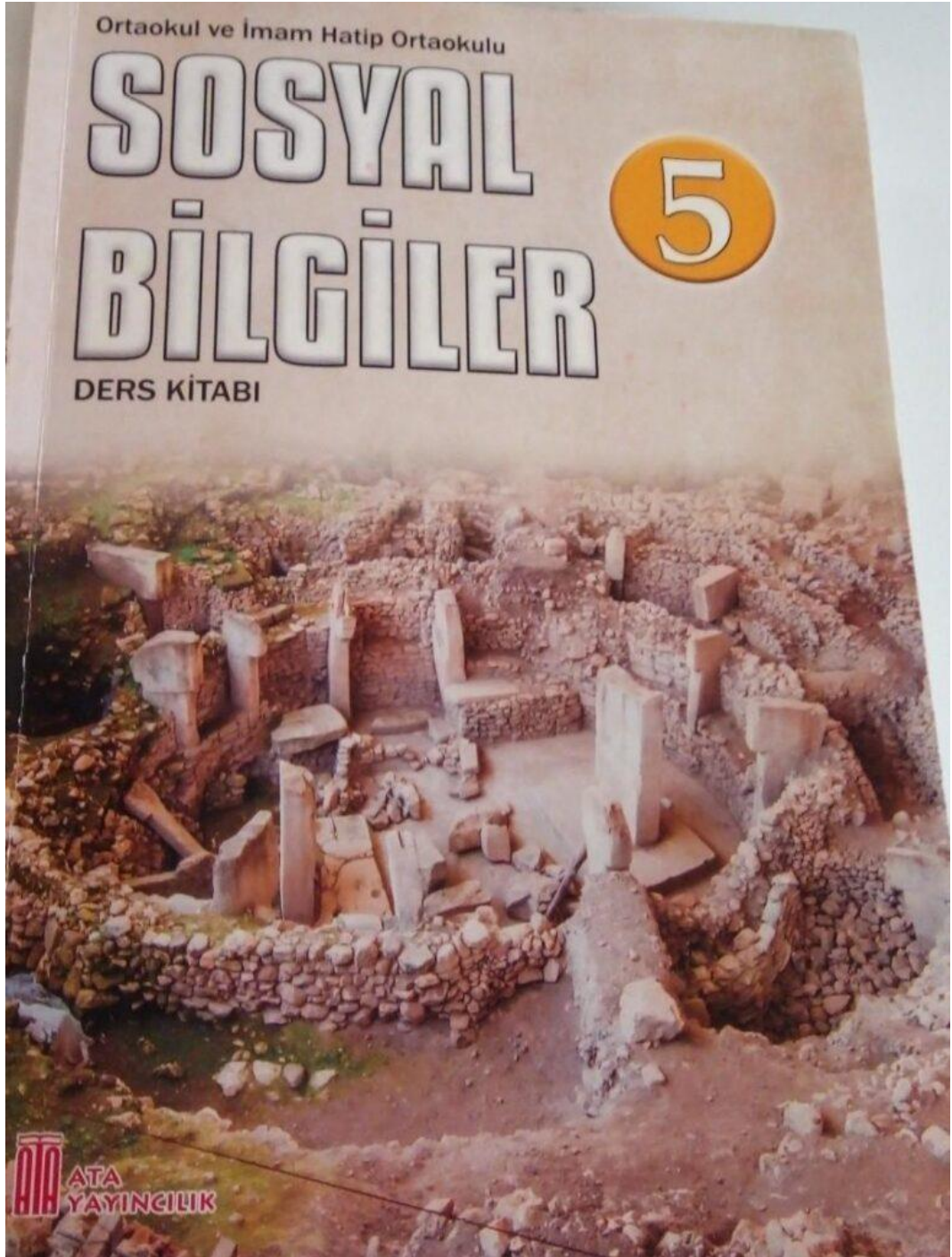
- Zayimoğlu Öztürk, F. & Demir, S. B. (2018). *Neden sosyal bilgiler eğitimi?*
Zayimoğlu Öztürk, F. ve Demir, S. B. (Çev. Eds.). *İlkokul ve ortaokullarda sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s. 2-27). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Zemin, S. (2013). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

EKLER

EK 1. 5s1k. Kapak Görsele

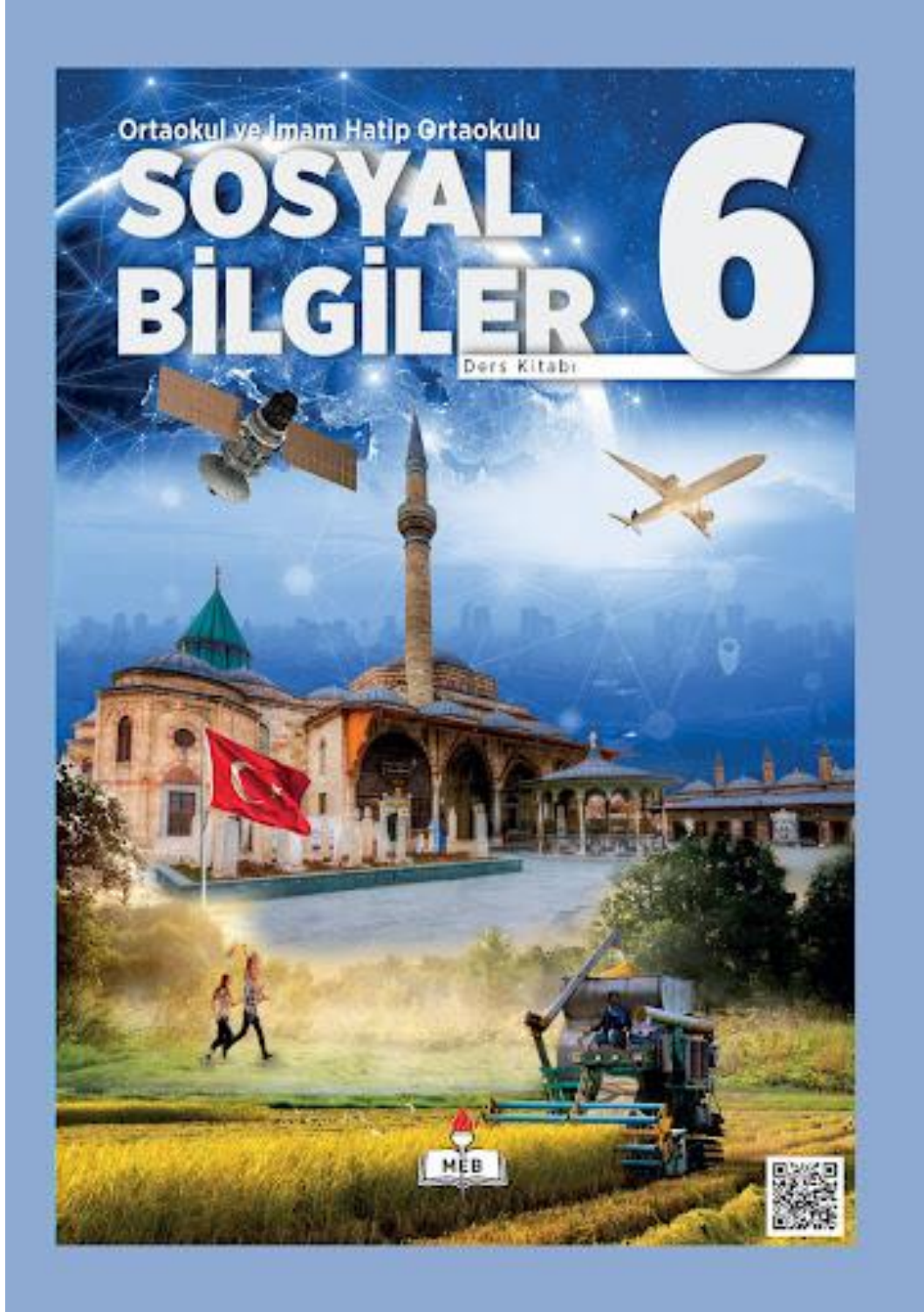
EK 2. 5s2k. Kapak Görseli

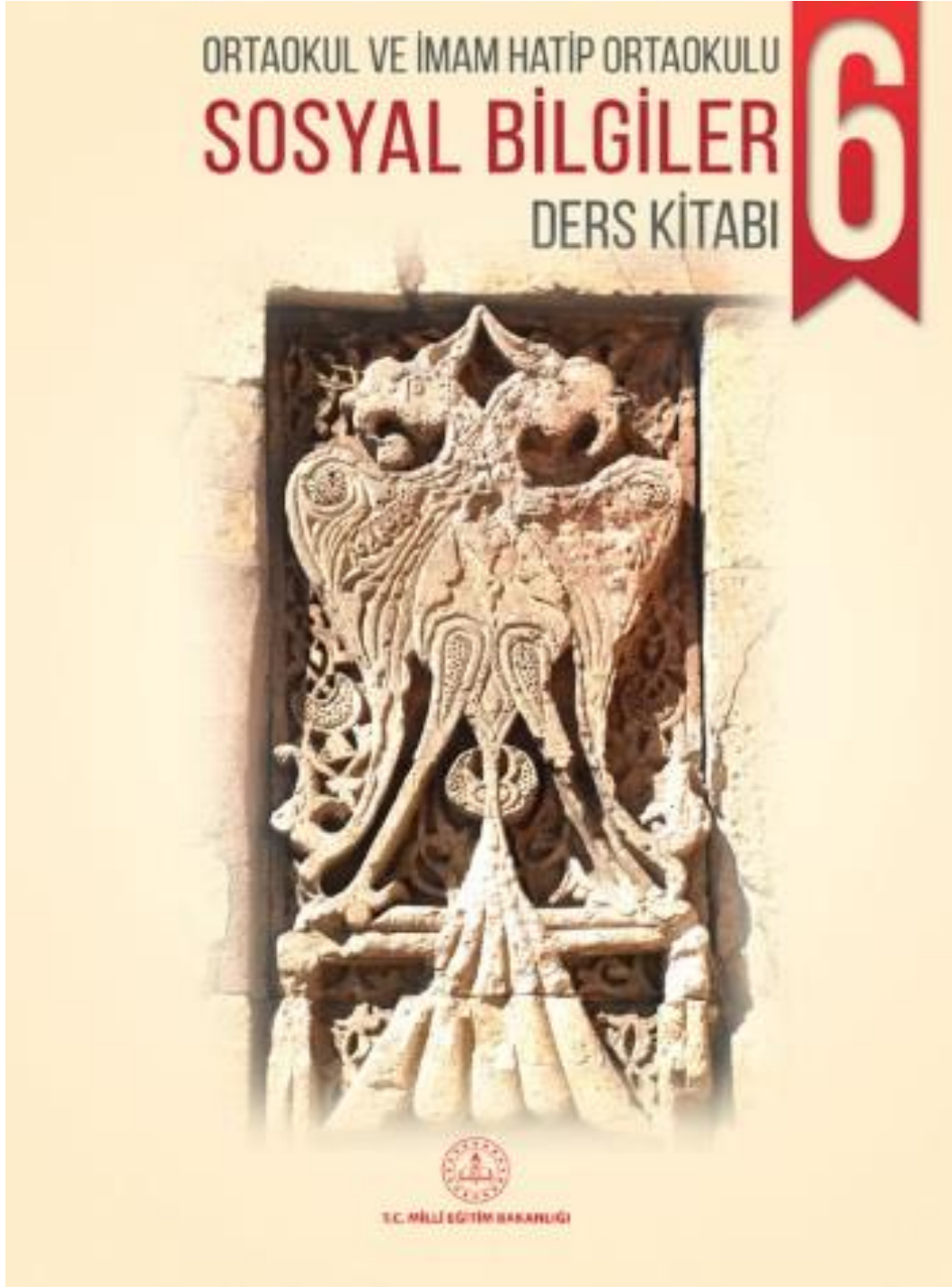
EK 3. 5s3k. Kapak Görseli

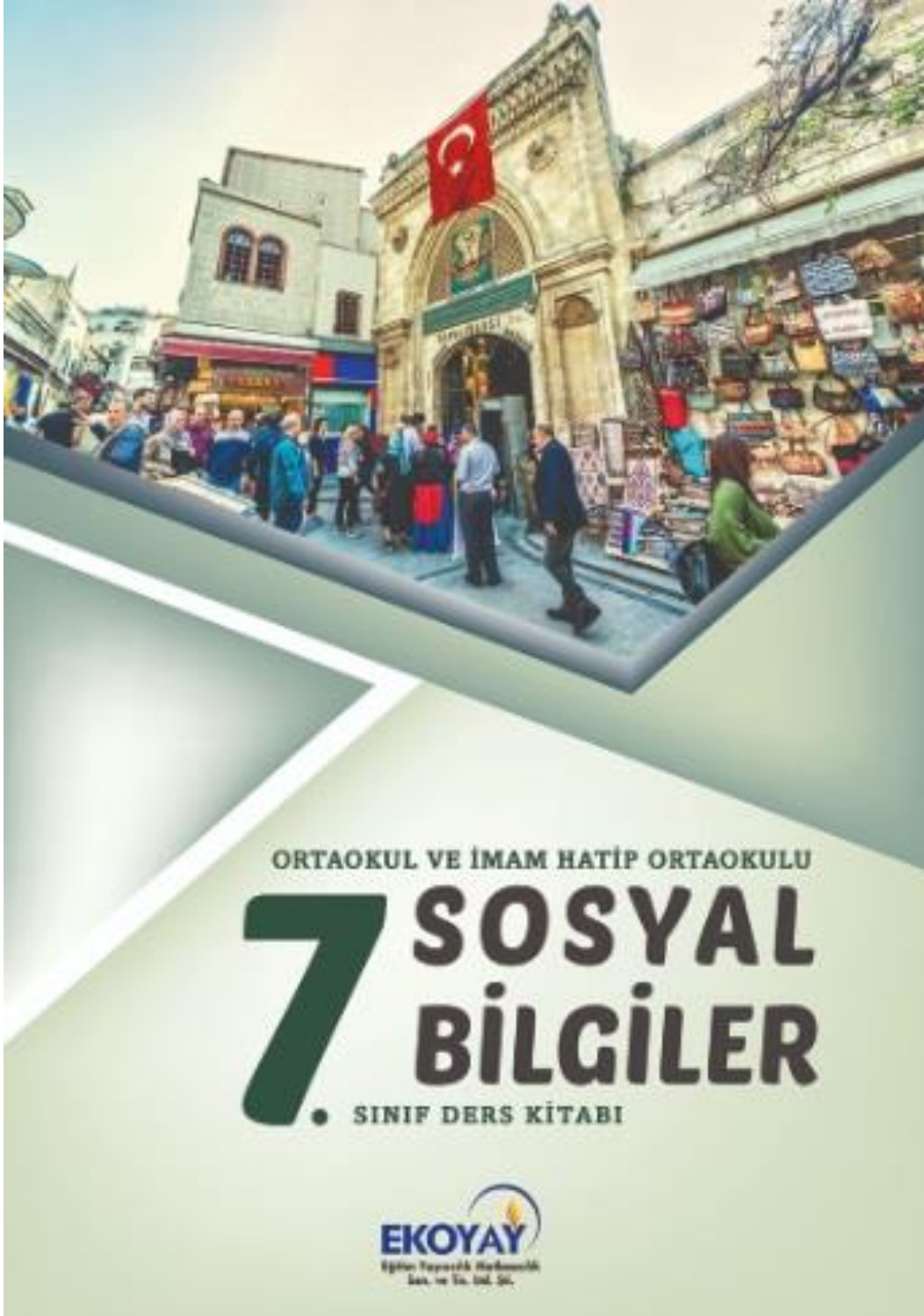
EK 4. 6s1k. Kapak Görsele

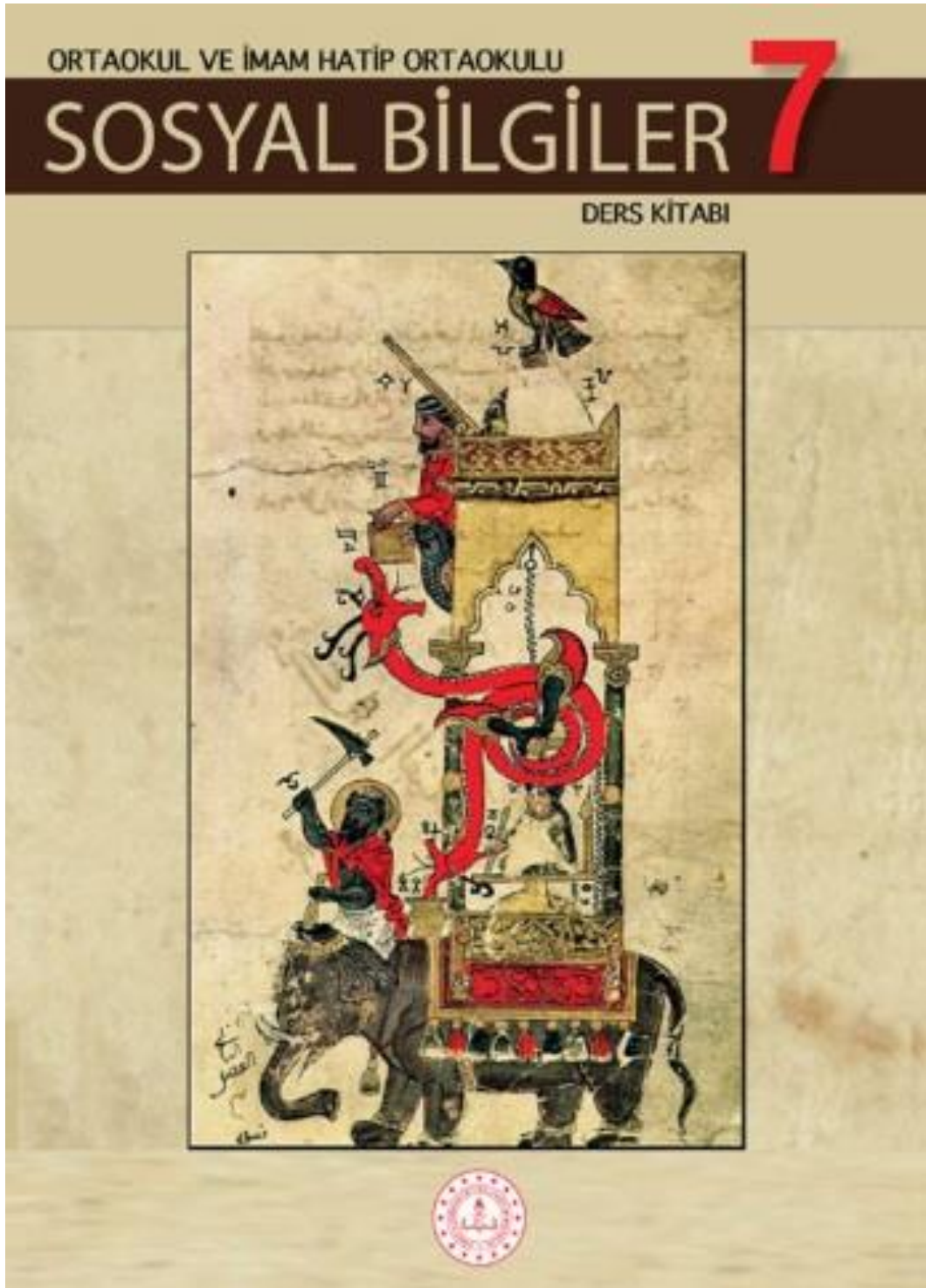
EK 5. 6s2k. Kapak Görsele

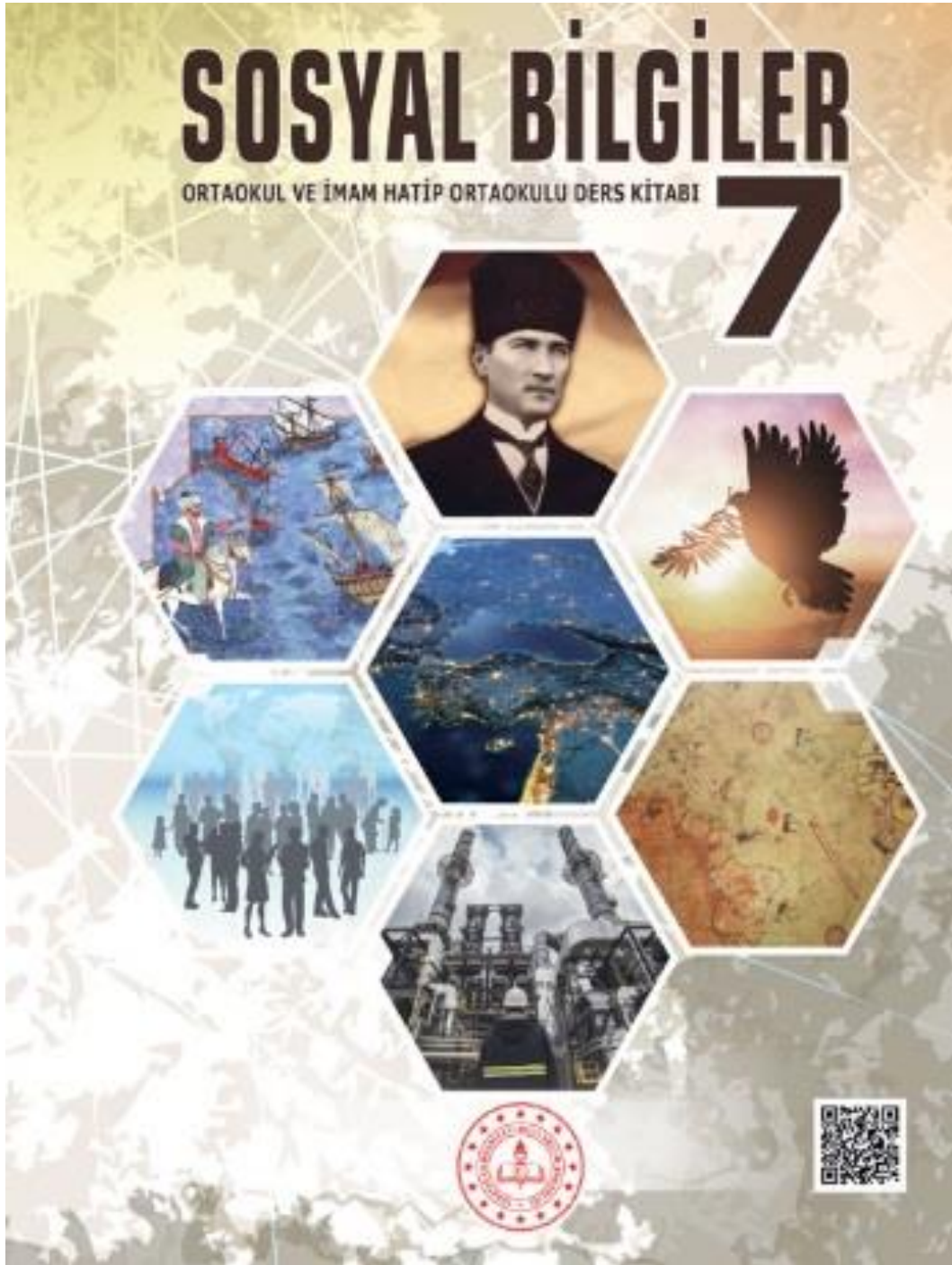
EK 6. 7s1k. Kapak Görseli

EK 7. 7s2k. Kapak Görseli

EK 8. 7s3k. Kapak Görsele

Özlü Sözleri Yorumlayalım

Aşağıdaki söz size neleri çağrıştırmaktadır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

“Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır.”

Mustafa Kemal Atatürk

Genel Ağ'dan düzenlenerek alıntılanmıştır (10.06.2018).

Sağlık Bakanlığı'ndan Misafir Çocuklara Aşı Kampanyası

Dünya Sağlık Örgütü ve UNICEF'in katkılarıyla T.C. Sağlık Bakanlığı, 5 yaş altı misafir (mülteci, göçmen vb.) çocuklar için bir aşı kampanyası başlattı. Aşı kampanyası kapsamında çocukların aşılanma durumlarının kontrol edilmesi ve eksik olan aşılarının yapılması planlanmaktadır. Aşılar, Sağlık Bakanlığı personeli tarafından ücretsiz olarak yapılacaktır. Bazı çocuklarda aşıların tekrarlanması gerek-

tiğinden aşı sonrasında verilen aşı kartı saklanmalıdır. İhtiyaç durumunda aşı kartıyla en yakın Kızılay sağlık merkezine gidilerek aşılarının devamı yaptırılabilir. Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan bu aşılar başta difteri, boğmaca, tetanos, çocuk felci, menenjit, kızamık, sarılık olmak üzere çocukların çeşitli hastalıklardan korunmasını sağlamaktadır.

Genel Ağ'dan düzenlenerek alıntılanmıştır (19.06.2018).

Tarım İşçilerinin Çocuklarına Okul Öncesi Eğitim

Adana'da mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarına yönelik okul öncesi eğitim sınıfı kuruldu. Yüreğir Belediyesinden yapılan yazılı açıklamaya göre Doğankent Mahallesi'nde, tarım işçilerinin çocuklarına okul öncesi eğitim vermek üzere sınıf açıldı. Her gün 25 çocuğun kaldıkları yerlerden araçla alınarak sınıfa getirildiği, öğrencilerin çeşitli etkinliklere katıldığı

belirtili. Yüreğir Belediye Başkanı'nın bu konudaki görüşlerine kulak verelim: Çocukların zihinsel ve bedensel gelişiminin sağlıklı bir şekilde tamamlanması için bu yaşta verilen eğitimler çok önemli. Sabahtan akşama kadar tarlada çalıştıkları için mevsimlik tarım işçilerinin bir kısmı çocuklarıyla yeterince ilgilenemiyorlar. Bu nedenle mevsimlik işçilerimizin çocuklarını buldukları yerlerden alıyoruz, hazırladığımız sınıflarda onlara okul öncesi eğitimi veriyoruz ve sağlık kontrollerini yapıyoruz. Onları mutlu görmek bizi de mutlu ediyor. Bu hizmetleri imkânlarımız elverdiği ölçüde devam ettireceğiz.

12 Mayıs 2016 tarihli gazete haberinden düzenlenerek alınmıştır.

Özlü Sözleri Yorumlayalım

Aşağıdaki söz size neler çağrıştırmaktadır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

“İhtiyaç, bütün icatların anasıdır.”

Eflatun

Genel Ağ'dan düzenlenerek alıntılanmıştır (12.06.2018).

PROF. DR. AZİZ SANCAR

Prof. Dr. Aziz Sançar, 1946 yılında Mardin'in Savur ilçesinde çiftçilikle uğraşan orta gelirli bir ailenin yedinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Aziz Sançar, ilk ve orta öğrenimini Mardin'de tamamladı. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden birincilikle mezun oldu. TÜBİTAK bursuyla gittiği Amerika'da biyokimya eğitimi alan Sançar, ülkemize dönüp bir süre hekimlik yaptı. Ancak aklı hâlâ bilimsel çalışmalarda. Amerika'ya tekrar dönerek çeşitli üniversitelerde çalışmaya devam etti. Karşılaştığı tüm zorluklara rağmen sabır ve kararlılıkla mücadele etti. Onun için bilimde başarılı olmanın yolu çok çalışmak ve çok okumaktan geçiyordu. Hayatının önemli bir kısmını laboratuvarlarda geçirdi. Aziz Sançar'ın araştırma ve gözlem yapmayı çok seven, eleştiriye açık, planlı ve objektif bir kişiliği vardır. Sançar, başarılı bir bilim insanında üç temel özelliğin bulunması gerektiğini söylemiştir: Bilgiye dayalı yaratıcılık, sıkı çalışmak ve başarısızlık karşısında asla pes etmemek. Aziz Sançar, DNA onarım mekanizmaları konusunda yaptığı buluş sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü.

Genel Ağ'dan düzenlenerek alıntılanmıştır (12.02.2018).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
EVSİZLERİ MİSAFİR EDİYOR!

Soğuk havalarda evsiz birilerini görürseniz;
ALO153'ü arayınız.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ | AKOM | BEYAZMASA ALO 153

17 Ağustos 1999 Depremi

Marmara depreminde resmî rakamlara göre 17 bin 480 kişi hayatını kaybetti.

17 Ağustos 1999 sabahı, yerel saatle 03.02'de gerçekleşen, Kocaeli/Gölcük merkezli deprem, can ve mal kaybına yol açtı. 17 Ağustos 1999 depremi, başta Kocaeli, İstanbul ve Yalova olmak üzere geniş bir çevrede hissedildi. Yaklaşık 16 milyon insan, bu depremden değişik düzeylerde etkilendi. Bu nedenle Marmara depremi Türkiye'nin yakın tarihini derinden etkileyen en önemli olaylardan biridir.

Deprem Türkiye sanayisinin en gelişmiş olduğu yerlerde meydana gelmesi ve çok geniş bir alanı etkilemesi ülkede büyük sıkıntılara neden olmuştur. Deprem sonucunda 17.480 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 23.781 vatandaşımız yaralanmış, 505 vatandaşımız ise sakat kalmıştır. Deprem sonucunda 285.211 konutun hasarlı olduğu tespit edilmiştir.

17 Ağustos 2014 tarihli gazete haberinden düzenlenerek alınmıştır.

Günümüzde sanal ortamın kullanımı neredeyse kaçınılmaz bir gereklilik hâline gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2016 yılında yapılan Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre ülkemizde Genel Ağ kullanımı oldukça yaygındır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, bireylerin Genel Ağ kullanma amaçları aşağıda verilmiştir. İnceleyiniz.

Sosyal medya üzerinden profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma	%82,4
Paylaşım sitelerinden video izleme	%74,5
Haber, gazete ve dergi okuma	%69,5
Sağlıkla ilgili bilgi arama	%65,9
Mal ve hizmetler hakkında bilgi edinme	%65,5
Müzik dinleme	%63,7
Mal veya hizmet satın alma	%34,1

Genel Ağ'dan düzenlenerek alıntılanmıştır (18.02.2018).

1.9 Çevreyi temizleyen öğrenciler

Çevre gönüllüsü öğrenciler ormanlık alanın büyük bir bölümünü kısa sürede pırl pırl yaptı. Doğayı temizlemek için âdeta birbiriyle yarışıp kilolarca cam ve plastik ambalaj atığı toplayan öğrenciler (Görsel 1.9), büyüklerine “Bize temiz bir doğa, sağlıklı bir çevre bırakın.” diye seslendi.

Genel ağıdan düzenlenerek alınmıştır (19.04.2019).

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne neden ihtiyaç duyuldu? Bu soruya Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonunun (UNICEF) basın sözcüsü Helga Kuhn (Helga Kohn) şöyle cevap veriyor:

“Bir kere, çocuklar yetişkin insanlar değil. Yetişkinlerin her yaptığını yapamazlar. Onlar özel korumaya muhtaçlardır. Bu nedenle de onları koruyacak özel bir çevreye ihtiyaçları vardır. Bundan ise yetişkinler sorumludur. Bu hakların uygulanmasını sağlayabilmek için de çocukların kendi haklarına sahip olduklarının önceden bilinmesi gerek.”

Genel ağıdan düzenlenerek alınmıştır (06.11.2009).

Aşağıdaki gazete haberini okuyunuz. Haberin altındaki soruları cevaplayınız.

1.19 Mersin'de asılan uyarı afişleri

şey vardır. Bunlardan en önemlisi trafik ışıklarında, caddelerde dilenen ya da cam silen çocuklara para vermemektir. Çünkü kendini ve sürücülerini trafikte tehlikeye atarak dilenen ya da cam silen çocuklar, zamanla sokağa bağımlı hâle gelip evlerinden ve okullarından kopuyor. Bu ise çocukların geleceğini karartmaktadır.’ dedi.

Sokakta dilenen ve çalıştırılan birçok çocuğun aileleri tarafından dilendirildiğini ifade eden koordinatör, şunları söyledi:

“Bu nedenle çocuklara destek olmak istiyorsak onlara para vererek değil onları yardım kuruluşlarına yönlendirerek, onların eğitimlerine devamını sağlayarak destek olabiliriz. Mobil ekiple-
rimiz aracılığı ile tespit ettiğimiz çocukların ailelerine devletimiz gerekli yardımı yapmaktadır. Çocukların yeri evleri, okul ve oyun merkezleridir. Bu konuda kamuoyu duyarlılığı oluşturmak amacıyla elli pankartı şehrin işlek noktalarına astık. Binlerce el ilanı ve broşürle kamuoyunu bilgilendirmeyi hedefliyoruz. Amacımız geleceğimizin teminatı çocuklarımızı sokakta karşılaşacakları tehlikelerden korumak ve geleceklerini kazanmaları için onlara destek olmaktır.”

Gazete haberi, 14.08.2017 (Düzenlenmiştir.)

Aşağıdaki gazete haberini okuyunuz. Haberin altındaki soruları cevaplayınız.

Daha önce evlerinde başsağlığı dileklerini kabul eden vatandaşlar, artık ölüm acısını paylaşmaya gelenleri taziye evlerinde ağırlıyor. Sivil toplum kuruluşları, hayırseverler ve belediyelerce yaptırılan taziye evlerinin sayısında büyük bir artış oldu. Dicle Üniversitesi öğretim görevlisi Prof. Dr. Rüstem Erkan, Anadolu Ajansına yaptığı açıklamada "Köylerde vatandaşların daha çok, cami avlusunda taziyeleri kabul ettiğini; göçler, nüfus artışı ve çok katlı yapılaşmalar ile birlikte bu geleneğin kentlerde sürdürülemez olduğunu; bu sorunu çözebilmek için iyi bir uygulama olarak taziye evlerinin ortaya çıktığını söyledi.

Gazete haberi, 27.11.2014 (Düzenlenmiştir.)

3.10 AFAD yetkililerinin kurtarma çalışmaları

Türkiye'nin doğusunda tipiyle birlikte etkili olan kar yağışı, ulaşımı olumsuz etkiledi. Gece başlayan ve etkisini artırarak sürdüren kar yağışı ve tipi nedeniyle Erzincan-Sivas kara yolundaki Sakaltutan ile Kızıldağ Geçitlerinde ulaşım yaklaşık altı saat durdu. Çok sayıda yolcu otobüsü, akaryakıt istasyonlarında beklemek zorunda kaldı. Tırlar kayma riskine karşı yola devam edemezken kara yolları ve polis ekipleri, iş makinesi desteğiyle yoğun çalışma yürüttüler. İş makinelerinin yoğun çalışması ve kar yağışının etkisini azaltması sonucu Sakaltutan ile Kızıldağ Geçitlerinde ulaşım kontrollü olarak yapılmaya başladı.

Kar yağışının etkili olduğu Muş'ta da yüz seksen köy yolu ulaşımına kapandı. Dün akşam, şehir merkezine gitmek için yola çıkan Alaniçi Köyü'ne ait iki minibüs ise tipi nedeniyle mahsur kaldı. İhbar üzerine bölgeye İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD) ile İl Özel İdaresi ekipleri sevk edildi (Görsel 3.10). Ekipler, içerisinde çocukların da bulunduğu toplam yirmi dört yolcu için kurtarma çalışması başlattı. Tekerlerine zincir takılan minibüsler, iş makinelerine bağlanan halatlar ile çekildi. Kurtarılan iki minibüse AFAD ve İl Özel İdaresi ekipleri şehir merkezine kadar eşlik etti.

Genel ağdan düzenlenerek alınmıştır (31.01.2020).

Tokat Erbaa Yolu Çiğ Düşmesi Sonucu Kapandı

3.53 Gökalp beldesi yolu

Tokat'ın Erbaa ilçesine bağlı Gökalp beldesi yolu (Görsel 3.53), Yayla mevkinde çiğ düşmesi sonucu ulaşım kapandı. Sabah saatlerinde Erbaa'ya gitmek için bu yolu kullanan vatandaşlar yolun kapandığını görünce durumu yetkililere bildirdi. Gökalp beldesi ekipleri ile İl Özel İdaresine bağlı ekipler Yayla mevkinde giderek burada çalışma başlattı. Yaklaşık 2 saat süren çalışma sonrası yol tekrar trafiğe açıldı.

Gazete haberi, 08.02.2017 (Düzenlenmiştir.)

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri kapsamında Sağlıkta ve Hastalıkta Beslenme Sempozyum Dizisi'nde yayımlanan "Çocukluk Çağında Beslenme: Okul Çocuğunun Beslenmesi" konulu makalesinde Prof. Dr. Özlem Durmaz Süoğlu çocukluk çağında beslenme ile ilgili bilgiler vermektedir.

Okul çocuğu, hâlen büyüme döneminde-dir. Büyüme gereksinimleri ve fiziksel aktivite, vücut yapısı okul çocuğunun besinsel gereksinimlerini belirler. Bu yaş grubunda çocukların gereksinim duyduğu besinlerin (Görsel 4.4) özellikleri erişkinlerle aynı olmakla birlikte gereksinim duyulan miktarda önemli farklılıklar gösterir. Özellikle hızlı büyüme dönemlerinde iştah artar; büyüme yavaşladığında ise öğünlerde alınan besin miktarları ve ara öğünlerde atıştırma azalır. Karbonhidrat ve yağlar, büyüme ve fiziksel aktivite için enerji sağlar. Protein, vücut dokularını oluşturmakta, bu dokuların devamlılığını ve gereğinde onarımını sağlamakta olup sağlıklı büyüme açısından özellikle önemlidir. Okul çocuklarının her gün 2-3 porsiyon et, balık ya da kümes hayvanları gibi protein içeriği yüksek besinleri tüketmesi sağlanmalıdır. Süt ve süt ürünleri de iyi birer protein kaynağıdır.

4.4 Bazı besin grupları

Çocukluk döneminde alınan çeşitli vitamin ve mineraller de büyüme ve gelişmeyi destekler. Çocukluk çağında alınan kalsiyum miktarı, kemik ve diş gelişimi açısından önem taşır. Küçük çocuklarda süt ve süt ürünlerinden ya da koyu yeşil yapraklı sebzelerden alınan kalsiyum genellikle günlük gereksinimi karşılar. Et, balık, kümes hayvanları, demirle zenginleştirilmiş ekmeğe ve tahıllar en iyi demir kaynaklarıdır.

www.cff.istanbul.edu.tr (Düzenlenmiştir.)

4.8 Prof. Dr. Aziz Sancar

Prof. Dr. Aziz Sancar (Görsel 4.8). Nobel ödülünü alması ile ilgili yaptığı bir konuşmasında; Yıllar önce benim bölümümde çalışan bir meslektaşım, "Çok çalışacağım, Nobel'i alacağım." dedi. Ona dedim ki "Biz araştırmalarımızı Nobel'i kazanmak için yapmıyoruz. Ben sadece meraklıyım ve bir şeyleri keşfetmek istiyorum. Ben ülkemizi çok seviyorum ve ülkem için bir şeyler yapmak istiyorum. Nobel almak için araştırma yapacağım, demeyin; insanlık için, toplum için bir şeyler yapacağım deyin."

Prof. Dr. Orhan Bursalı, *Bilim Teknoloji ve Toplum* sayı 73 s.27. (Düzenlenmiştir.)

Girişimci kadınlarımızdan Dudu Sözcüer'in devlet desteği ile kurduğu tesis girişimci olmak isteyen kadınlara örnek oluyor.

Sözcüer, kadın girişimcilere sağlanan devlet desteğiyle güneş enerjisinden elektrik üretmek için tesis kurdu. Akhisar ilçesinde oturan evli ve 1 çocuk annesi Dudu Sözcüer, güneş enerjisi santrali hayalini gerçekleştirdi. Matematik öğretmenliği mezunu Sözcüer, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna başvurarak, hazırladığı güneş enerjisi projesine destek almaya hak kazandı. Kendilerine ait 12 dönüm arazi üzerinde 2 bin 200 güneş panelini yerleştiren Sözcüer, "Böyle bir iş hayalimdi. Rüzgârgüllerini hep görüyordum. Rüzgârgüllerinden esinlenerek bu yola çıktım. Şu anda sistem kuruldu. Elektrik üretimine başlıyoruz." dedi.

Sözcüer, "Kadınlar; çekingen olmasın. Biz ilk başlarken 'Acaba olur mu?' düşüncesiyle girmiştik. Ama devletin destekleri ve bizim de azmimizle kadınların da bu işi çok rahat şekilde başatabileceğini gördük." dedi.

www.tkk.gov.tr (Düzenlenmiştir.)

Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu

Ümmiye Koçak, köy kadınlarının yaşadıklarını tüm dünyaya göstermek için 2001 yılında "Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu"nu kurdu.

Kendisinin yazıp yönettiği ve köyde yaşayan kadınların sahnelediği tiyatro oyunları ile gerek bölge halkından gerekse sanat dünyasından

olumlu tepkiler aldı. "Ben tiyatroya, tiyatronun ne olduğunu bilmeden başladım. Tarsus'tan gelen öğrenciler okulda gösteri yapmıştı. Ben bundan çok etkilendim. Kadınların sesini duyurabilmek, dertlerini, sıkıntılarını anlatabilmek için farklı karakterlerle tiyatro yapalım istedim. Mersin Arslanköy'de ev kadınlarından bir tiyatro grubu kurdum. Provalarımızı çalışırken, bağda, bahçede yaptık".

Genel Ağ haberi, 6 Ağustos 2013 (Düzenlenmiştir.)

Topluluk belgesele konu olurken çeşitli ödülleri de sahibi oldu. Yaptıkları film Ümmiye Koçak'a New York (Niv York) Avrasya Film Festivali'nde "Sinemada En İyi Avrasyalı Kadın Sanatçı" ödülünü kazandı.

Genel Ağ haberi, 10 Nisan 2017 (Düzenlenmiştir.)

16

1.11

1.17

Lokum Tahtını Geri Alıyor

Osmanlı mutfağının en önemli tatlıları arasında yer alan lokum, çikolataya kapırdığı tahtını geri almaya başladı. 1900'lü yıllarda Avrupa'nın etkisiyle bazı alışkanlıklarımız da değişti. Lokum geleneği de yerini çikolataya bırakmaya başladı. Aslında lokum bizim önemli kültür öğelerimizden biridir. Çikolata kültürümüze ait bir unsur değildir. Lokumun bizdeki özelliği ve manası aslında çok derindir. Tarihimize baktığımızda en hatırlı hediyelerden birinin lokum olduğunu görürüz. Kız istemelerinden tutun da elçilerin yabancı ülke ziyaretlerine kadar mutlaka lokum götürülmüş. Yani adı üstünde Türk lokumu bizim kültürümüzdür. "Rahat ul-hulküm" yani boğaz rahatlatan kelimesinden türeyen lokum, dünyada Türk tatlısı olarak bilinmektedir.

Genel Ağ haberi, 5 Eylül 2016 (Düzenlenmiştir.)

Çay Tüketiminde Türkiye Zirvede

Dünya Çay Komitesi'nin hazırladığı Dünya Çay Raporu'nun sonuçları açıklandı. Sonuçlara göre: "Ülkemiz dünyanın beşinci büyük çay üreticisiyken yıllık, kişi başı 3,5 kilogram çay tüketimiyle dünyada birinci sırada yer almaktadır."

Genel Ağ haberi, 24 Mart 2017 (Düzenlenmiştir.)

Çay edebiyatımızda da yer alıyor. Roman, hikâye ve şiirlerde kendine yer buluyor. İşte size bir örnek:

Çay

Sel Felaketinin Nedeni Geçmişte Yapılan Hatalar

Mersin'de son yaşanan sel felaketini değerlendiren Belediye Başkanı, dünyanın her yerinde zaman zaman yaşanan ve bazen büyük kayıplara da neden olan selin bir doğal afet olduğunu söyledi. Doğal afetlerin önüne geçmenin mümkün olmadığını, ancak bu afetlerin nedenleri üzerinde durmak gerektiğini belirten Belediye Başkanı, imar planlarında yapılan hatalara işaret etti. Tüm Türkiye'de geçmişten gelen ve zaman zaman sıkıntılar yaşanmasına neden olan imar planlarından kaynaklanan bir sorun olduğunu dile getirdi. Belediye Başkanı, "Yağmur suyu için Mersin'de mevcut kuzey-güney istikametindeki tüm dereler rahatlıkla kullanılabilir durumda ve deniz de bunların son noktası. Oysa ilçeler de dahil ne yapılmış Mersin'de? Dere yatakları imara açılmış. Birinci sorun bu. Tapulu yerlerde dere yatağında arsası olan kişilerin imarlı arsası olduğundan bu inşaatlar maalesef şu anda da devam ediyor. Mersin özelinde önemli nedenlerden birisi dere yataklarının kapatılması." diye konuştu.

Genel Ağ haberi, 16 Şubat 2017 (Düzenlenmiştir.)

Komşu Kapısı

Akşam oturmaları dediğimiz bir güzellik vardı. Benim bile hatırlayabileceğim bir geçmiş zamana dayanan bu güzellikte komşulara gidilir ve gerçekten sohbet edilirdi. Çocuklar oyunlar oynar, büyükler demli çay kıvamında sıcak sohbetler ederdi. Ne zaman ki evlerin başköşesini televizyonlar almaya başladı, yavaş yavaş kopmaya başladık kendimizden.

Önceleri mahallede evinde televizyon olanlara toplanan kalabalıklar, pür dikkat önlerine ne gelirse izlemeye başladılar. Sonra kendi evlerine girdi televizyon. Kanallar çoğaldı. Komşuya ya da bir yakınına gitmek isteyenler, planlarını dizilere göre yapmaya başladılar. "Bu akşam olmaz, benim dizim var." ziyaretlerin ertelenme sebebi oldu. Sohbet için gidilen ziyaretlerde de ağızları bıçak açmadan, iki lafın beli kırılmadan televizyondaki diziyi kitlenmiş hâlde geçen saatlerden sonra "Bir daha bekleriz."lerle sona erdi ziyaretler.

Mustafa Uçurum, Genel Ağ haberi, 11 Mayıs 2015

Yaylaya Televizyon Sokmadılar

Rize'nin Çamlıhemşin ilçesi Şenyuva köylüleri, komşuluk ilişkilerinin bozulacağı gerekçesiyle Sal yaylasına televizyon sokmadı. Köylüler, daha önce de kablolarının yaylada doğal güzelliği etkileyeceği gerekçesiyle imza toplamış, ancak elektrik hatlarının yeraltına alınmasıyla ikna olmuştu. Hava ve gürültü kirliliğine neden olacağına inandıkları araçların girişini önlemek için yol yapımını yaylaya 500 metre mesafede durdurdular. Köylüler, evlerine de ancak patikadan ulaşabiliyor.

4.3

Genel Ağ haberi, 4 Ağustos 2010

Genç Mucidin İcadı Engelliler İçin Yeni Bir Umut Oldu

26 yaşındaki Türk mucit Mehmet Türker'in icat ettiği cihaz, engellilerin umudu oldu. Cihaz sayesinde engelliler ellerini kullanmadan sadece kafa hareketleriyle bir telefonu, tableti, bilgisayarı, TV'yi kullanabilecek.

Türker, neden böyle bir proje yapma gereği duyduğunu şu şekilde aktardı: "Bir arkadaşımız denize atlaması sonucunda boyun felci oldu. Arkadaşımızın hayatını kolaylaştırmak için çözüm arayışına girdik. Başlangıçta ticari olarak üretmek amacımız yoktu. Fakat diğer engelliler de yararlansın diye seri üretime başladık."

Türker, engellilerin başkalarının yardımına ihtiyaç duymadan işlerini yapabileceği bir projeyi gerçekleştirmeyi hedeflediğini söyledi.

Genel Ağ haberi, 15 Nisan 2016 (Düzenlenmiştir)

Onarım Mesaisi

Ankara'da sert geçen kışın ardından kent genelinde zarar gören yollardaki asfalt bakımı başladı. Büyükşehir Belediyesine bağlı 15 gündüz ve 2 gece ekibi bozulan yolları onarıyor.

Gazete haberi, 6 Mart 2017

6.7

1.21

Yaşamdan Bir Öykü

"Yürürken, kâğıt toplarken, sabaktan akşama bitap düşene kadar çalışırken hep yüzlerini seyrediyorum insanların. Okumak için kitap aldığım kitapçılar bile ön yargılı bana."

19 yaşındaki genç, kâğıt toplayarak annesi ile üç kardeşini geçindiriyor. Sonra annesi de hayatını kaybediyor. O ise hâlâ Ankara'da kâğıt toplayarak hayatını sürdürüyor. Okumayı çok seven genç, seyyar kitapçıdan kitaplar alarak kendini geliştiriyor. Genç adamı en çok üzen şeylerden birisi de kâğıt topladığı arabanın yanında kitap okurken insanların ona bakışı.

Genel Ağ haberi 18/12/2017 (Düzenlenmiştir.)

Pazırık Halısı

Dünyanın en eski halılarından biri olan Pazırık Halısı, MÖ III. yüzyılda Asya Hun Türkleri tarafından dokunduğu kabul edilmektedir. Rus arkeolog C.I. Rudenko tarafından 1947-1949 yılları arasında Sibirya'da Altay Dağları eteklerinde, Türklere ait olan Pazırık kurganındaki oda şeklinde olan mezardan çıkarılmıştır. Oda mezarının içine su dolup buzullaşması sonucu bugüne kadar gelmiştir. Günümüzde ise Leningrad Ermitaj Müzesinde (Rusya) sergilenmektedir. Halı yaklaşık olarak 1.89x2 m ebatında olup, yün malzeme ve Türk düğüm tekniği ile (Gördes düğümü) dokunmuştur. Halıda hayvan figürleri ile bitkisel ve geometrik motifler kullanılmıştır. Günümüzde Niğde'de tekrar dokunan Pazırık Halısı, Niğde Valiliğinde sergilenmeye başlamıştır.

Genel Ağ haberi 10/07/2018 (Düzenlenmiştir.)

2.9: Pazırık Halısı-Leningrad Ermitaj Müzesi-Rusya

Tarihi İpek Yolu Canlanıyor

Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Projesi (BTK) tamamlandı. İlk tren, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'den Kars'a doğru yola çıkacak. BTK Demir Yolu Projesi, Avrupa'dan Çin'e kadar bu coğrafyanın kaderini etkileyecek.

"Demir İpek Yolu" olarak da adlandırılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Projesi ile Doğu Anadolu, Pekin'den Londra'ya uzanan İpek Yolu'nun önemli merkezlerinden biri hâline geldi. Türkiye ile bütün Orta Asya, Kafkasya ve Asya ülkelerinin Avrupa'ya daha kolay ulaşmasını sağlayacak bir koridor oluşturuldu. Londra'dan kalkan bir tren Pekin'e kadar kesintisiz gidebilecek. Bölgede üretilen ürünler, bölgeye getirilecek ham madde, o bölgedeki ürünlerin pazarlara ulaştırılmasında kesintisiz demir yolu taşımacılığı çok önemlidir.

2.67: BTK Demir Yolu Projesi'nde Bakü'den Kars'a Yola Çıkan Tren

Genel Ağ haberi 23/11/2017 (Düzenlenmiştir.)

Yerli Otomobil İçin Beş Firma: Millî Göreve Hazırız

Millî, yerli otomobil projesini yürütecek firmalar açıklandı. Aracın ticari satışına yakın zamanda başlanacağı belirtildi. Yerli otomobili üretecek firmalar, "Millî göreve hazırız." açıklamasını yaptı.

Genel Ağ haberi 02/12/2017 (Düzenlenmiştir.)

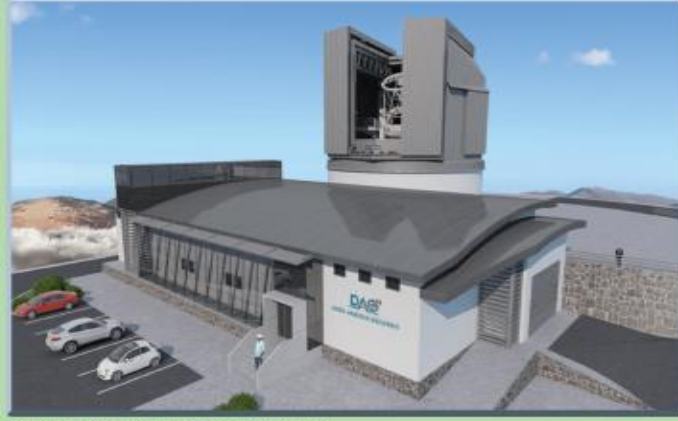
Dünyanın Beklediği Gözlemevi Erzurum'da

Bilim insanlarının merakla beklediği Doğu Anadolu Gözlemevi Erzurum'da inşa ediliyor.

Doğu Anadolu Gözlemevi proje koordinatörü, dünyada tek olma özelliğine sahip gözlemevi için şunları söyledi:

"Büyük teleskopların tamamına baktığımızda Havai ve Şili'de var. Orada gündüz olduğunda, burası gece olduğu için oradaki projelerin devamı için şu anda burası cazip bir yer hâline geldi. Bütün dünyanın, astronomi ve bilim camiasının gözü bu teleskopta. Nedeni ise gece gündüz farkını ortadan kaldıracak bir konumda bulunmamız. Erzurum'da kar yağışının fazla ancak nemin az olması, havanın soğuk olması, astronomik açıdan en önemli kriterlerden. Biz kızıl ötesi gözlem yapacağımız için soğuk hava ideal bir durum. Kar yağışı da atmosferi temizlediği için önemli."

Genel Ağ haberi 20/10/2017 (Düzenlenmiştir.)

4.10: Doğu Anadolu Gözlemevi Proje Çizimi

4.32

**Korsanla mücadelede en önemli şey
toplumun bilinçlendirilmesidir.**

**KORSAN ÜRÜNE HAYIR HATTI
0530 580 77 99**

TÜRKİYE BASIM YAYIN MESLEK BİRLİĞİ (TBMY)

4.33

Büyük Yapay Zekâ Devrimini Neler Getirecek?

Yıllar içinde teknoloji hızlı bir gelişme gösterdi. Bu gelişmelerle yapay zekâ hayatımızın birçok alanına girdi. Çoğu insan yapay zekânın kullanım alanının sadece robotlardan ibaret olduğunu zannediyor. Bu nedenle insanlar evinde bir robot görmeden yapay zekânın her alanda etkili olduğu günlerin geleceğini düşünemiyor. Oysa yapay zekâ şu an bile hayatımızda. Beslenmeden barınmaya, sağlıktan tarıma, iletişimden ulaşıma varıncaya kadar birçok yaşam alanında yapay zekâ kullanılıyor ve kullanım alanları hızla artıyor.

Genel Ağ haberi 28/11/2017 (Düzenlenmiştir.)

4.16

Kayseri Milli Eğitim Müdürlüğü "Milli Üretelim Bilinçli Tüketelim Projesi"

Projenin amacı okullarımızda ve kurumlarımızda eğitim alan, geleceğin sosyal ve beşerî mimarları olan tüm çocuk ve gençlerimizin sorumluluk bilincini geliştirerek üretim odaklı düşüncelerini sağlamak. "En hızlı kazanç tasarruftur." sloganıyla kalıcı yerli tüketim bilinci oluşturmaktır.

Genel Ağ haberi 27/12/2017 (Düzenlenmiştir.)

7.13

İşçilikten Patronluğa Uzanan Başarı Hikâyesi

Malatya'da temizlik işçisi olarak çalıştığı tekstil fabrikasında iplik üretiminden makinelerin bakımına kadar her şeyi öğrenen Şehriban ŞAHİN, Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) kendi kumaş fabrikasını kurdu.

Ailesine ekonomik katkı sağlamak için iş hayatına atılan kadın işçi, kayısı fabrikasında mevsimlik işçi olarak çalışmaya başladı. Çalıştığı şirketin tekstil sektörüne yönelmesi üzerine buradaki görevine temizlik işçisi olarak devam etti. İş yerinde temizlik yapıp personele çay dağıtırken makinelerin nasıl çalıştırılacağını ve bakımını öğrenerek müdürlüğe kadar yükseldi. Bu arada kazandığı parayla kardeşlerini de okutarak yaklaşık 10 yıl önce kendi işinin patronu oldu.

İyi yerlere gelebilmek için hem gece gündüz çalıştığını hem de bilgisayar kursuna gittiğini söyledi. "İş daha profesyonel ve düzgün yapmaya başladık, makinelere de merakım vardı, zaman geçtikçe makineleri söküp takmaya başladım ve işi tamamen öğrendim." diye konuştu. İplikten kumaşın üretim aşamasına kadar her şeyi öğrendikten sonra işten ayrıldığını ve bir atölye kurarak ticarete atıldığını bildirdi.

Beş personelle 24 saat örme penye kumaş ürettiklerini kaydederek, "Beş makinemiz var. Aylık 60 ton kumaş üretiliyor. Hedefim makine sayısını çoğaltarak üretimi artırmak." dedi.

Genel Ağ haberi 17/11/2017 (Düzenlenmiştir.)

5.33: Şehriban ŞAHİN

24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'ne Katılım Arttı

24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'ne katılım, 1 Kasım 2015 ve 7 Haziran 2015'teki seçimlere göre arttı. 59 milyon 367 bin 469 seçmenin oy kullandığı seçimlerde katılım oranı %86 oldu. Seçime katılımın yüksek olmasını demokrasi açısından sevindirici bulan siyaset uzmanları, "Türkiye siyasi hayatında herhâlde bu kadar yüksek siyasi katılım olan seçim çok enderdir. Bu oran siyasi tercih ve demokratikleşme düzeyi bakımından önem arz etmektedir." değerlendirmesinde bulundular.

Genel Ağ haberi 18/10/2018 (Düzenlenmiştir.)

BASINDAN

Havza'da ev hanımları, kış mevsiminde tüketilecekleri yiyecekleri imcece usulüyle hazırlıyorlar. Günümüzde birçok gıda ürünü marketlerde hazır olarak satılmasına rağmen geleneksel gıdalar arasında yer alan yufka, Havza'da ev hanımları tarafından hâlâ geleneksel yöntemlerle hazırlanıyor. İlçede kış aylarında tüketilen yufkayı komşular bir araya gelerek el birliğiyle açıyor ve pişiriyor. Kuru hâlde muhafaza edilen yufka, tüketileceği zaman ıslatılıp yenmeye hazır hâle getiriliyor. Mahalleli kadınlar, "Yılda iki kez yufka açıyoruz. Ramazan öncesi ve kış öncesi yiyeceğimiz yufkayı birlikte yapıyoruz. Birkaç kadın mahallede kime yufka açacaksak onun evinde toplanıyoruz. Kimimiz hamur yoğuruyor, kimimiz yufka açıyor, kimimiz yufkaları pişiriyor (Görsel 1.6), kimimiz de iş yapanlara yemek hazırlıyor. Yaptığımız yiyecekler marketlerde hazır satılıyor ama biz yufka, turşu, salça, tarhana gibi pek çok yiyeceğimizi kendimiz yapıyoruz." dedi.

Sacda pişen yufka

Genel Ağ'dan düzenlenerek alınmıştır (10.04.2018).

BASINDAN

Doğu'da kar çilesi, Batı'da deniz keyfi

Türkiye'nin doğusunda kar yağışı etkili olurken, Ege kıyılarında hava sıcaklığı 25 dereceye kadar ulaştı.

Türkiye'nin doğusunda kar yağışı etkili olurken Muğla'nın Bodrum ilçesinde yazdan kalma günler yaşanıyor. Bodrum'da sıcak havayı fırsat bilen vatandaşlar güneşin yüzünü göstermesi ile birlikte sahil kenarlarına akın etti. Kars ve Erzurum'da kar yağışının etkili olduğu, Ardahan'a ise Sibiryâ soğuklarının geldiği öğrenildi. Ardahan'da hava sıcaklığı sıfırın altında 28 dereceye kadar düşerken (Görsel 3.8) Ege kıyılarında hava sıcaklığı 25 dereceye kadar ulaştı.

3.8

3.9

Bodrum'da (Görsel 3.9) yazdan kalma bir gün yaşadığını belirten vatandaşlar, "Sıcak havayı fırsat bilip sahil kenarına geldik. Yaz sıcaklığı var, sahil sessiz, biz de denize girerek serinliyoruz." dedi. Meteoroloji'den edinilen bilgiye göre Bodrum'da hava sıcaklığının hafta sonuna kadar mevsim normallerinin üstünde olacağı öğrenildi.

Genel Ağ'dan düzenlenerek alınmıştır (20.04.2018).

Özlü Sözleri Yorumlayalım

Aşağıdaki söz size neleri çağrıştırmaktadır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

"Kendini bilmek, tüm bilgeliğin başlangıcıdır."

Aristoteles

Genel Ağ'dan alınmıştır (27.04.2018).

Tarihin Akışını Değiştiren Keşif: Göbeklitepe

Göbeklitepe Höyüğü (Görsel 4.2), Cilalı Taş Devri'nden kalma, dünyanın bilinen en eski dini yapılar topluluğudur.

1963'te fark edilen dokuz hektarlık kazı bölgesinin önemi, tarlasını karasabanla sürerken bulduğu oymalı taşı müzeye götürten Mahmut Kılıç sayesinde anlaşıldı. Göbeklitepe Şanlıurfa'ya 20 km'lik bir mesafede, Örencik Köyü yakınlarındadır. 1995 yılında ilk kez Alman Arkeoloji Enstitüsü ve Şanlıurfa Müze Müdürlüğü'nün iş birliğiyle kazı çalışmalarına başlandı. Kazılar Alman arkeolog Doç. Dr. Klaus Schmidt'in (Klaus Şimit) başkanlığında yürütülmektedir.

Günümüze kadar yapılan kazılar sonucunda Göbeklitepe'nin Cilalı Taş Devri'nden kalma bir yerleşim yeri olduğu tespit edildi.

Tarihi MÖ 11.000 yıllarına uzanan yapıda, üzerinde kabartmalı yabani hayvan ve bitki figürlerinin bulunduğu taşlar ve dini tören amacıyla inşa edilen tapınak gün yüzüne çıkarıldı.

Bölgedeki kazı çalışmalarının her yıl eylül ayında başladığını ve yaklaşık 10 hafta sürdüğünü belirten Doç. Dr. Klaus Schmidt şunları söyledi: "Göbeklitepe'deki kazılarda elde ettiğimiz bulgularla, dünyanın bilinen en eski dini tören merkezlerinden birinin bu bölgede olduğunu ortaya çıkarmıştık. Ancak son kazı çalışmalarıyla dünyanın en büyük tapınma merkezinin bu bölgede olduğunu tespit ettik. Yaptığımız araştırmalarda, Cilalı Taş Devri'nde yaşamış insanlardan kalma yabani siğir, akrep, tilki, yılan, aslan, yaban eşeği, yaban ördeği ve yabani bitki kabartmalarını inceledik. İncelemelerimiz sonucunda insanların bu dönemde hayvanları evcilleştiremedikleri sonucuna ulaştık. Ayrıca, dikili taşların üzerindeki resimler ve kabartmalar o dönemde yaşamış olan insanların sanatları hakkında bizlere fikir vermektedir."

Göbeklitepe, arkeoloji dünyasının en büyük keşiflerinden biridir. Çünkü daha şehir hayatına geçmemiş olduğu düşünülen avcı-toplayıcı toplumların dini tören alanı inşa etmiş olduğunu gösteren ilk örnektir. Bu keşif medeniyet tarihinde devrim niteliğindedir. Göbeklitepe'nin bir diğer önemi ise insanlık tarihinde ilk buğday ekiminin yapıldığı ve çiftçiliğin ilk başladığı yer olmasıdır.

Genel Ağ'dan düzenlenerek alınmıştır (26.04.2018).

Göbeklitepe Höyüğü, Şanlıurfa

4.2

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Vergi Toplamakla Sorumlu Kuruluş

29. VERGİ HAFTASI
28 EKİM - 4 MART 2019

VERGİ Geleceğimizdir

OKUL

www.vergibilinci.gov.tr

6.99

Okuma Metni

1886 yılında Sivas'ın Divriği ilçesinde dünyaya gelen Mehmet Nuri Bey (Görsel 5.83) eğitimini başarıyla tamamladıktan sonra 1903 yılında Ziraat Bankasının açtığı memurluk sınavını kazanarak Ziraat Bankasında memur olarak çalışmaya başladı. 1910'da Maliye Bakanlığının sınavını kazandı ve maliye memuru oldu. Maliye Bakanlığında çeşitli kademelerde çalışırken bir yandan da yükseköğrenimini tamamladı. Bir süre sonra devlet memurluğundan istifa etti ve ticaret hayatına atıldı.

Mehmet Nuri Demirağ

5.83

Mehmet Nuri Bey, Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul'da ticaretle uğraşırken bir yandan da Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetinin Maçka Şubesini yönetti. Millî Mücadele'nin başarıyla sonuçlanmasının ardından devlet yönetimi, ülkenin ulaşım sorununu çözmek için demir yolu ağını genişletmeye karar verdi. Samsun-Sivas demir yolu yapımını üstlenen Fransız şirketi 1926 yılında işi bıraktınca Mehmet Nuri Bey, kardeşi Abdurrahman Naci Bey'le birlikte demir yolunun yapımını üstlendi. Kardeşiyle birlikte çalışarak Samsun-Erzurum, Sivas-Erzurum ve Afyon-Dinar hattının 1012 kilometrelik demir yolunu bir yıl gibi kısa bir sürede tamamladı. Dağlık ve kayalık arazide balyozlarla dağları delerek tüneller açmak zorunda kalmalarına rağmen işlerini zamanında tamamladılar. Başarılarından ötürü 1934 yılında Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Nuri Bey ve kardeşi Abdurrahman Naci Bey'e "Demirağ" soyadını verdi. Mehmet Nuri Demirağ, demir yolu yapımını sürdürürken bir yandan büyük inşaat projelerine de başladı. Karabük Demir Çelik, İzmit Selüloz, Sivas Çimento, Bursa Yünlü Sanayi Dokuma tesislerini ve Eceabat Havalimanı'nı inşa etti.

Devrin zengin iş adamlarından biri olan Demirağ, 1936 yılında uçak fabrikası kurma girişimine başladı. O yıllarda ordunun uçak ihtiyacı halktan ve iş adamlarından toplanan bağışlarla karşılanmaktaydı. Uçak satın almak için başlatılan bir bağış kampanyasına katılması istendiğinde "Benden bu millet için bir şey istiyorsanız, en mükemmelini istemelisiniz. Madem ki bir millet tayyaresiz yaşayamaz, öyleyse bu yaşama vasıtasını başkalarının lütfundan beklememeliyiz. Ben bu uçakların fabrikasını yapmaya talibim." sözleriyle karşılık vermişti.

Nuri Demirağ uçak fabrikasını memleketi Divriği'de kurmayı planlamıştı. Ancak öncelikle İstanbul'da deneme amacıyla bir atölye binası inşa edildi. Deneme uçuşlarını yapabilmek için Yeşilköy'de büyük bir havaalanı yapıldı. Bu alan uzun yıllar Uluslararası İstanbul Atatürk Havalimanı olarak kullanıldı. Uçakları kullanacak pilotların yetişmesi için bir havacılık okulu kurmak gerekiyordu. Pistin bulunduğu arazide Gök Okulu kuruldu. Bu okulda, 1943 yılında kadar 290 pilot yetiştirildi. Yeşilköy'deki Gök Okulundan önce Divriği'de de bir Gök Ortaokulu açıldı. Sivas'ın hiçbir ilçesinde ortaokul yokken açılmış bu okulda öğrencilerin tüm masrafları karşılanıyor, öğrenciler havacılığa özenmeleri için İstanbul'a getiriliyor ve onlara uçuş dersleri veriliyordu.

Uçak fabrikasında üretilecek uçak ve planörlerin planını Türkiye'nin ilk uçak mühendislerinden olan Selahattin Reşit Alan çizdi. 1936'da ilk tek motorlu uçak üretildi ve bu uçağa Nu.D.36 adı verildi. 1938'de Nu.D.38 adlı çift motorlu altı kişilik yolcu uçağı yapıldı (Görsel 5.84).

5.84

İlk Türk yolcu uçağı Nu.D.38

Nuri Demirağ, havacılık alanında çalışmalanna 1939'da Türkiye'nin ilk yerli paraşüt üretimini gerçekleştirerek devam etti. 1941'de tamamen Türk yapımı ilk uçak İstanbul'dan Divriği'ye uçtu. Bu uçuştaki pilot, Nuri Demirağ'ın oğlu ve aynı zamanda Gök Okulunun da ilk mezunlarından biri olan Galip Demirağ'dı. Nuri Demirağ 1964 seçimlerinde Sivas milletvekili oldu. Çölleşme, tarım, hayvancılık, enerji, barajlar, köprüler, limanlar hakkında çalışmalar yaptı. 13 Kasım 1967'de İstanbul'da hayatını kaybetti.

Genel Ağ'dan düzenlenerek alınmıştır (11.03.2020).

Kayıp Çocuk Bulundu

Sosyal medyada "Ahatlı'da 5 yaşında bir çocuk parkta kaybolmuştur. Lütfen tüm Antalya'ya dağıtalım!" şeklindeki haber üzerine Çocuk Şube Müdürlüğü görevlilerimizce yapılan çalışmalarla bulunan kız çocuğu D.B. 19 Aralık günü saat 16.30 sıralarında annesi T.B. ye teslim edilmiştir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Genel ağ haberi, 21 Aralık 2017 (Düzenlenmiştir.)

2018 Yılı'nın Genel Ağ, Sosyal Medya ve Cep Telefonu Kullanıcı İstatistikleri

- 4.02 milyar genel ağ kullanıcısı, dünya nüfusunun %53'ünü;
- 3.19 milyar sosyal medya kullanıcısı, dünya nüfusunun %42'sini;
- 5.13 milyar cep telefonu kullanıcısı, dünya nüfusunun %68'ini;
- 2.95 milyar mobil sosyal medya kullanıcısı, dünya nüfusunun %39'unu ifade etmektedir.

Genel ağ haberi, 1 Şubat 2018

Muhtar Adayı Projelerini Anlattı

Kırıkkale'nin Çalhhöz Mahallesi'nde 4 Haziran'da yapılacak muhtarlık seçimi için geri sayım başladı. Çalhhöz Mahallesi muhtarlığına aday Azize N., bir TV kanalındaki konuşmasında "TOKİ (Toplu Konut İdaresi Başkanlığı) bölgesinde pazar yeri ihtiyacı var. Bu konuda Kırıkkale Belediye Başkanı ile görüşerek açık ya da kapalı pazar alanının yapılmasını isteyeceğim. Ayrıca 16 bin seçmeni bulunan mahallemizde ikinci sağlık ocağı ihtiyacı var. Yaşlılarımız sağlık ocağına yürümekte zorlanıyorlar. Bu konuyu da valimiz ile görüşeceğim. 4 Haziran'da yapılacak muhtarlık seçiminde tüm seçmenleri sandık başına davet ediyorum." dedi.

Genel ağ haberi, 21 Mayıs 2017 (Düzenlenmiştir.)

1.23

Gaziantep'te Kayı Boyu İzleri...

Gaziantep'in İslahiye ilçesinde bulunan eski mezarlarda Oğuzların 24 boyundan biri olan Kayı boyuna ait izler bulundu. Mezarlardaki ok ve yay sembolleri, mezarların Kayı boyuna ait olma ihtimalini kuvvetlendirdi. Bu mezarlar, Kayı boyunun Anadolu'ya ilk girdiği bölgelerden birinin İslahiye olabileceği görüşünü destekliyor.

Genel ağ haberi, 1 Şubat 2016 (Düzenlenmiştir.)

2.2

Tarihi Köprü TİKA Eliyle Restore Edildi

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Balkanlar'daki en büyük restorasyon projelerinden Tarihi Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü Restorasyonu Projesi'ni başlattı. Bu proje ile Bosna Hersek'teki ortak kültürel miras koruma altına alınarak köprünün gelecek nesillere aktarılmasına imkân sağlandı.

Osmanlı tarihinin en önemli sadrazamlarından biri olarak kabul edilen Sokullu Mehmet Paşa adına Bosna Hersek'in doğusundaki Vişegrad (Vişegrad) şehrinde Mimar Sinan tarafından inşa edilen Drina Köprüsü, ülkedeki en önemli Osmanlı eserleri arasında yer alıyor. Drina Nehri üzerine 1571-1577 yıllarında inşa edilen ve "Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü" olarak da bilinen tarihi köprü, Mimar Sinan'ın Bosna Hersek'teki imzası olarak bugün de tüm ihtişamıyla dimdik ayakta duruyor. Osmanlı'nın en parlak döneminde üç padişaha sadrazamlık yapan Sokullu Mehmet Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılan bu köprü, hem teknoloji tarihi hem de dünya kültür tarihi açısından büyük önem taşıyor. O dönem Bosna vilayeti ile başkent İstanbul arasındaki anayol üzerinde inşa edilen köprü, etrafındaki köy ve şehirlerin gelişmesinde de anahtar rol üstlenmişti. Tarihi köprü, gerek mimarisi gerekse heybetiyle görenleri adeta büyülüyor. UNESCO tarafından 2007 yılında Dünya Kültür Mirası Listesi'ne de alınan köprü, aynı zamanda dünya kültür mirası içinde yer alan 6 tarihi köprüden biri olarak biliniyor. Zaman içinde zarar gören Drina Köprüsü'nün, restorasyon çalışmaları 2016'da tamamlandı.

TİKA, tarihi mirasın korunması, gelecek kuşaklara aktarılması, etnik ve dini zenginliğin olduğu bölgede birlikte yaşama kültürüne destek olmak amacıyla çalışmalar yapmaktadır. TİKA, Osmanlı'nın 550 yıl hüküm sürdüğü Balkanlar'daki ecdat yadigarı eserlerin restorasyonuna ve bunların geleceğe taşınmasına büyük önem vermektedir. Bu kapsamda, Kosova'da Prizren Askeri Rüştiye Mektebi, Makedonya'da Sultan Murat Camisi, Romanya'da Mamut Yazıcı Camisi, Karadağ'da Ulçin Ali Paşa Hamamı, Bosna Hersek'te Karagözbey Medresesi, Macaristan'da Gül Baba Türbesi, Sırbistan'da Ram Kalesi başta olmak üzere 100'e yakın ecdat yadigarı eseri TİKA ayağa kaldırıyor.

www.tika.gov.tr (Düzenlenmiştir.)

Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü, Bosna Hersek

2.18

PTT'nin 177. Kuruluş Yıl Dönümü

Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketinin (PTT AŞ) 177. kuruluş yıl dönümü çeşitli etkinliklerle kutlanmakta. 23 Ekim 1840'ta posta hizmetlerini yürütmek üzere temelleri atılan kurum günümüzde küresel bir marka hâline geldi. 177. kuruluş yıl dönümü kapsamında PTT AŞ Genel Müdürlüğü binası süslenecek ve İstanbul'da "PTT'nin Tarih Yolculuğu Metroda" konulu pul sergisi açılacak.

2.98

Genel ağ haberi, 20 Ekim 2017 (Düzenlenmiştir.)

Orient Express afişi

2.113

Türkiye Nüfusu Yaşlanmaya Devam Edecektir

Ülkemizde yaşam süresi uzamakta ve yaşlı nüfus oranı artmaktadır. Bu durum, nüfusun yaş yapısının önemli bir göstergesi olan ortalama yaşa da yansımaktadır. Ortanca yaş, bir yerdeki nüfusu oluşturan kişilerin yaşları, küçükten büyüğe doğru sıralandığında ortada kalan kişinin yaşı olarak hesaplanır. Buna göre ülkemizdeki ortalama yaşın 2018 yılında 32, 2023'te 33,5, 2040'ta 38,5, 2060'ta 42,3, 2080'de ise 45 olması beklenmektedir.

Ülkemizde ortalama yaşın artacak olması ne anlama gelmektedir? Açıklayınız.

Yaşlı nüfus olarak tanımlanan 65 yaş ve üzerindeki nüfusun oranının 2018 yılında %8,7, 2023'te %10,2, 2040'ta %16,3, 2060'ta %22,6 ve 2080'de %25,6 olacağı öngörülmektedir.

www.tuik.gov.tr

Yayla Yasağının Kalkmasıyla Hayvancılık Eski Günlerine Döncek

Terör nedeniyle çıkılmasına izin verilmeyen yayla ve meraların halkın hizmetine açılacağı müjdesiyle Van'da gözler yaylalara çevrildi.

Güvenlik güçlerinin başarılı operasyonlarının ardından yaylalar güvenli hâle getirildi. Yaylalarına kavuşacak olmanın sevincini yaşayan besiciler, havaların ısınmasıyla birlikte kıl çadırlarını ve hayvan sağmak için kullandıkları malzemelerini yaylalara taşımaya başladılar.

Büyükşehir Belediye Başkan Vekili, huzur ortamının sürdürülebilir hâle gelmesinin önemli olduğunu belirtti. Huzur ve güvenliğin sadece turizm, sanayi ve hizmet sektörüne değil, kentin ekonomisi için hayati önemi olan hayvancılığa da çok büyük katkı sağladığını söyledi.

3.38

Genel ağ haberi, 13 Nisan 2018 (Düzenlenmiştir.)

Bir yardımlaşma ve dayanışma aracı olan sadaka taşlarının Osmanlı Devleti'nin sosyal hayatında önemli yeri vardı. Sadaka taşları ince düşünülmüş bir yardım vasıtası idi ki o taşa uzatılan bir elin oraya yardım koymak için mi yoksa yardım almak için mi girdiğini bilemezsiniz. Sadaka taşlarına yardım bırakan da yardım alan da genellikle akşamın karanlık saatlerini tercih ederdi. Yardım alan kişiler de ihtiyacı kadarını alırdı. Hatta öyle ki 17. yüzyılda İstanbul'a gelmiş olan bir Fransız seyyah bu taşlardan birinin başında bir hafta beklemesine rağmen bırakılan yardımları almak için kimsenin uğramadığını yazmıştır.

5.10

Genel ağ haberi, 21 Nisan 2018 (Düzenlenmiştir.)

HİMM... İLGİNÇ !

Yunuslar Birbirlerine "Adlarıyla" Sesleniyor

"Yunuslar su altında, çok uzak mesafelerde bile bir-biriyle iletişim kurabiliyor. Bunu çıkardıkları birtakım seslerle yapıyorlar. Bilim insanları, yaptıkları araştırmada bir yunusun diğer bir yunusa seslenirken onun sesini taklit ettiğini fark ediyor. Böylece sesi taklit edilen yunus, kendine seslendiğini anlıyor. Bu araştırmayı yürüten bilim insanları, yunusların birbirlerine bu şekilde seslenmesini tıpkı insanların birbirine adlarıyla seslenmesine benzetiyor."

Alp Akoğlu, *Bilim Çocuk Dergisi*, s. 5

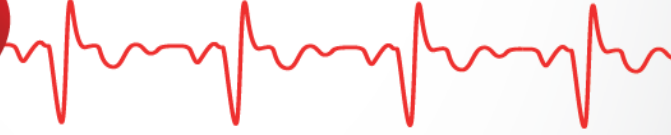

Görsel 1. 11: Yunuslar

HABERLER HABERLER HABERLER

HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER HABERLER

VAN İÇİN TEK YÜREK

Türkiye Depremden Sonra Van İçin Tek Yürek Oldu.

Tarih boyunca hayırseverliğin timsali olan Türk milleti, televizyon kanalları aracılığıyla düzenlenen yardım kampanyasında eşine az rastlanır bir dayanışma örneği gösterdi.

Özel televizyon kanalları tarafından düzenlenen kampanyalarda yaklaşık 127 milyon lira para toplandı. Gelen her telefon ile toplanan paralar, umutları daha da artırdı... Gelen her telefon bizi birbirimize daha çok yaklaştırdı...

Sadece yurt içinden değil dünyanın dört bir yanından da Van için yardım yağdı...

(Genel Ağ Haberi, 2011, para.1-5)

Ülkemiz, 2017 yılı itibarıyla 80 milyon 810 bin 525 kişilik nüfusu ile dünyadaki çoğu ülkeden daha kalabalık bir nüfusa sahiptir. Bu kalabalık nüfus, ülkemizin her yerine eşit dağılmamıştır. Ekonomik faaliyetleri gelişmiş, ulaşımı kolay, ılıman deniz ikliminin görüldüğü ovalık alanlarda nüfus yoğun iken karasal iklimin görüldüğü dağlık alanlarda nüfus seyrek.

AFYONKARAHİSAR

Nüfus: 719.081

Yüz ölçümü: 14.016

Nüfus yoğunluğu: 51

ADANA

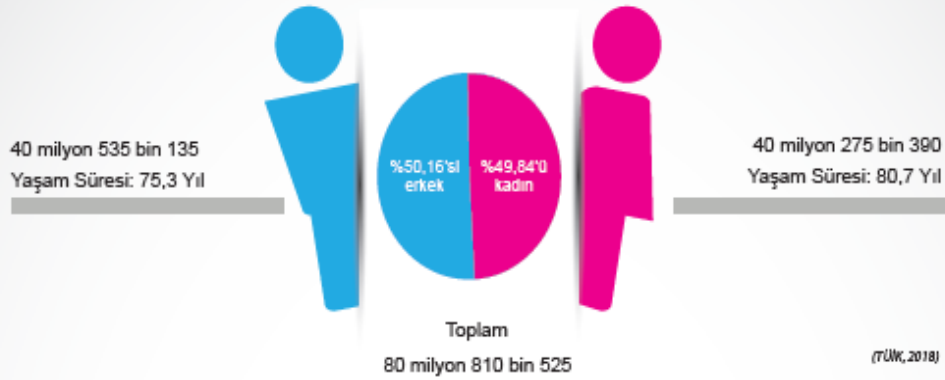
Nüfus: 2.216.475

Yüz ölçümü: 14.125 km

Nüfus yoğunluğu: 157

(TÜİK, 2018)

Türkiye Nüfusunun Cinsiyet Durumu

1927 ve 2017 Yıllarında Toplam Nüfus İçinde Kadın Erkek Nüfusu

Yıl	Toplam Nüfus	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
1927	13 milyon 648 bin 270	6 milyon 563 bin 879	7 milyon 084 bin 391
2017	80 milyon 810 bin 525	40 milyon 535 bin 135	40 milyon 275 bin 390

(TÜİK, 2018)

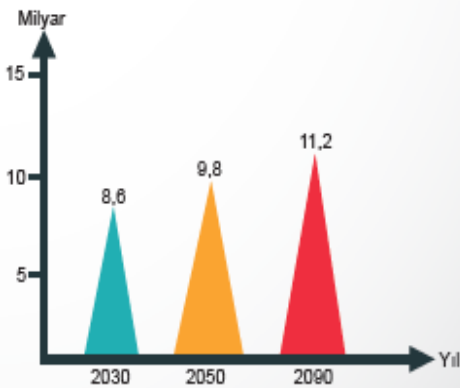
HİMM... İLGİNÇ

Birleşmiş Milletlerin Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesinin 2017'de yayımladığı Dünya Nüfus Tahminleri Raporu'na göre dünya nüfusu son 12 yılda 1 milyar artarak 7,6 milyara ulaştı. Dünya nüfusunun 2030 yılında 8,6 milyara, 2050 yılında 9,8 milyara ve yüzyıl sonunda 11,2 milyara ulaşması bekleniyor.

Dünya genelinde 2010-2015 yılları arasında kadın başına 2,5 olan çocuk doğurma oranının 2025-2030 yıllarında 2,4'e, 2095-2100 yıllarında ise 2'ye gerileyeceği ve nüfus artışının durma notasına geleceği öngörülmüştür.

(Genel Ağ Haber, 2017, para. 2-3-14)

Dünya Nüfusu (Tahmini)

Bir milyon kişi karantinada

Dünya Sağlık Örgütü sözcüsü, Ebola salgınının görüldüğü ülkelerdeki hastaların virüsü başka bölgelere taşımasını engellemek için buralardaki ilgili kuruluşlarla iş birliği yapıldığını belirtti. Bu ülkelerdeki hükümetlerin salgının yaygın olarak görüldüğü yerlerde karantina alanları oluşturduğunu ifade eden sözcü, insanların ülkenin başka bölgelerine seyahat etmelerinin engellendiğini kaydetti.

Dünya Sağlık Örgütü sözcüsü, karantinada tutulan insanların yiyecek ve temiz su gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğine işaret etti. Sözcü, Birleşmiş Milletler özellikle de Dünya Gıda Programı ile çalışarak bu insanların ihtiyaçlarının karşılanması için çaba sarf ettiklerini belirtti.

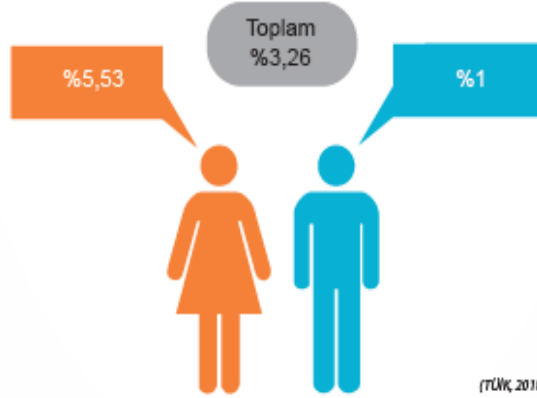
(Genel Ağ Haber, 2014, para. 1-2)

Görsel 3.39: Karantina

Türkiye'deki Nüfusun Eğitim Durumu

Türkiye'de 2017 Yılında, 6 Yaş ve Üzeri Okuma Yazma Bilmeyenlerin Oranı

Ülkemizde okuma yazma bilmeyen kadın nüfus oranı erkeklerden fazladır. Bu durum, geçmiş yıllarda bazı ailelerin kız çocuklarını okula göndermemesi ve erkeklerin bir kısmına askerde okuma yazma öğretilmesi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde okuma yazma oranının bölgeler arasındaki dağılımı da aynı değildir. Okuma yazma oranının en yüksek olduğu yer Ege iken, en düşük olduğu yer Türkiye'nin güneydoğusudur.

Görsel 4.36: Gezegenlerin Çekim Kuvveti (Temel)

"Ay ve Güneş'in denizi çekip nasıl gelgit yarattığını açıkladı. Kuyuklu yıldızların ve uzay gemilerinin izlediği ve izleyeceği yolu hesapladı. Onun çalışmaları sayesinde bilim insanları 20. yüzyılda uzaya insan ve uydu gönderdi. Dünya hakkındaki gizem azaldı. Yeni bilgiler öğrenmek isteyen bilim insanları çalışmalarına hız verdi."

James Gleick (Çeyiz Gilyık), Isaac Newton, s. 19

Görsel 6.40: İlk Kadın Muhtar, Gül ESİN

"Atatürk tarafından 1930 yılında kadına, muhtarlık seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi. Aydın'ın Çine Demirdere Köyü'nde yaşayan 32 yaşındaki Gül Esin, 12 Kasım 1933 tarihinde yapılan muhtarlık seçiminde adaylığını koydu. Aldığı 500 oyla Türkiye'nin ilk kadın muhtarı olarak tarihe geçti. Esin, yaptığı hizmetlerden dolayı Atatürk tarafından ödüllendirildi."

Günver Güneş, *Türk Kadınının Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyetlerine Seçme Seçilme Hakkını Kazanması ve Türkiye'nin İlk Kadın Muhtarı Gül Esin (Hanım)*, 176

Görsel 7. 7: Amerikan Yerlisi, Kızılderili

Türkiye'ye Kızılderili "Jesti"

Amerikan Kongresi'nde Türkiye ile ilgili olumlu tasarıya imza atıldı. Temsilciler Meclisi Doğal Kaynaklar Komitesi, Kızılderili kabilelerine sadece Türk şirketleriyle Federal Hükûmet'in onayına gerek kalmadan ticaret yapma imkânı sunan yasa tasarısını kabul etti.

(Genel Ağ Haberi, 2011, para. 1)

Görsel 7. 18: Geçici Koruma Altındakiilerin Kampı

3.5 milyon Suriyeliye Kalıcı Konut Verilecek.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'de yaşayan yaklaşık 3.5 milyon Suriyeli için kalıcı konutlar yapılacağını açıkladı. Erdoğan, "Suriyeli vatandaşları kalıcı konutlara yerleştireceğiz. Artık evlerde yaşayacaklar." dedi.

(Genel Ağ Haberi, 2018, para. 3)

Görsel 7. 2: Dede Korkut (Temsil)

Türk Destanı "Dede Korkut" UNESCO Dünya Somut Olmayan Kültür Mirası Temsili Listesi'ne oy birliğiyle kabul edildi.

"Dede Qorqud/ Korkyt Ata/ Dede Korkut Mirası: Destan, Masal ve Müzik" çok uluslu dosyası, UNESCO Dünya Somut Olmayan Kültür Mirası Temsilî Listesi'ne oy birliğiyle kabul edildi. Türk dünyasının yüzlerce yıllık kültürel kimliğinin taşıyıcısı ve ortak mirası olan Dede Korkut etrafında şekillenen destan, masal ve müzik geleneği, Türkiye'nin başta kuzeydoğusu olmak üzere ülke genelinde yaşatılıyor.

Dede Korkut kültürünü oluşturan destan, masal ve müzik içindeki dilden dile, kuşaktan kuşağa aktarılan değerler, Türkiye'nin kültürel belleğinde canlılığını koruyor. Geçmişle bugün arasındaki kültürel bağın güçlenmesine, kültürel devamlılığın, aidiyet ve kimlik anlayışının geleceğe taşınmasına katkıda bulunuyor.

(Genel Ağ Haberi, 2018, para. 1-3-4)

Dolaylı iletişim insanların iletişimde tercih ettiği yöntemlerden biridir. Bazen duygu ve düşüncelerimizi telefonumuzdaki semboller ile ifade ederiz. Anadolu insanı da bazen konuşmak yerine renklerle, sembollerle, motiflerle duygu ve düşüncesini ifade eder. Bu yöntemlerden birisi de dünyada "Türk Danteli" olarak tanınan iğne oyasının motifleridir. Anadolu kadını oyalarla sadece başörtüsünü süslemez, onları âdeta birer sözsüz iletişim unsuru olarak kullanır. İğne oyasıyla sevgi, acı, pişmanlık, öfke, düş kırıklığı, mutluluk gibi duygularını dile getirir.

Görsel 1.13: Oyalı Yazma

Örneğin eşine kızan bir bayan acı biber oyası örter. Kayınvalidesine iyi bir mesaj iletmek isteyen yeni gelin, çayır çimen oyası işlenmiş yemeni hediye eder. Aramız çayırklar gibi püfür püfür, çimenler gibi iç açıcı olsun diye...

Özellikle Mudurnu yöresinde yapılan çınar yaprağı oyası, uzun ömür ve bilgelik temennisi için işlenir. Portakal çiçeği oyası doğumla ölüme, gençlikle olgunluğu ifade eder. İnsanımız sadece oyalara motiflerinde anlatmamış duygularını... Bir diğer ifade yöntemini de halı ve kilim dokumalarında görürüz. Anadolu insanı geçmişten günümüze yaşamını, görsel anlatımındaki zengin ifade gücüyle dile getirir. Bu

bakımdan halı ve kilim sadece bir yer yaygısı değildir. Aynı zamanda, onu dokuyan kişinin duygularını ve kültürel yaşantısını gösteren bir simgedir. Osmanlı toplumundan da birkaç örnek verelim. Eğer bir evin camında sarı çiçek varsa "Benim evimde hasta var. Ey sokaktan geçenler sakın bağınp rahatsız etmeyiniz." demektir.

Bir başka incelik de evlerin kapı tokmaklarında görülür. Kapılarda iki tokmak bulunur. Bunlardan büyük olanı kalın, küçük olanı da ince ses çıkartır. Eve yabancı biri veya misafir gelmiş ise kalın sesli tokmağı tıklatır, ev sahibi ona göre hazırlığını yaparak kapıyı açar. (Nazlı Buğdaycı'nın "Her Düğümünde Bir Anlam Gizli: İğne Oyası" ile Öznur Özding'in "Halı ve Motif" adlı makalelerinden düzenlenmiştir.)

Devletin Kısayolu
e-devlet kapısı

Görsel 1.21: E-devlet Genel Ağ adresi

Görsel 1.27

Veri paylaşımına izin veren akıllı cihazların yaygınlaşması kötü amaçlı yazılımları da beraberinde getiriyor. Çeşitli işletim sistemlerine yerleşen kötü amaçlı yazılımlar özel hayatımızın gizliliğine zarar verebilir.

Kullandığınız programlar ve uygulamalar sürekli bizimle ilgili veriler topluyor. Toplanan veriler önemsiz görülebilir. Ancak bütün akıllı cihazlarınızdan elde edilen veriler bir araya geldiğinde hayatımızla ilgili detaylı bir resim sunuyor. Bu veriler kötü amaçlı kişilerin ellerine geçtiğinde ise yaşayabileceğimiz gizlilik ve güvenlik sorunları hayal edemeyeceğimiz bir boyuta ulaşabiliyor. (Genel Ağ haberinden düzenlenmiştir.)¹

OKUMA PARÇASI

11

ŞEYH EDEBALİ'NİN OSMAN GAZİ'YE NASİHATİ

Ey oğul, artık beysin! Bundan sonra öfke bize, uysallık sana. Güceniklik bize, gönül almak sana. Suçlamak bize, katlanmak sana. Acizlik bize, hoş görmek sana. Çatışmalar, anlaşmazlıklar bize, adalet sana. Kötü söz, şom ağız, haksız yorum bize, bağışlamak sana. Bölmeğe bize bütünlemek sana...

Güçlüsün, kuvvetlisin, akıllısın, kelamlısın! Ama bunları nerede ve nasıl kullanacağını bilmezsen, öfken ve nefsin bir olup aklını yener. Sabah rüzgârlarında savrulur gidersin. Daima sabırlı, sebatlı ve iradene hâkim olasin.

...

- Ey oğul! Sabretmesini bil. Vaktinden önce çiçek açmaz. Şunu da unutma, *insanı yaşat ki devlet yaşasın!*
- Ey oğul! Ananı, atanı say. Bereket büyüklerle beraberdir.
- Bu dünyada inancını kaybedersen yeşilken çorak olur, çöllere dönersin.
- Azminden dönme. Çıktığın yolu, taşıyacağın yükü iyi bil.
- Her işin gereğini vaktinde yap. *İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!*
- Açık sözlü ol. Her sözü üstüne alma. Gördüğünü söyleme, bildiğini bilme.

...

- Unutma ki yüksekte yer tutanlar aşağıdakiler kadar emniyette değildir.

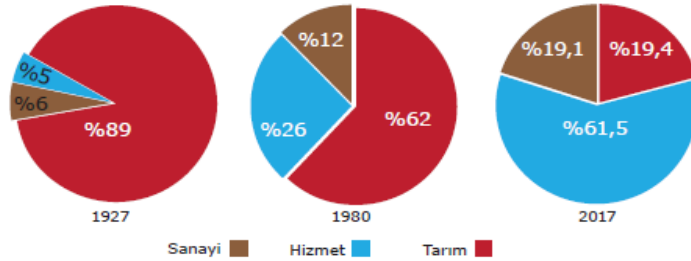
...

- Bilesin ki atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler.
- Ey oğul! İşin ağır, işin çetin, gücün kula bağlı. Allah yardımcın olsun...

(www.eskisehir.kulturenvanteri.gov.tr genel ağ adresinden düzenlenmiştir.)

11

Yıllara Göre Türkiye'de Çalışan Nüfusun İş Kollarına Dağılımı

(TÜİK Nüfus ve Demografi İstatistiklerinden Düzenlenmiştir.)

Bireysel veya toplumsal bir hareket olan göç, türkülerimizde ve ağıtlarımızda yer almıştır. İnsanımız göç hikâyelerini ve arkada kalanların özlemini gurbet türkülerine yansıtmışlardır. Genellikle doğup büyüdüğü, özlemini çektiği yerleri "sıla" kelimesi ile ifade etmişlerdir.

Türkülerimizden söz edince ilk akla gelen gurbet türküleridir. Örneğin Erzincan'a bağlı bir yerleşim yeri olan Eğin (Kemaliye) dışarıya çok göç vermiştir. Bu durum geride kalanların söyledikleri hasret dolu türküleri yansıtmıştır. Eğin türkülerinde gurbetin sembolü İstanbul'dur. Almanya'ya iş göçünün başlamasıyla yerini Almanya konulu türkülerine bırakır.

Tez gel ağam ömrüm geçiyor,
Tez gel ağam eğlenmeyesin,
Ecel şerbetini yarın içiyor,
İlde güzel çoktur evlenmeyesin,

"Yokluk Beni Mecbur Etti", "Gine Gurbet Çekti Beni Gurbet Ellere", "Ah İstanbul Sen Bir Han mısın?" "Ağlama Gözlerim Mevla'm Kerimdir", "Yârim İstanbul'u Mesken mi Tuttun?" göç ve gurbet konulu türkülerimizden bazılarıdır. (Feyzan Göher Vural'ın "Türk Kültürünün Aynası: Türküler" adlı makalesinden düzenlenmiştir.)

Göç insanlık tarihinin başlangıcından beri var olan bir olgudur. Bireylerin veya toplulukların doğal, ekonomik, toplumsal ve siyasi sebeplerle bir yerden başka bir yere gitmesine göç denir. Aşağıdaki göç haritasını inceleyiniz.

Harita 3.2: Göç Haritası (TÜİK-2017, En Çok Göç Alan ve Göç Veren Sekiz İl)

OSMEK'le Kendi İşlerini Kurdular

Görsel 5.37: Giyim Kursu

Osmangazi Belediyesi Meslek Edindirme Kursu (OSMEK) vatandaşları iş sahibi yapıyor. OSMEK giyim kursu kendine ve ailesine kıyafet dikmek ya da küçük bir atölye açarak iş sahibi olmak isteyenlerin vazgeçilmezi oldu. Kurs hocası "Eskiden genellikle kurslarımızı ev hanımları tercih ediyordu. Şimdi doktorlar dâhil her kesimden kursiyerlerimiz var. Bir şeyler öğrenip kendi ihtiyaçlarını gidermek ve kendilerine küçük de olsa bir iş kurmak isteyenler de var. Kursiyer bu kursu bitirince kıyafet dikmeyi öğreniyor. Kendi giysisini kendi dikecek duruma geliyor. Kurs sonunda atölyelere dikim yaparak para da kazanıyorlar." diye konuştu. (Genel Ağ haberinden düzenlenmiştir.)⁸

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Kader VEZİROĞLU
ORCID Numarası	0000-0002-4707-204X
Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Giresun Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Coğrafya Bölümü
Yüksek Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
Programı	Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Doktora Mezuniyet	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Anabilim Dalı	
Programı	
Akademik Çalışmaları	
1	Öztürk, T., Veziroğlu, K. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olayların kullanım durumu. Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2, (2), 180-193.
2	